

๕๓

**การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร**

นางสาวเพ็ญพิศ โชติช่วง

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2551

**A Study of the Conditions and Problems of the Provision of Experiences for
Preschool Children at Wat Chan Pradittharam School
in Bangkok Metropolis**

Miss Pleanpit ChotChuang

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction**

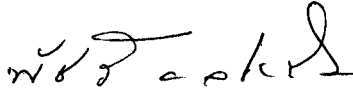
School of Educational Studies

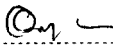
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

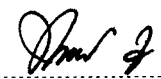
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก
ปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางสาวเพลินพิศ โชติช่วง
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรดาล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
(ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์)
วันที่ 24 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวเพลินพิศ โชติช่วง **ปริญญา** ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน **ปีการศึกษา** 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร และ (2) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 4 คน ครูปฐมวัยโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 10 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม ผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพการปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก และ (2) ปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีปัญหาในระดับน้อยและพบว่าการจัดสภาพแวดล้อม มีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรม จำนวนนักเรียนมีมากทำให้เกิดความแออัด การจัดประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย ไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม ผู้ปกครองต้องการให้ประเมินพัฒนาการมากกว่า 1 ครั้ง ในแต่ละภาค และใช้วิธีประเมินที่หลากหลาย พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูปฐมวัย และครูปฐมวัยกับผู้ปกครองไม่เป็นระบบที่ชัดเจน

คำสำคัญ การจัดประสบการณ์ เด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรคาล รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต และรองศาสตราจารย์ อารมณ สุวรรณपाल ตลอดจนคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ คุณพ่ออำพน โชติช่วง คุณแม่บุผา โชติช่วง ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา เป็นกำลังใจให้ตลอดมา และ นางสาวเดือนใจ อินเทียง ที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ตลอดจนคณะผู้บริหาร ครูปฐมวัย และ ผู้ปกครองโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ที่ให้ความกรุณากรอกข้อมูลในแบบสอบถาม

เพลินพิศ โชติช่วง

เมษายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
นิยามศัพท์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
พัฒนาการเด็กปฐมวัย	5
การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา	14
สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	66
ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	99
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย สำเนาหนังสือแต่งตั้ง	100
ข แบบสอบถามผู้บริหาร	102
แบบสอบถามครูปฐมวัย	
แบบสอบถามผู้ปกครอง	
ค ตารางข้อมูลการวิจัย	129
ประวัติผู้ศึกษา	150

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร	60
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัย	62
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง	64
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้บริหาร	66
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย	70
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติ การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	73
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร	76
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครู ปฐมวัย	78
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง	81

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และความเป็นมนุษยชาติ และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น อนาคตของประเทศจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และมีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะ เป็นพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์-จิตใจ และสังคม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ (เยาวพา เดชะคุปต์ 2542: 12) ผู้ที่มีบทบาทร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ พ่อ แม่ และสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งนี้บุคคลดังกล่าวควรมีความรู้และความเข้าใจในพัฒนาการ ความต้องการของเด็กในแต่ละช่วงอายุและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งรู้หลักในการส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ 2546: 3) จากปรัชญาการศึกษาปฐมวัยดังกล่าว ทำให้ทราบถึงความสำคัญของผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษา ที่จะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามปรัชญาที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้ที่มีบทบาทควรได้รับความรู้ ทำความเข้าใจกับการจัดการศึกษาเพื่อช่วยส่งเสริมเด็กให้ไปในทิศทางเดียวกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาไม่ใช่มีแต่เพียงหลักการ และแนวทางของหลักสูตรปฐมวัยเท่านั้นที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้มีศักยภาพสูงสุด แต่องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญแก่ผู้ที่มีบทบาททุกคน คือ พ่อ แม่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่ต้องร่วมรับผิดชอบการจัดประสบการณ์ให้เด็ก รับรู้สภาพและปัญหาของการจัดประสบการณ์ เพื่อช่วยกันปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของเด็กแต่ละคน รวมทั้งบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ อีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพและ

ปัญหาของการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม เพื่อหาแนวทางแก้ไขให้การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาคำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย และครูปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.3 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

4. นิยามศัพท์

4.1 ครูปฐมวัย หมายถึง ครูที่ทำการสอนระดับชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

4.2 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายธุรการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายปกครอง และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริการของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

4.3 ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 และอนุบาล 2 ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

4.4 สภาพการจัดประสบการณ์ หมายถึง สภาพที่ปรากฏจริงในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ

4.4.1 การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมไปถึงความสะอาด ความปลอดภัยของอุปกรณ์ เครื่องเล่น และอาคารสถานที่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน

4.4.2 การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่จะเสริมสร้างให้เด็กได้ พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

4.4.3 การประเมินพัฒนาการ หมายถึง การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต แบบสัมภาษณ์ สอบถาม เพิ่มสะสมงาน

4.4.4 พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก ครูกับผู้ปกครอง ผู้บริหารกับผู้ปกครองเพื่อทราบถึงข้อมูลของตัวเด็ก และข่าวสารจากโรงเรียนที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

4.5 ปัญหาการจัดประสบการณ์ หมายถึง ลักษณะปัญหาที่เกิดจากการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ ของครูปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เป็นแนวทางให้ครูปฐมวัยจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาได้สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย

5.2 เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของพัฒนาการ
- 1.2 หลักพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.3 ลักษณะพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 1.4 การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
- 1.5 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

2. การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

- 2.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา
- 2.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 2.3 แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 2.4 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3. สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

- 3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา
- 3.2 สภาพการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา
- 3.3 ปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
- 4.2 งานวิจัยในประเทศ

1. พัฒนาการเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายและความสำคัญของพัฒนาการ

นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ให้ความหมายของพัฒนาการ ไว้ดังนี้

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good อ้างถึงใน เบญจมาศ วิไล 2544: 9) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้าง การทำงานของส่วนต่าง ๆ การจัดระเบียบของร่างกาย ซึ่งทำให้มีการเพิ่มพูนทางด้านขนาด ความแตกต่าง ความซับซ้อน การประสานงาน จิตความสามารถ ประสิทธิภาพหรือก่อให้เกิดความเพิ่มพูนขึ้นของระดับภาวะสุกถึงขีด รวมถึงความเปลี่ยนแปลงที่มีความคงทนถาวรอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่ยาวนาน ซึ่งอาจเป็นการเรียนรู้ที่มีความมุ่งหมายหรือเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ก็ได้ ซึ่ง พัชรีย์ สวนแก้ว (2545: 18) กล่าวว่า พัฒนาการเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เริ่มต้นตั้งแต่การปฏิสนธิจนถึงการบรรลุนิติภาวะ และในหลายกรณียังมีพัฒนาการต่อไปจนตลอดชีวิต แม้ว่าพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีอัตราการพัฒนาเปลี่ยนแปลงหลากหลายแตกต่างกันไปตามปัจจัยทางพันธุกรรมและประสบการณ์ นอกจากนี้ สิริมานัญญา โยงนันตพงษ์ (2545: 27) กล่าวถึง ความหมายของพัฒนาการว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ด้านการทำหน้าที่และวุฒิภาวะของอวัยวะระบบต่าง ๆ ในด้านโครงสร้าง การจัดระเบียบส่วนต่าง ๆ ของร่างกายรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการเจริญเติบโตและความสามารถของเด็กซึ่งได้แก่ พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งจากการศึกษาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สรุปพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้คือ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในระยะหนึ่งขวบแรก สมองจะมีการเจริญเติบโตถึงร้อยละ 80 ของความเจริญทั้งหมด และการพัฒนาทั้งกายและจิตใจ ตลอดจนบุคลิกภาพของเด็กในช่วง 6 ขวบแรก มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตเป็นอย่างมาก นักจิตวิทยาได้แบ่งพัฒนาการของมนุษย์ออกเป็น 4 ด้านคือ

1. พัฒนาการทางร่างกาย หมายถึง ความเจริญเติบโตที่เกี่ยวข้องกับร่างกายทั้งหมด
2. พัฒนาการทางสังคม หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนอยู่ได้เป็นอย่างดี และสามารถปรับตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตนเองได้
3. พัฒนาการทางสติปัญญา หมายถึง ความสามารถทางด้านการคิด ความจำ ความมีเหตุผล ความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. พัฒนาการทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์หรือควบคุมพฤติกรรมให้อยู่ในสภาพที่สังคมยอมรับ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพัฒนาการทุกด้านมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้อง จะต้องเป็นผู้ส่งเสริมให้ถูกต้องตามความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละช่วงอายุอย่างถูกวิธี

1.2 หลักพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ซึ่งหลักพัฒนาการของเด็กนั้น ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2546: 73-75) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. พัฒนาการจะเป็นไปตามแบบแผนเฉพาะ พัฒนาการของเด็กจะมีแบบแผนของพัฒนาการเป็นระยะ ๆ มิได้เกิดขึ้นโดยการบังเอิญ ซึ่งพัฒนาการจะเริ่มจากส่วนบนไปสู่ส่วนล่างและพัฒนาการจะเริ่มจากแกนกลางของลำตัวไปสู่อวัยวะส่วนข้าง

2. ความก้าวหน้าของพัฒนาการ คือ ความสามารถในการแยกแยะ ความสามารถต่าง ๆ ของอินทรีย์ โดยกระบวนการจะเริ่มจากส่วนใหญ่ไปหาส่วนย่อยหรือจากพฤติกรรมทั่วไปไปสู่พฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจง

3. พัฒนาการโดยปกติจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการหยุดหรือขาดตอน พัฒนาการจะเกิดขึ้นเป็นสายต่อเนื่อง ซึ่งพัฒนาการระยะใดระยะหนึ่งบกพร่องก็จะส่งผลกระทบกระเทือนไปสู่พัฒนาการในระยะต่อ ๆ ไปด้วย

4. อัตราพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบใหญ่ 2 ชนิด คือ พันธุกรรมและสภาพแวดล้อมซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 ทำให้เราพบว่าเด็กบางคนมีการเจริญเติบโตเร็ว บางคนเจริญเติบโตช้า หรือพฤติกรรมบางอย่างอาจปรากฏเร็วในเด็กคนหนึ่งแต่ปรากฏช้าในเด็กอีกคนหนึ่ง ซึ่งพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีอัตราพัฒนาการที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมของเด็กคนนั้น และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กผู้นั้นว่าจะส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการของเด็กผู้นั้น

5. อัตราพัฒนาการส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแตกต่างกัน จากความจริงในเรื่องนี้เราจะเห็นได้ว่าอวัยวะต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจะมีอัตราพัฒนาการที่แตกต่างกันไม่เติบโตพร้อมกันทั้งหมดในเวลาเดียวกัน ฉะนั้นเราจะเห็นว่าในแต่ละระยะของชีวิต พัฒนาการของร่างกาย ความคิดความเข้าใจบางระยะจะมีพัฒนาการที่ดี แต่อาจจะมีพัฒนาการบางอย่างที่มีอัตราพัฒนาการช้า และจะไปพัฒนาในตอนหลัง

6. พัฒนาการทุกด้านจะสัมพันธ์กันหมด ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และจริยธรรมจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหมด ถ้าพัฒนาการด้านหนึ่งด้านใดบกพร่อง

จะนำไปสู่ความบกพร่องในด้านอื่น ๆ ต่อไปด้วย เช่น ถ้าพัฒนาการด้านร่างกายไม่ดีก็จะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านอารมณ์อีกต่อหนึ่ง โดยอาจทำให้บุคคลนั้นเป็นคนมีอารมณ์ หงุดหงิด โมโหง่าย นอกจากนี้ ยังเป็นผลต่อพัฒนาการทางสังคมและพัฒนาการด้านสติปัญญาต่อไป อีกด้วย

7. พัฒนาการในแต่ละวัยจะมีลักษณะเฉพาะวัย ในเด็กแต่ละวัยย่อมมีลักษณะของพฤติกรรมในแต่ละวัยแตกต่างกัน พฤติกรรมบางอย่างในวัยหนึ่งอาจไม่มีปัญหา แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นกับวัยอื่นพฤติกรรมนั้นอาจเป็นปัญหา ซึ่งในแต่ละวัยจะมีพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะวัยของวัยนั้น ๆ เพราะฉะนั้นการศึกษาในเรื่องนี้จะทำให้เข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต้องยึดถือระยะของการเจริญเติบโตของวัย การพัฒนานั้นจะต้องมีความต่อเนื่อง แต่การพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ และจะต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะเฉพาะวัย จะทำให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้เต็มตามศักยภาพ

1.3 ลักษณะพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กถือเป็นสิ่งสำคัญที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องทราบ ทั้งนี้เพื่อจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เด็กจะต้องเรียนรู้ตามลักษณะพัฒนาการ ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา ดังที่ (จิตตินันท์ เคะชะคุปต์ 2537: 23-74 อ้างถึงใน รพีพรรณ สายทอง 2542: 8-9) กล่าวไว้ดังนี้

1.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของร่างกาย ในการเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งมีการควบคุมประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา ความสามารถในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 สุนัข นามัม และการระวังรักษาความปลอดภัย ควรส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ส่งเสริมสุนัข นามัมที่ดีให้กับเด็ก เช่น การมีโภชนาการที่ดี การสร้างภูมิคุ้มกันโรค การให้เด็กได้พักผ่อนนอนหลับ และการได้ออกกำลังกาย

1.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ เป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะความรู้สึกนึกคิด การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น และความผิดชอบชั่วดี ซึ่งเด็กแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของอารมณ์ เช่น ความโกรธ ความกลัว ควรส่งเสริมให้เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่น ยกย่องชมเชย เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ มีสุขภาพจิตดี มีความสุข มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ พร้อมกับส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมตามความเหมาะสมตามวัย

1.3.3 พัฒนาการด้านสังคม เป็นเรื่องของความสามารถด้านพฤติกรรมตามแบบแผนที่ตั้งคมยอมรับ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับกาลเทศะ ได้แก่ การช่วยเหลือตนเอง มารยาททางสังคม การปฏิสัมพันธ์ การปรับตัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พ่อ แม่ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการ สำหรับครูเป็นผู้ส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะนิสัย พฤติกรรมการเล่น และพฤติกรรมทางสังคม ดังนั้น ควรส่งเสริมโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาตนเอง สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีพฤติกรรมทางสังคมยอมรับ ปลูกฝังการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมไทย

1.3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นกลไกการเรียนรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในตัวเด็กอันเนื่องมาจาก ระดับสติปัญญา เพศ ภาวะโภชนาการ การอบรมเลี้ยงดู และสถานภาพของครอบครัว ได้แก่ การแสดงออก การจำ การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การใช้เหตุผล การรู้จักใช้ภาษาจากการที่เด็กได้สัมผัส จากการค้นคว้า ทดลอง จากกิจกรรมการเล่นจนเกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ควรส่งเสริมโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้รู้จักสังเกตสิ่งรอบตัวเอง การใช้เหตุผล การสนทนา การสื่อสาร การเล่นในร่มและกลางแจ้ง

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กมีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กัน สิ่งใดก็ตามที่เกิดขึ้นกับพัฒนาการด้านหนึ่งก็ย่อมจะมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับปฐมวัยศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการทุกด้านของเด็กอย่างเท่าเทียมกัน จึงจะส่งผลให้เด็กได้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเต็มตามศักยภาพ

1.4 การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ทิสนา เขมมณี (2535: 93-94) กล่าวถึง หลักการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ไว้ดังนี้

1.4.1 หลักการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

1) การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายให้แก่เด็ก จะจัดให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะและความพร้อมของเด็กแต่ละคนซึ่งแตกต่างกันไป และต่อเนื่องไปตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการร่างกาย คือ พัฒนาจากส่วนกลางไปสู่ส่วนข้าง ส่วนบนไปสู่ส่วนล่างและกล้ามเนื้อใหญ่ไปยังกล้ามเนื้อเล็ก

2) พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยมี 2 ประการใหญ่ ๆ คือ สุขภาพและการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางการเคลื่อนไหว การอบรมเลี้ยงดู และการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงต้องส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 2 ด้านอย่างครบถ้วน

3) วัยแรกเกิดถึง 6 ขวบ เป็นวัยที่อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายกำลังอยู่ในระยะก่อตัวให้สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเซลล์สมองเด็กปฐมวัยต้องได้รับอาหารที่มีประโยชน์ ถูกส่วนและเพียงพอ เพื่อให้ร่างกายสมบูรณ์เจริญเติบโตได้อย่างเหมาะสม

4) การออกกำลังกาย เป็นการช่วยพัฒนากล้ามเนื้อต่าง ๆ ในร่างกาย เด็กจำเป็นต้องออกกำลังกาย บริหารทุกส่วนในร่างกายทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กเพื่อให้กล้ามเนื้อต่าง ๆ แข็งแรงและพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสม

5) การชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็กปฐมวัย ควรเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ทราบอัตราการเจริญเติบโตของเด็ก และสามารถให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กเกิดปัญหาสุขภาพได้ทัน่วงที

6) สภาพแวดล้อมที่สะอาดถูกสุขลักษณะ เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องจัดเพื่อช่วยให้เด็กมีสุขภาพทั้งกายและใจที่ดี

7) การป้องกันจากโรคภัยไข้เจ็บและอุบัติเหตุต่าง ๆ จะช่วยลดความเสี่ยงที่เด็กจะมีปัญหาสุขภาพลงได้

8) การเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และหมั่นสังเกตความเปลี่ยนแปลงหรือความผิดปกติที่เกิดขึ้น โดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กปกติ จะช่วยให้ครูและผู้เลี้ยงดูสามารถค้นพบปัญหาพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก และช่วยเหลือได้ตั้งแต่ปัญหายังไม่รุนแรงนัก

9) การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการตั้งแต่แรกเริ่ม จะช่วยลดสภาพความพิการลงหรือลดความเสี่ยงที่เด็กจะมีความพิการรุนแรง หรือซ้ำซ้อนในภายหลังได้

10) การพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทั้งการนอนหลับให้เพียงพอกับความต้องการของร่างกายและการทำกิจกรรมสงบ ๆ ตามลำพัง จะช่วยให้สุขภาพร่างกายของเด็กสมบูรณ์แข็งแรงตามวัย

11) การดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของเด็กปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

12) การปลุกฝังให้เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัยที่ดีตั้งแต่เยาว์วัย จะช่วยให้เด็กดูแลตัวเองให้มีสุขภาพ และพัฒนาการด้านร่างกายที่ดีไปจนตลอดชีวิต

13) การให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ การมอง การฟัง การดม การชิม และการลูบคลำสัมผัส จะช่วยให้ประสาทสัมผัสส่วนนั้น ๆ พัฒนาตลอดจนช่วยกระตุ้นให้สมองมีการเจริญเติบโตได้ดีด้วย

สรุปได้ว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป โดยการส่งเสริมทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก พร้อมทั้งการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็กปฐมวัย เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานจะทราบถึงการ

เจริญเติบโตของเด็กกว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติหรือไม่ ทั้งนี้สภาพแวดล้อมและการปลูกฝังอนามัยที่ดีให้กับเด็กก็จะช่วยให้เด็กมีการเจริญเติบโตทางร่างกายได้เหมาะสมตามวัย

1.4.2 หลักการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ

1) การเข้าใจถึงความแตกต่างทางอารมณ์ และความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในแต่ละวัย จะช่วยให้ผู้ใหญ่ตั้งความคาดหวังและปฏิบัติต่อเด็กในทางที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กให้เป็นไปได้อย่างราบรื่น

2) เด็กปฐมวัยมีความสามารถจำกัดในการควบคุมอารมณ์ การเลี้ยงดูไม่ให้เกิดความคับข้องใจต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่กันเด็กออกจากการทำลายสิ่งของหรือทำร้ายบุคคลเมื่อโกรธ และการจัดโอกาสให้เด็กได้ระบายอารมณ์ในทางที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดียิ่งขึ้น

3) ความมั่นคง ปลอดภัย เป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักความเอาใจใส่ไม่让孩子ตกอยู่ในสภาพวิตกกังวลหรือหวาดกลัวอย่างรุนแรงจะช่วยสร้างความรู้สึกรับประกันความปลอดภัยให้แก่เด็ก

4) เด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางอารมณ์ - จิตใจ และได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมในระดับที่มากกว่าเด็กปกติ จะยังมีโอกาสกลับคืนสู่พัฒนาการที่ต่อเนื่อง และเป็นปกติได้สรุปได้ว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ ผู้ที่มีบทบาทในการ

ส่งเสริมเด็กปฐมวัยทุกคนต้องเข้าใจความต้องการของเด็ก และความแตกต่างของเด็กเพื่อการปฏิบัติต่อเด็กได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะช่วยให้เด็กมีสภาพอารมณ์ - จิตใจที่ดีตามไปด้วย สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านอารมณ์ควรได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมและการเอาใจใส่มากกว่าเด็กปกติ เพื่อให้เด็กมีโอกาสปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการได้เหมือนเด็กปกติ

1.4.3 หลักการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

1) พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด การเรียนรู้ว่าตนเป็นสมาชิกในสังคม และการเรียนรู้ที่ร่วมมือกับผู้อื่น การให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม การให้โอกาส การกระตุ้น และส่งเสริมให้เด็กแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่งไม่เฉพาะในห้องเรียนเด็กจะเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตหรือจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กจึงต้องเน้นให้เด็กมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้มากที่สุดเหมาะสมกับวัย และการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับเด็กจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคมไปอย่างเหมาะสมกับวัย

2) เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านสังคมจากตัวเองเป็นศูนย์กลางไปสู่การให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น การให้โอกาสเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลต่าง ๆ ทีละน้อย โดยเริ่มจากบุคคลใกล้ชิดตัวไปสู่คนไกลตัว จะช่วยให้เด็กพัฒนาไปได้ง่ายขึ้น

3) การสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสม การให้กำลังใจการเสริมแรง ช่วยเหลือ ที่สอดคล้องกับลักษณะทางธรรมชาติของเด็กในแต่ละช่วงอายุ จะช่วยให้พัฒนาการด้านสังคมเป็นไปได้อย่างราบรื่นขึ้น

4) การฝึกทักษะด้านสังคมด้านที่เด็กปฐมวัยยังพัฒนาไปได้ล่าช้ากว่าด้านอื่น จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมโดยภาพรวมที่ดีขึ้น

5) การฝึกให้เด็กปฐมวัยมีความเป็นตัวของตัวเอง และแสดงออกอย่างเหมาะสมแก่กาลเทศะ จะช่วยให้เด็กได้รับการยอมรับด้านสังคมดีขึ้น

6) การจัดให้เด็กดำเนินชีวิตที่มีความสมดุลระหว่างความต้องการกับมาตรฐานจริยธรรมในใจตนเอง จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวและมีสุขภาพจิตที่ดีได้

สรุปได้ว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมเริ่มจากการให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิดก่อนแล้วค่อย ๆ ให้โอกาสเด็กได้เริ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มคนในสังคมที่ไกลตัวและขยายวงกว้างออกไป โดยการให้แรงเสริม การช่วยเหลือ ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างเหมาะสมด้วยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมซึ่งจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์อยู่ในสังคมด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น

1.4.4 หลักการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

1) ระยะเวลา 6 ปีแรกของชีวิต เป็นระยะที่สมองมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว การได้รับอาหารที่มีประโยชน์อย่างเพียงพอ การอยู่อย่างปลอดภัยจากสารพิษและการกระทบกระเทือนของสมอง การได้รับการกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้งห้าอย่างเพียงพอ จะช่วยให้สมองของเด็กมีการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามวัย

2) เด็กปฐมวัยอยู่ในขั้นพัฒนาการการเรียนรู้โดยผ่านการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เด็กจึงต้องได้รับการส่งเสริมให้ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าอย่างกว้างขวางกับสิ่งเร้าที่หลากหลาย

3) เด็กปฐมวัยมีธรรมชาติหรือความต้องการอยากรู้อยากเห็น อยากเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวการให้เด็กได้รับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ อย่างหลากหลาย การให้เด็กมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง การกระตุ้นและตอบสนองความสนใจของเด็ก การส่งเสริมความสนใจของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูและพ่อแม่พึงกระทำเพื่อพัฒนาความคิดความเข้าใจและปรับขยายโครงสร้างทางสติปัญญาของเด็ก

4) ความสามารถในการคิดและเข้าใจของเด็กปฐมวัยมีจำกัด และค่อย ๆ พัฒนาอย่าง ช้า ๆ กระบวนการคิดของเด็กไม่เหมือนของผู้ใหญ่ การเข้าใจธรรมชาติของเด็กก็มีความคาดหวังและปฏิบัติต่อก็อย่างสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็ก จะช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดของตนไปตามลำดับขั้นอย่างราบรื่น

5) การจัดประสบการณ์ที่ตรงกับระดับความสนใจ และความสามารถ ตลอดจนท้าทายและชี้นำไปสู่ความคิดในระดับที่สูงขึ้นต่อไป จะช่วยให้พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเป็นไปได้อย่างดีขึ้น

6) การให้โอกาสเด็กสำรวจตรวจสอบ ลงมือกระทำกับสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยพัฒนาความเข้าใจ และความคิดรวบยอดต่อไป

7) การให้โอกาสเด็กได้รับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ อย่างหลากหลายตามสภาพความเป็นจริง และให้มีโอกาสจินตนาการคิดฝันตามธรรมชาติของเด็ก จะช่วยให้เด็กพัฒนาขึ้นไปสู่ระดับความคิดที่ใช้สัญลักษณ์ และความคิดรวบยอดต่อไป

8) สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมให้ดึงดูดความสนใจของเด็กในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาเด็ก

9) วัยแรกเกิดถึง 6 ขวบ เป็นวัยวิกฤติของการเรียนรู้ภาษา เด็กปฐมวัยจึงต้องได้รับการพัฒนาทางภาษาตั้งแต่ยังเป็นทารกตามระดับพัฒนาการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถมีพัฒนาการทางภาษาที่เป็นปกติได้

10) เด็กปฐมวัยที่ขาดลักษณะความสนใจใฝ่รู้ตามธรรมชาติ เช่น เด็กทั่วไป จำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นพัฒนาการเพื่อให้สามารถสนใจสิ่งรอบตัว และเรียนรู้ไปตามขั้นตอนของพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างเหมาะสม

11) เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนทำ ตรวจสอบความสามารถของตนเองในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนโอกาสและเวลาในการฝึกทำสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้จนชำนาญเพื่อเป็นพื้นฐานให้สามารถพัฒนาสติปัญญาของตนไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นได้

12) การให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ใหญ่โดยตรง ด้วยการตอบคำถาม การเล่านิทาน การอ่านหนังสือให้ฟัง ตลอดจนการได้ดู ได้ฟังรายการที่ให้ความรู้จากสื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กสามารถขยายโครงสร้างทางสติปัญญาของตนเอง

13) การให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้กำลังใจ และให้การเสริมแรงที่เหมาะสม ต่อพฤติกรรมแสวงหาความรู้ เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

สรุปได้ว่า การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาควรเริ่มจากการจัดโภชนาการที่ดีเพื่อช่วยพัฒนาสมองของเด็กควบคู่ไปกับการส่งเสริมประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะเด็กปฐมวัยมีความ

อยากรู้อยากเห็นถ้าได้รับการกระตุ้นด้วยการจัดประสบการณ์ที่กว้างขวาง เด็กจะสามารถตอบสนองกับการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ได้เป็นรูปธรรม และจะสามารถขยายโครงสร้างทางสติปัญญาของตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.5 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควรวัดหลัก ดังนี้ (กรมวิชาการ 2546: 43)

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้

แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

เทคนิควิธีในการประเมินผลพัฒนาการเด็กมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การสังเกต พฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ พูดคุย การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็กที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโต จุดเด่น จุดด้อย ของเด็กแต่ละคน แฟ้มผลงานเด็กก็เป็นเครื่องมือการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพอีกเครื่องมือหนึ่ง นอกจากนี้ยังสามารถประเมินได้จากการถ่ายภาพ บันทึกเสียงหรือบันทึกวีดิทัศน์เพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กเพื่อใช้ในการประเมินผลได้

สรุปได้ว่าการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ครูสามารถนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและความสามารถของเด็กแต่ละคน หรือเพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินรายงานผู้บริหารให้ทราบถึงปัญหา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ผลของการประเมินยังสามารถใช้ในการประชุมพูดคุยกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก หรือช่วยพัฒนาจุดบกพร่องของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2 การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

2.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมทุกอย่างที่จะเสริมสร้างให้เด็กได้พัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กพร้อมทั้งองค์ความรู้ของเด็ก ซึ่งครูผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาควรเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กรวมทั้งสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาไว้ดังนี้

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540: 49) กล่าวว่า ประสบการณ์มีความหมายครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ หากเด็กเป็นผู้รับประสบการณ์นั้นได้มีการเรียนรู้ สะสมความรู้ความสามารถ และความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ หากเด็กซึ่งเป็นผู้รับประสบการณ์นั้นได้มีการเรียนรู้ สะสมความรู้ความสามารถและความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ในตนเอง เมื่อเด็กปฐมวัยต้องไปโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริประภา พินิตตานนท์ (2546: 6-7) กล่าวว่า เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กก่อนประถมศึกษาโดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติหรือใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทั้งนี้การจัดกิจกรรมต้องสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย นอกจากนี้ พัฒนา ชัชพงศ์ (2540: 11-19) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยว่า เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของการพัฒนาในระดับปฐมวัยว่าควรเป็นอย่างไร จะเปิดโอกาสให้ผู้นำไปใช้สามารถปรับปรุง ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานภาพเด็ก สภาพแวดล้อม งบประมาณ ชุมชน วัฒนธรรม ฯลฯ

จากความหมายของการจัดประสบการณ์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเด็ก และเด็กกับผู้ปกครอง ให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อความพร้อมในการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป

2.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

กฤษยา คันทิผลาชีวะ (2547: 38) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์มีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยมากเพราะเด็กปฐมวัยยังใช้ภาษาไม่คล่อง การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงมาจากการรับรู้ทางสัมผัส การได้จับกระทำเพื่อให้รู้ว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร การเล่นโดยไม่มีใครต้องบอก ต้องสอนเป็นกระบวนการสร้างความรู้หรือทักษะโดยการได้กระทำได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ซึ่งการสร้างความรู้หรือทักษะนี้ต้องกำหนดในรูปของกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey อ้างถึงใน อภาภักดิ์ ไชยประสิทธิ์ 2551: 11) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์มีความสำคัญมากในการฝึกให้เด็กได้คิดแก้ปัญหา การแสดงออกอย่างอิสระ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาพร้อมด้วย เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้เด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กลงมือปฏิบัติเอง นอกจากนี้ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545: 47) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อหา กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำความเข้าใจกับเรื่องที่เรียน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ช่วยให้เด็กมีความคิดรวบยอดที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการพัฒนาสติปัญญาเด็กให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ฝึกการกล้าแสดงออก นอกจากนั้นยังช่วยให้เด็กมีความรู้สึกร่วมกันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับครู

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญในการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ ได้แสดงออกทางด้านความคิด จินตนาการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็ก เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เหมาะสมกับวัย

2.3 แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัยอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และควรยืดหยุ่นให้มีสาระการเรียนรู้ที่เด็กสนใจและสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนด เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์สำคัญและทำกิจกรรมในแต่ละหัวเรื่องแล้ว ควรให้เด็กเกิดแนวคิดตามหลักสูตร ซึ่ง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 43-57) ได้กำหนดแนวการจัดประสบการณ์ไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และได้มีการอธิบายรายละเอียดไว้ในคู่มือหลักสูตรดังนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้เริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดไว้
9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
10. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้มาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ สังเกต เปรียบเทียบ จำแนก ให้เด็กได้ลงมือกระทำหรือได้ปฏิบัติได้ร่วมกิจกรรมทุกคน ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นผู้สร้างความสนใจหรือกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้โดยการถามคำถามให้เด็กได้คิดหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ และเพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการจัดประสบการณ์ด้วยการร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียนจึงเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก พร้อมทั้งร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์กับเด็กได้มากที่สุด

2.3.1 การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษา

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้ (กรมวิชาการ 2546: 41)

1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8 นาที

วัย 4 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที

วัย 5 ขวบ มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที

2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลาประมาณ 40 – 60 นาที ต้องมีลักษณะหรือเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย

4. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก และกิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภททั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ ไม่เหนื่อยเกินไป

2) ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องครอบคลุมดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ 2546: 41-42)

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องในการใช้วัยต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็กการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัสเล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว เป็นต้น

3. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ

ข้อสัคย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาส ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4. การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

5. การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กพัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

6. การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอด ความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่าง ๆ

2.3.2 การจัดสภาพแวดล้อมระดับปฐมวัยศึกษา

1) ความหมายของสภาพแวดล้อมระดับปฐมวัยศึกษา

สภาพแวดล้อม ตามความหมายของพจนานุกรมภาษาอังกฤษ (Allen 1990: 392) อ้างถึงใน มณฑา โฉมราช 2548: 14) ให้ความหมายว่า สภาพแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ หรือทำงานและส่งผลต่อความรู้สึก รวมตลอดถึงประสิทธิภาพในการทำงาน โดยทั่วไปสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ปฐมวัยมักมีความหมายถึง สภาพภายในชั้นเรียน เช่น มุมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมุมศิลปะ มุมบทบาทสมมติ มุมช่างไม้ มุมภาษา มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมดนตรี มุมคอมพิวเตอร์ รวมตลอดถึงมุมน้ำและทราย เป็นต้น นอกจากนั้นยังรวมถึงสภาพภายนอกชั้นเรียนด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์จากการอยู่ร่วมกัน ส่งเสริมความเป็นอิสระ การตัดสินใจ ความคิดริเริ่ม การควบคุมตนเอง รวมตลอดถึงการค้นพบโดยผ่านการเล่น และมุ่งให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความสนุกสนาน ปลอดภัย

2) ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมระดับปฐมวัยศึกษา

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2547: 71) กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมว่า มีความสำคัญต่อเด็กเป็นอันมาก ซึ่งสิ่งแวดล้อมอาจเป็นได้ทั้งคน สถานที่ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ เนื่องจากเด็กจะต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา หากสภาพแวดล้อมดีเด็กก็อยู่อย่างมีความสุขโดยเฉพาะเด็กวัยนี้ไม่หยุดนิ่ง จะสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น สิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ หรือปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ได้เด็กก็จะเป็นดั่งนั้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากเด็กได้อยู่ท่ามกลางความขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ไม่มีของเล่นเหมาะสมให้แก่เด็กเล่น เด็กก็จะไม่พัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ด้วยเหตุนี้ตามสถานศึกษาปฐมวัยจึงจำเป็นที่จะต้องจัดที่เล่นและทำกิจกรรมสำหรับเด็กทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เด็กจะเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติในอนาคตได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับกรอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับ สภาพแวดล้อม ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของเด็ก เริ่มตั้งแต่สภาพแวดล้อมในบ้าน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสภาพแวดล้อมในสังคม นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 6) นำเสนอ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้น สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย เพราะสภาพแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่จะช่วยให้บรรลุมัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ครูต้องเข้าใจประสบการณ์ที่ผ่านมา และพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นตัวของตัวเองในเด็ก

3) การวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อม

กอร์ดอน และวิลเลียม (Gordon & Williams – Browne 1995 อ้างถึงใน นกนตกร ชรรรมบวร 2546: 165) กล่าวว่า ในการวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย คือ

1. บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อม

มีบุคคลที่ทำงานและอยู่ในสถานศึกษาปฐมวัย อาทิ คนครัว คนขับรถ โรงเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการโรงเรียน คนสวนและบุคลากรที่ดูแลด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ส่วนแต่เป็นบุคคลในสภาพแวดล้อม บุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมก็คือ เด็ก ครู และผู้ปกครอง

เด็กปฐมวัยมีบุคลิกภาพและความต้องการที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เด็กส่วนใหญ่จะไม่อยู่นิ่ง อยากรู้อยากเห็น เรียนรู้ได้เร็ว มีความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น สภาพแวดล้อมที่จัดควรให้ความสะดวกสบาย มีความปลอดภัย การจัดของเล่นมีหลายชนิดเพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นตามความสนใจและความต้องการ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อายุของเด็กส่งผลต่อรูปแบบของอาคารเรียน ขนาดของโต๊ะ – เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนต่าง ๆ จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน เช่น ในชั้นเรียนที่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ครูอาจมีวัสดุอุปกรณ์ในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการสนทนา การสร้างปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยและการอภิปรายในชั้นเรียน

กิจวัตรประจำวันถือว่าเป็นกรอบในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็ก ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน ช่วยให้เด็กเกิดกิจกรรมต่อเนื่องและเป็นลำดับ เช่น เด็กควรรับประทานอาหารกลางวัน การนอนพักผ่อนในช่วงกลางวัน การทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ศิลปะ พลศึกษา ทัศนศึกษาจะถูกจัดขึ้นโดยคำนึงถึงกิจวัตรประจำวันของเด็กเป็นหลัก กิจวัตรประจำวันที่เกิดขึ้นและดำเนินไปในสถานศึกษาปฐมวัย ได้แก่

1.1 การดูแลตนเอง อาทิ การรับประทานอาหาร การพักผ่อนในช่วงกลางวัน การแต่งตัว รวมถึงการเข้าห้องน้ำ เป็นต้น

1.2 รอยเชื่อมต่อระหว่างกิจกรรม

1.3 กิจกรรมกลุ่ม

1.4 เวลาที่ใช้ในการเก็บของเล่น เป็นต้น

กิจวัตรประจำวันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและส่งผลต่อการจัด

สภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับเด็ก การวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของเด็ก ครูควรคำนึงถึงกิจวัตรประจำวันของเด็ก

ครูถือเป็นสภาพแวดล้อมที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กิริยาท่าทาง และที่ท่าของการเป็นมิตรกับเด็กล้วนส่งผลกับการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนสำหรับเด็กทั้งสิ้น

พ่อแม่ ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้าเรียนก็เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญในการอบรมเลี้ยงดูบุตร การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมแก่เด็ก

2. สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในสภาพแวดล้อม

สิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องพิจารณาถึงเป็นอันดับแรกในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็ก คือ สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย สถานศึกษาปฐมวัยจำเป็นต้องกำหนดนโยบายเพื่อให้บริการป้องกันและให้การศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก

2.1 การดูแลด้านสุขภาพอนามัยของเด็ก

การรักษาความสะอาด ห้องเรียนของเด็กปฐมวัยควรมีการดูแลรักษาความสะอาดเป็นประจำทุกวัน วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนควรมีการทำความสะอาดเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ห้องน้ำและโถส้วมควรมีเพียงพอกับจำนวนเด็ก ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังการเข้าห้องน้ำ

การระบายอากาศ แสงสว่าง และความร้อน การเปิดหน้าต่างให้อากาศถ่ายเท แต่ถ้าอากาศร้อนเกินไป ควรมีพัดลมเพื่อช่วยระบายอากาศ ห้องเรียนไม่ควรมีแสงสว่างมากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กแสบตา บริเวณที่มีแดดควรทาสีสว่างเพื่อช่วยบริเวณนั้นดูสว่างขึ้น ห้องเรียนควรสะอาด ไม่อับชื้น หน้าต่างควรมีมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงหรือแมลงที่จะเข้ามาทำอันตรายเด็ก

การป้องกันโรคติดต่อ ครูควรแจ้งให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทราบเมื่อมีโรคติดต่อเกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น อีสุกอีใส หัด หรือปัญหาที่มักพบบ่อย ๆ เช่น เหา เกิดขึ้นในชั้นเรียน โรงเรียน นอกจากนี้ครูยังมีหน้าที่สำคัญคือการป้องกันโรคติดต่อภายในโรงเรียน

นโยบายด้านสุขภาพอนามัยโรงเรียน โรงเรียนจำเป็นต้องรายงานให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทราบเมื่อมีเด็กเจ็บป่วยในระหว่างการมาโรงเรียน ควรมีห้องพยาบาล หรือ สถานที่สำหรับให้เด็กนักเรียนที่เจ็บป่วยนอนพักโดยแยกออกจากเด็กคนอื่น มีครูหรือพยาบาลดูแลอย่างใกล้ชิดจนกว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองจะมารับกลับ ก่อนการรับเข้าเรียนในโรงเรียน ควรให้พ่อแม่ ผู้ปกครองกรอกทะเบียนประวัติสุขภาพเด็ก อุบัติเหตุในการรับประทานอาหาร การนอนหลับ การได้รับวัคซีนต่าง ๆ รวมถึงตลอดถึงสิ่งที่เด็กแพ้ ควรมีแฟ้มประวัติสุขภาพของเด็กเพื่อความสะดวกในการดูแลเด็กและการติดต่อกับผู้ปกครอง ควรมีข้อห้ามไม่ให้เด็กที่เป็นโรคติดต่อมาเรียนผู้ปกครองต้องดูแลที่บ้านจนกว่าเด็กจะหายขาดจึงอนุญาตให้เด็กกลับมาเรียนใหม่

โภชนาการอาหารที่เด็กรับประทานมีผลต่อสุขภาพของเด็กทางโรงเรียน จึงควรจัดให้เด็กรับประทานอาหารต่าง ๆ ให้ครบ 5 หมู่ และอยู่ในอัตราส่วนที่เหมาะสม ควรให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับความสำคัญของโภชนาการต่อพัฒนาการทางด้านร่างกายและสุขภาพของเด็ก ควรมีบันทึกรายการอาหารในแต่ละวันเพื่อแจ้งให้พ่อแม่ ผู้ปกครองรับทราบ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ครูจำเป็นต้องให้การดูแลเอาใจใส่คือ ในระหว่างการรับประทานอาหาร ครูจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศให้การรับประทานอาหารของเด็กดำเนินไปด้วยดี ส่งเสริมให้เด็กได้พูดคุย สนทนา และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ขณะรับประทานอาหารไม่ควรเร่งหรือบังคับเด็กมากเกินไป

2.2 การดูแลด้านความปลอดภัยของเด็ก

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาควรได้รับการวางแผน และออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก ครูและผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความเอาใจใส่ในเรื่องดังนี้

1. พื้นห้องน้ำควรแห้ง ไม่เปียกชื้นตลอดเวลาเพราะอาจทำให้เด็กลื่นหกล้มได้
2. ควรมีวัสดุสำหรับครอบปลั๊กไฟอย่างมิดชิด เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเอานิ้วเข้าไปแหย่
3. เครื่องเล่นปีนป่ายทุกชนิดควรอยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุดและมีเครื่องช่วยรองรับกันกระแทก และป้องกันอุบัติเหตุซึ่งอาจเกิดขึ้นได้
4. ในห้องเรียนควรมีสัญญาณไฟเตือนไฟไหม้ เพื่อให้ครูตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าจะพาเด็กไปทางไหนและพบกันที่ใด ตลอดถึงมีบุคคลที่ทำหน้าที่ตรวจสอบว่ามีเด็กติดค้างอยู่ในโรงเรียนหรือไม่

ดังนั้น การดูแลด้านสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของเด็กถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเด็ก

4) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

ห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีขนาดใหญ่ เพราะเด็กต้องการเนื้อที่ในการทำงาน เคลื่อนไหว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยไม่รู้สึกรอียด การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ และมีชีวิตชีวา ภายในห้องเรียนควรจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้หรือมุมต่าง ๆ เช่น มุมภาษา หรือเรื่องราวต่าง ๆ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมคอมพิวเตอร์ มุมวิทยาศาสตร์ และมุมคณิตศาสตร์ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดโดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ซึ่ง (Jackman 2001 อ้างถึงใน นกนต ธรรมบวร 2546: 178) กล่าวว่า มุมหรือศูนย์การเรียนรู้ที่มีการวางแผนเป็นอย่างดี และมีการ

ปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์อยู่เสมอจะช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กหรือผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูสอนเด็กเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มเล็ก ในขณะที่เด็กก็ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจ ควรคำนึงถึงความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ต้องการความสงบ และกิจกรรมที่เสียงดัง กิจกรรมที่เลอะเทอะ และกิจกรรมที่ต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย สภาพแวดล้อมที่ได้รับการจัดอย่างเหมาะสมจะช่วยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการควบคุมตนเอง นอกจากนี้ (Greenman 1998 อ้างถึงใน นกเนตร ชรรมบวร 2546: 178) ให้ข้อเสนอแนะว่า การเริ่มต้นจัดชั้นเรียน ควรพิจารณาถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ก่อน เช่น ประตู หน้าต่าง ปลั๊กไฟ ห้องน้ำ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงการถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง บุคลากรในชั้นเรียน รวมถึงตลอดถึงวัสดุอุปกรณ์ที่เคลื่อนย้ายได้ บันทึกการทำกิจกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนตั้งแต่เช้าจนถึงเลิกเรียน

สิ่งสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน คือ ครูควรวิเคราะห์แผนการจัดชั้นเรียนโดยคำนึงถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทุกด้าน เช่น พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อย่อย การช่วยเหลือตนเอง พัฒนาการสติปัญญาและภาษา รวมถึงตลอดถึงด้านอารมณ์และสังคม นอกจากนี้ควรคำนึงถึงเนื้อหาของหลักสูตรด้วยไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดนตรี และการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ชนิดใดชนิดหนึ่งอาจไม่ได้เกิดในศูนย์การเรียนรู้หรือมุมใดมุมหนึ่ง โดยเฉพาะแต่อาจเกิดขึ้นในมุมอื่น ๆ ได้ หรือกิจกรรมศิลปะอาจรวมถึง ความคิดสร้างสรรค์ การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการควบคุมกล้ามเนื้อย่อย พัฒนาการทางสติปัญญาและภาษา

5) การจัดสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน

นกเนตร ชรรมบวร (2549: 189-190) กล่าวว่า ประสพการณ์นอกชั้นเรียนถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก ประสพการณ์การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ประสพการณ์กลางแจ้งหรือภายนอกชั้นเรียนไม่ได้เป็นแค่เพียงเวลาสำหรับให้เด็ก วิ่งเล่นหรือพักผ่อนก่อนที่จะกลับเข้าไปสู่การเรียนรู้ในชั้นเรียน แต่ประสพการณ์ภายนอกชั้นเรียนจะให้รูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างจากในชั้นเรียนแก่เด็ก

เด็กต้องการโอกาสสำหรับการเสี่ยง และการท้าทายทางร่างกาย เด็กต้องการพื้นที่สำหรับปีนป่าย การกระโดด การวิ่ง การขว้าง การเตะ การม้วนตัว การถื่น และการแกว่ง จึงต้องมีอุปกรณ์ พื้นที่ และผู้ใหญ่ที่คอยกำกับใจให้และแนะนำ เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากท้าทายทางด้านร่างกายต่าง ๆ แล้ว สภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนยังควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ อีก เช่น การค้นพบโดยผ่านการพูดคุย การปลูกต้นไม้ การ

สำรวจโดยผ่านการเล่นน้ำ เล่นทราย การหามุมเงียบ ๆ สำหรับนั่งพักผ่อนหรืออ่านหนังสือ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอาจเกิดขึ้น โดยผ่านการทำกิจกรรมศิลปะกลางแจ้ง การเล่นน้ำ เล่นทราย ด้วยเหตุนี้การวางแผนกิจกรรมกลางแจ้งหรือภายนอกชั้นเรียนจึงถือว่ามีความสำคัญมาก

ในการจัดสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน ความปลอดภัยถือว่ามีความสำคัญมาก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเล่นอย่างอิสระ การออกแบบสนามและเครื่องเล่นที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการขาดการดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องเล่นสนามต่าง ๆ จะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในการเล่น นอกจากนี้ เครื่องเล่นควรมีอย่างเพียงพอเพื่อหลีกเลี่ยงความแออัดของกลุ่มเด็กและครูควรสอนเด็กเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเล่น

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงมีความสำคัญมาก เพราะเด็กวัยนี้เรียนรู้ได้โดยการค้นคว้าทดลอง และสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว หรือจากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เพื่อส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และมีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ภายได้สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สะอาด ปลอดภัย และมีความสุขในการเรียนรู้

2.4 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยการจัดประสบการณ์นั้น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พ่อแม่หรือผู้ปกครองและชุมชน มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีบทบาทที่แตกต่างกันออกไป คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 111-115) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไว้ดังนี้

2.4.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่ในการศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยคัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ครูผู้สอน พี่เลี้ยงอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติหลักของบุคลากรว่ามีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความสำคัญเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาคมีบุคลิกของความเป็นครูผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติตามวัยของเด็ก พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้ มีความเป็นระเบียบ สะอาดและรู้จักประหยัด มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก มีอารมณ์

ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ ของเด็กและตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ด้วยความเป็นธรรม มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์หรือไม่ รวมถึงส่งเสริมการจัด บริการทางการศึกษาให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และปฏิบัติการรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กพัฒนาตนเอง มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เป็นผู้นำในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา โดยให้ความเห็นชอบ กำหนดควิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กตามช่วงอายุ สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็กงานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม ตลอดจนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ รวมถึงกำกับ ติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา นำผลจากการประเมิน ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กและให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

2.4.2 บทบาทครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก โดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้นี้ ดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้ คือ มีหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ทั้งที่เด็กกำหนดขึ้นเองด้วยตัวเด็กเองและครูผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพของตัวเด็ก และหลักทางวิชาการในการผลิต กระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผลกระตุ้นให้เด็กร่วมคิดแก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเด็กเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนที่เสริมสร้างให้เด็กได้ทำกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล สอดแทรกการอบรมด้านพฤติกรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่กระหว่างครูผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และจัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กให้เต็มตามศักยภาพ

2) บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก คือ สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

มีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเอง และกล้าแสดงออก ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย สร้างเสริมลักษณะนิสัย และแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล รวมถึงประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3) *บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน* คือ การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่นใช้ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์ และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

4) *บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร* คือ ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัด ประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น ทำงาน เรียนรู้ทั้งรายบุคคล เป็นกลุ่มและประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2.4.3 บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่และมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา รวมถึงให้ความเห็นชอบกำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กเต็มตามศักยภาพ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ ของเด็ก ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้นเริ่มจากการบริหารจัดการหลักสูตรไปจนถึงการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามจุดหมายของหลักสูตร ผู้เกี่ยวข้อง แต่ละฝ่ายจะมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป การร่วมมือกันของทุกฝ่ายเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ตามหัวข้อหลักทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และ พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

3.1.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดสภาพแวดล้อม

ทิพจุกา สุภิมารส (2543: 39 - 42) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนนั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ทาง ได้แก่ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางบ้าน และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางบ้าน

ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสติปัญญาซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนมาก เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเก็บประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่ดีจะช่วยพัฒนาเด็กให้มีสติปัญญาเต็มตามศักยภาพ และสิ่งแวดล้อมที่ด้อย มีผลให้สติปัญญาเด็กไม่พัฒนาเท่าที่ควร สภาพแวดล้อมทางครอบครัวแบ่งออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ อาชีพและรายได้ของครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อขนาดของบ้าน จำนวนบุตร อาหาร การพักผ่อน การอบรมเลี้ยงดูบุตร เศรษฐกิจของครอบครัวจะเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีเกี่ยวกับการเรียนของเด็กและผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะความพร้อมด้านภาษา เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจดีและปานกลางจะมีพัฒนาการด้านภาษาดี ทำให้เด็กมีความพร้อมในการพูดและฟัง ด้านบุคลิกภาพและสังคม เด็กจะมีบุคลิกดีมีความมั่นใจ เข้าใจระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ เด็กจะมีพัฒนาการด้อยไปทุกด้าน เช่น ด้านภาษา จะฟังครูพูด สั่ง ไม่ใคร่เข้าใจ ทำให้ไม่พร้อมที่จะเรียน นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังส่งผลถึงเจตคติของบิดามารดาที่จะเสริมสร้างพัฒนาการด้านสติปัญญาแก่เด็กอีกด้วย

2. ฐานะทางสังคมของครอบครัว หมายถึง การจัดกลุ่มหรือจัดชั้นของครอบครัวมีการจัดตำแหน่งของสมาชิกในสังคมไม่ว่าใครเป็นพวกใคร ใครเด่นใครด้อยซึ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ อำนาจ อิทธิพล แบบแผนในการดำเนินชีวิต ความสะดวกสบาย ความมีหน้ามีตา ความมั่งคั่งชาติตระกูล และบางสังคมก็ใช้วรรณะด้วย ตัวกำหนดพฤติกรรมของคนเหล่านี้เป็นมูลเหตุให้คนแต่ละชั้นมีความคิดไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลต่อ

การเลี้ยงดูอบรมเด็ก จากการศึกษาวิจัย พบว่าบุตรของชนชั้นสูง และชนชั้นกลาง มีความพร้อมในการเรียนเมื่อแรกมาโรงเรียนแล้ว เพราะบิดามารดามีเจตคติดีต่อการศึกษาย่อมจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การเล่นควบคู่กันไปกับโภชนาการสำหรับร่างกาย แต่สำหรับคนจนหรือคนชั้นต่ำไม่มีค่านิยมเรื่องการศึกษาเด็กจึงขาดความพร้อมในการเรียนเมื่อแรกมาโรงเรียน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีลักษณะเช่นนี้จะมีลักษณะ เช่น ความเจริญด้านภาษาน้อย พูดจาไม่ฉะฉาน ไม่สนใจอยากรู้ อยากเห็นขาดความกระตือรือร้น ไม่ค่อยมีระเบียบวินัย ไม่รู้จักแบ่งปันเพื่อน และบางทีอาจมีส่วนสูงและน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์

3. คุณภาพชีวิตของครอบครัว หมายถึง ความเป็นไปภาพในครอบครัวของแต่ละครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อจิตใจ อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพของเด็กมาก ครอบครัวทำหน้าที่วางรากฐานต่าง ๆ ไว้ให้เด็กทั้งสิ้น เช่น ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมแบบแผนการดำเนินชีวิต ศาสนา ความเชื่อ โอกาสของชีวิต ลักษณะการดำเนินชีวิตของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา บทบาทความรับผิดชอบของบิดามารดาต่อครอบครัว เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อความเจริญด้านบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนการปรับตัวของเด็กซึ่งจัดเป็นความพร้อมในการเรียนอีกด้านหนึ่งด้วย การศึกษาลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวที่ยากจน พบว่าเด็กได้รับความเชื่อ และลักษณะการดำเนินชีวิตอันมีส่วนทำให้เด็กเหล่านั้นเสียเปรียบเป็นอันมาก เช่น การเชื่อถือโชคกลาง มีความคับข้องใจน้อยเนื้อต่ำใจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับสังคมใหญ่ได้ ชอบการใช้กำลังกายมากกว่าการใช้สมอง ชอบเรื่องตื่นเต้นต่าง ๆ และชอบความสุขสบายทางกายอย่างฉาบฉวย พ่อแม่ที่ยากจนมักจะขาดทิศทางที่ชัดเจนถูกต้องเป็นไปได้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งต่างจากพ่อแม่ที่มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนและเป็นไปได้ เมื่อหน่วยครอบครัวซึ่งทำหน้าที่วางรากฐานในการดำเนินชีวิตมีคุณภาพต่างกันจึงยังผลให้เด็กแตกต่างกันทั้งด้านภาษา ลักษณะนิสัยบุคลิกภาพ และการปรับตัว ตลอดจนความพร้อมในการเรียนตั้งแต่แรกมาโรงเรียน

4. โภชนาการ ความสำคัญของโภชนาการเป็นที่ยอมรับกันทุกฝ่ายอาหารมีความสำคัญต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตทั้งทางตรงและทางอ้อม อันตรายของการขาดอาหารมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านร่างกาย ระบบย่อยอาหารและสุขภาพจิตเรื่องของอาหารจึงเป็นเรื่องที่เด็กควรได้รับความเอาใจใส่อย่างดี เพราะถ้าเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอไม่ว่าระยะก่อนคลอดหรือระยะเจริญเติบโต จะมีผลต่อการเจริญเติบโตของสมอง การที่สมองเจริญเติบโตไม่เต็มที่จะมีผลทำให้การเพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญาเป็นไปได้น้อยด้วย เด็กที่สมองเจริญเติบโตช้า จะเรียนรู้ช้าจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้น้อยกว่าเด็กที่สมองเจริญเติบโตตามปกติ ถึงแม้จะได้รับประสบการณ์หรือสิ่งเร้าเช่นเดียวกันและมีเวลาเรียนรู้เท่า ๆ กัน นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าเด็กที่ขาดอาหารจะมีอาการหวัด หอบ อ่อนเพลีย กระจวนกระวาย ทำให้ไม่มีสมาธิที่ดี ไม่มีความสนใจ ขาดความกระตือรือร้น ไม่อยากรู้

ไม่อยากเรียนซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความท้อถอย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

2) บังคับสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

นอกจากสภาพการอบรมเลี้ยงดูและการแสดงอารมณ์ของผู้ปกครองทางครอบครัวแล้วสภาพการจัดประสบการณ์และการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็กโดยโรงเรียนและครูก็มีผลต่อความพร้อมของเด็ก ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมต่อเด็กให้ถูกต้องและเหมาะสมในทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กการจัดสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน บุคลิกภาพของครู การจัดบทเรียนของครูรวมทั้งวิธีที่ครูใช้ในการสอน ฯลฯ ถ้าเด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ห้องเรียน ครูและเพื่อน ๆ ก็จะทำให้เขาเกิดความสนใจความต้องการที่จะเรียน อยากเรียนอยากทำ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กพร้อมที่จะเรียน

การที่จะจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้แก่เด็กได้ถูกต้องและเหมาะสม ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การพัฒนาเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จะต้องพัฒนาควบคู่กัน ไปทั้งด้านร่างกาย ด้านความสามารถหรือสติปัญญา ด้านคุณธรรมหรือลักษณะนิสัยและสังคมนิสัย
2. จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเด็กวัยนี้เน้นความสามารถและทักษะในการหาความรู้ ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาของคนและสังคม
3. เด็กเรียนรู้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ใด กับใคร ในสถานการณ์ใด การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ความสนใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้
4. ควรเปิดโอกาสการเรียนรู้ วิธีการ และเวลาให้ยืดหยุ่นได้ เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและความสนใจ
5. การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เกิดขึ้นเมื่อได้สัมผัส จับต้องทดลอง ทำตามแบบ ดังนั้นการเรียนรู้ที่เน้นครูบอกให้เด็กรับฟังอย่างเดียวจึงไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์
6. การเล่น คือธรรมชาติของเด็กวัยนี้ทุกคน การเล่นมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทุกด้าน เพราะการเล่นเป็นประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กได้เรียนรู้ รับรู้ ปรับตัว และเปลี่ยนแปลงความคิดความเข้าใจ ดังนั้นการเล่นจึงควรเป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บุญเยี่ยม จิตรคอน (2533: 331) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพล และมีความสำคัญเด็กอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย สถานที่ให้การศึกษาอบรมเด็กในระดับนี้ควรจัดเตรียมทั้งสภาพภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรมีให้เพียงพอเหมาะสมกับวัยและความสนใจ ตกแต่งให้น่าดู จัดวางไว้ให้เด็กได้เลือกเล่นอย่างสนุก เลือกใช้และทดลองอย่างสะดวกสบาย ปลอดภัย สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาควรจัดให้มีสภาพคล้ายคลึงบ้านของเด็กให้มากที่สุด เพื่อเด็กจะได้มีความอบอุ่น มั่นใจ สนใจรักและอยากมาโรงเรียน

สภาพภายนอกห้องเรียนควรตกแต่งให้สวยงามและให้ได้ประโยชน์ เช่น ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ และต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงาเพื่อความสวยงามและความปลอดภัย พื้นสนามควรปรับให้เรียบสม่ำเสมอ ปลูกหญ้าเพื่อความสดชื่นน่าดู ควรดูแลความปลอดภัย ไม้ให้มีเศษแก้ว หินคม เพราะอาจจะเป็นอันตรายต่อเด็กได้ บริเวณสนามควรดูแลให้สะอาดเรียบร้อย มีที่ทิ้งขยะเป็นสัดส่วน ในสนามควรมีเครื่องเล่นสนาม และเครื่องเล่นสำหรับเด็กให้เด็กได้ออกกำลังกาย นอกจากนี้ควรมีที่เลี้ยงสัตว์ที่ให้ความสวยงามและฝึกนิสัยให้มีเมตตา กรุณา สัตว์

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาความพร้อมให้เด็กปฐมวัยได้ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กวัยนี้จะเรียนรู้ได้จากการทดลอง การลงมือปฏิบัติ การสังเกต เรียนรู้จากสิ่งของ และธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมจะต้องมีความปลอดภัย สะอาด และมีการจัดแหล่งเรียนรู้ด้วยวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัย ครูปฐมวัยและผู้ที่มีบทบาทเลี้ยงดูเด็กจะต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก รู้ถึงความต้องการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อช่วยกันจัดสภาพแวดล้อมทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียนให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์

ชลพรรณ โภคสมบัติ (2547: 30) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้เรื่องเด็กปฐมวัย ไม่มีการแนะนำครูผู้สอน ไม่ให้กำลังใจการปฏิบัติงานของครู ไม่ส่งเสริมด้านการจัดประสบการณ์ แก้ปัญหาไม่ตรงจุด
2. ครูผู้สอนขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่ศึกษาความรู้และนำเทคนิคใหม่ ๆ มาพัฒนาเด็กปฐมวัย และขาดการติดต่อกับผู้ปกครอง
3. สถานที่ สิ่งแวดล้อม อยู่ห่างไกลการเดินทางไม่สะดวก ขาดโอกาสพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ ทำให้เด็กขาดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ
4. ศาสนา เด็กต่างศาสนาต้องอยู่ในที่เดียวกัน เช่น รับประทานอาหารที่ต่างกัน ข้อปฏิบัติทางศาสนาต่างกัน
5. ประเพณีท้องถิ่น ความเชื่อถือและปฏิบัติตามประเพณีท้องถิ่น ทำให้เด็กเกิดปัญหาในการปรับตัวเข้าหากัน
6. สื่อมวลชน เด็กพยายามเลียนแบบจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือและภาพโปสเตอร์ ต่าง ๆ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ อาจเป็นปัญหาต่อการสร้างเสริมประสบการณ์เด็กปฐมวัย ถ้าหากไม่มีการควบคุมดูแล
7. พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ไม่เข้าใจการอบรมเลี้ยงดูให้ถูกวิธี เศรษฐกิจครอบครัวไม่ดี พ่อแม่แยกกันอยู่ ไม่มีเวลาให้กับลูก

ทิพจุฑา สุภิมารส (2543: 49 - 51) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้ามาอยู่ในสถานปฐมวัยศึกษานั้น การเตรียมความพร้อมเด็กมีวิธีดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) **ขั้นตอนแรก** การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวของเด็กเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ คือ การปรับตัวเด็กให้เกิดความคุ้นเคยกับบุคคล สถานที่ และระเบียบต่าง ๆ ของสถานปฐมวัยศึกษา ทำได้ดังนี้

1. การสร้างความคุ้นเคยกับบุคคลต่าง ๆ ในสถานปฐมวัย แบ่งบุคคลในสถานศึกษาปฐมวัยได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อน และกลุ่มครู การสร้างความคุ้นเคยสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

กลุ่มเพื่อน ครูสามารถทำให้เด็กคุ้นเคยกันได้ โดยแนะนำให้รู้จักกันขณะมีความสนใจเล่นร่วมกัน หรือในกิจกรรมซึ่งจะต้องออกไปนอกห้องเพื่อความเป็นระเบียบ ครูมักจะให้เด็กจับมือกันเป็นคู่ ๆ เดินตามกันไป ครูจะให้เด็กเลือกว่าใครจะจับคู่กับใคร หรือในเวลาของกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งมักจะให้เด็กนั่งเป็นวงกลมเพื่อสนทนาร่วมกัน การเรียกเด็กออกมาขึ้นใกล้ ๆ ครูทีละคนแนะนำตัวให้เพื่อน ๆ รู้จัก เรียกชื่อให้ถูกต้อง และเมื่อเด็กมีความคุ้นเคยกันมากขึ้นก็อาจทดสอบความสามารถเด็กว่าใครจำชื่อเพื่อน ๆ ทุกคนได้ก่อนกัน เป็นต้น

กลุ่มครู ครูประจำชั้น เด็กๆ รู้จักและจำได้โดยการแนะนำตัวของพ่อแม่และผู้ปกครองแล้ว เด็กควรรู้จักบุคคลอื่น เช่น ครูของเด็กห้องข้าง ๆ โดยการให้เด็กรู้จักชื่อก่อน เมื่อครุคนนั้นผ่านมาอาจเชิญเข้าห้องแนะนำให้เด็กได้รู้จัก ให้เด็กทำความเคารพครู นอกจากนั้นยังมีบุคคลซึ่งควรแนะนำอีกคือ ครูใหญ่ และบุคลากรที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อให้เด็กทำความรู้จักและรู้หน้าที่ของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

2. การสร้างความคุ้นเคยกับสถานที่ ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องพยาบาล ห้องนอน ห้องอาหาร และบริเวณรอบ ๆ อาคาร สถานที่และขอบเขตที่จัดให้เล่นกลางแจ้ง ควรแนะนำให้รู้จักสถานที่ต่าง ๆ และสาธิตวิธีใช้ เช่น การใช้ห้องน้ำ การล้างมือ การเปิดปิดก๊อกน้ำ เป็นต้น

3. การสร้างความคุ้นเคยกับระเบียบและสิ่งที่ควรปฏิบัติ เช่น เสียงสัญญาณต่าง ๆ การเข้าเรียน การเข้านอน การเข้าแถวรอคอยในการรับถาดอาหาร การกล่าวคำสวัสดิ และมารยาทต่าง ๆ ไม่ส่งเสียงดัง และขออนุญาตครูก่อนออกไปนอกห้อง เป็นต้น

2) **ขั้นตอนหลัง** คือ การเตรียมความพร้อมเพื่อการช่วยตนเองของเด็กในกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมที่ครูควรเน้นเมื่อเห็นว่าเด็กมีความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมใหม่ และสามารถช่วยตนเอง ในกิจวัตรประจำวันได้พอสมควร คือ

การสังเกต อาจเริ่มจากการให้เด็กสังเกตตัวเองก่อน โดยการรู้จักอวัยวะต่าง ๆ ของคน การสังเกตธรรมชาติ สิ่งของรอบตัว ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต สังเกตความแตกต่าง การเจริญเติบโต และประโยชน์

ความเข้าใจทางภาษา ให้เด็กใช้ภาษาสื่อความหมายเพื่อให้ผู้อื่นทราบความต้องการของตน โดยฝึกการฟัง การพูด การตอบคำถาม อธิบาย บอกรายละเอียด หรือเล่าเรื่องที่พบเห็น

ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นน้ำ การเล่นทราย กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การวาด ระบายสี การพิมพ์ การปั้น การประดิษฐ์ เป็นต้น ควรให้เด็กอธิบายรายละเอียดเพื่อทราบถึงกระบวนการคิดของเด็ก และจัดแสดงผลงาน ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการจัดประสบการณ์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญของขั้นตอนในการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้เตรียมความพร้อมในด้านการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ โดยคำนึงถึง การจัดโภชนาการที่ดี การเสริมสุขนิสัย การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม บริบทของชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจหลักการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประเมินพัฒนาการ

นภเนตร ชรรณบวร (2549: 352-353) กล่าวว่า การประเมินผลพัฒนาการเด็กถือเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญมาก ในการประเมินผลพัฒนาการเด็ก ครูควรประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การที่ครูได้ทราบว่า เด็กที่คนสอนมีพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงไปเช่นไรถือเป็นพื้นฐานในการวางแผนการสอนเลขที่เดียว

การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการด้านต่าง ๆ

ดังนี้

- 1) ความเป็นเอกลักษณ์ของเด็ก กล่าวคือ เด็กแต่ละคนมีอัตราการพัฒนาเฉพาะของตนเอง
- 2) ความคิดรวบยอด (self-concept) เกี่ยวกับตนเองของเด็กจะส่งผลต่อวิธีการในการเรียนรู้ของเด็ก
- 3) พัฒนาการการเรียนรู้ทุกด้านของเด็กไม่เฉพาะแต่พัฒนาการด้านสติปัญญาถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้แก่เด็ก
- 4) เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีที่สุดโดยผ่านประสบการณ์ตรงการทดลองและการค้นพบ

5) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นฐานทางด้านครอบครัว ความสนใจ รวมตลอดถึงระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียน

เทคนิควิธีการในการประเมินผลพัฒนาการเด็กมีแตกต่างกันไปหลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ พูดคุย การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก (anecdotes) ซึ่งเป็นบันทึกที่ครูเขียนเกี่ยวกับเด็กแต่ละคน เนื้อหาจะเกี่ยวพันกับพัฒนาการ การเจริญเติบโต จุดเด่น จุดด้อย รวมตลอดถึงปัญหา หรือข้อวิตกกังวลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก แฟ้มผลงานเด็ก (portfolios) ก็ถือเป็นเครื่องมือการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเครื่องมือหนึ่ง แฟ้มผลงานเด็กจะประกอบด้วยผลงานต่าง ๆ ของเด็ก อาทิ ผลงานด้านศิลปะ ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้น ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียงรวมตลอดถึงการบันทึกเทปวิดีโอทัศนศึกษาใช้ในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเพื่อใช้ในการประเมินผลได้

การประเมินผลจะให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ครู เด็ก และผู้ปกครอง ครูสามารถนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก รวมตลอดถึงท้าทายความสามารถของเด็ก นอกจากนั้น ผลที่ได้จากการประเมินยังสามารถนำไปใช้ในการประชุม พูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก

บันทึก (journal) ที่เด็กเขียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือการประเมินผลได้ ทั้งนี้เนื่องจากการเขียนบันทึกจะช่วยให้เด็กเข้าใจ และตระหนักในความก้าวหน้าของตนเองได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันก็ช่วยให้ครูเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้สึกของเด็กมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญในการประเมินพัฒนาการ คือ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักการ และวิธีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยการประเมินนั้นจะต้องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ประเมินให้ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย และเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดให้เด็ก ประเมินให้บ่อยครั้ง ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญเพื่อช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการที่ก้าวหน้าของเด็ก และในขณะเดียวกันผลที่ได้จะทำให้ครู และผู้ปกครองทราบถึงความผิดปกติในเด็กบางคนเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธี

3.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2 (2549: 89) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ที่ผู้สอน พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครองจะต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกัน และพร้อมที่จะร่วมมือกันในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะส่งผลต่อพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน นอกจากครูปฐมวัยแล้ว ผู้ปกครองควรมีบทบาท ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบ และกำหนดแผนการเรียนรู้กับผู้สอนและเด็ก
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ
- 3) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศในบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 4) สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- 5) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก
- 6) ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง
- 7) เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตน ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีคุณธรรม นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
- 8) มีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ของเด็ก และในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 9) ให้โอกาสเด็กในการเลือกเล่นและทำงานตามความสนใจของเด็กเองอย่างอิสระ เพื่อการฝึกทักษะจากการเรียนรู้ที่โรงเรียน เชื่อมโยงถึงครอบครัว สังคม ชุมชน และท้องถิ่น อันเป็นการสร้างคุณค่าของมรดกทางภูมิปัญญาไทยสู่วิถีไทยที่ยั่งยืน

10) ให้การดูแลอาหาร โภชนาการ และสุขภาพเด็ก

สรุปได้ว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เป็นพฤติกรรมที่มนุษย์ทุกคนพึงมีให้แก่กัน การอยู่ร่วมกันในสังคม พุดคุย สัมผัส การทำกิจกรรมร่วมกัน ฯลฯ เพื่อทำความเข้าใจ รับรู้ความต้องการของกันและกัน สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูเด็กจะต้องร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ การอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดช่องว่างที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมกันประเมินการเรียนรู้ของเด็ก ให้การดูแลอาหารและโภชนาการ การตรวจสุขภาพ ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้การปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัว โรงเรียน และสังคมที่เด็กต้องอยู่ร่วมกัน

3.2 สภาพการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ตามหัวข้อหลักทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และ พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

3.2.1 สภาพการจัดสภาพแวดล้อม

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2542: 55) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กที่เกิดมาในช่วง 3 ปีแรก เติบโตเป็นเด็กฉลาด ได้แก่

- 1) สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย
- 2) สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ
- 3) สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น มั่นคง มั่นใจ เช่น ถ้าเด็กหิวแล้วร้องเด็กจะได้นม ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจว่าเมื่อใดที่เขาหิว เขาจะได้รับการตอบสนองตามความต้องการ คือ ได้นม เป็นต้น
- 4) สิ่งแวดล้อมที่มีความสม่ำเสมอ เช่น กินนอนเป็นเวลาอันเป็นพื้นฐานของการฝึกระเบียบวินัย
- 5) สิ่งแวดล้อมที่มีความสมดุลระหว่างอิสรภาพและขีดจำกัด คือ จะต้องเดินสายกลางระหว่างระเบียบวินัยและไม่ปล่อยให้อิสระมากเกินไป ไม่ตามใจหรือเข้มงวดเกินไป
- 6) สิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลาย เด็กจะต้องได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่มีสิ่งกระตุ้นที่หลากหลาย เช่น ของเล่น หนังสือ คนตรี เป็นต้น

นอกจากนี้ เบญจา แสงมลิ (2533: 244) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

- 1) สนามของสถานศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาด้านร่างกาย และอารมณ์ของเด็ก สถานศึกษาเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้มีสนามหญ้า และสนามเด็กเล่น
- 2) ส่วนที่มีอยู่ในสถานศึกษาเด็กปฐมวัยช่วยให้เด็กรักธรรมชาติ และไม่ทำลายธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเด็ก การทำสวนจึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย รูปแบบที่นิยมจัดกัน ได้แก่ การจัดสวนแบบบกร่อง และสวนแบบกระถาง
- 3) สถานศึกษาเด็กปฐมวัยมีหน้าที่ปลูกฝังให้เด็กมีใจเมตตากรุณา และรักสัตว์ จึงควรจัดให้มีสัตว์เลี้ยง หรืออาจจัดแขวนกรงสัตว์ไว้ที่ระเบียงหน้าห้องเรียนก็ได้ สำหรับการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดเป็นสองส่วน คือ 1. สนามหญ้า และ 2. สนามเด็กเล่น
 1. สนามหญ้า สนามส่วนหนึ่งปลูกหญ้า เป็นที่สำหรับเด็กวิ่งเล่นและเล่นกับเพื่อน อาจใช้เสมือนเป็นห้องเรียนเด็กก็ได้ เช่น ครูเล่านิทานที่สนาม เด็กวาดภาพที่สนาม สนามส่วนนี้ควรมีต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงาแก่เด็ก เด็ก ๆ ชอบนั่งเล่นและนอนเล่นในสนามหญ้า เด็กจะมีความสุขที่ได้วิ่ง กระโดด ดูนก แมลง และธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเขา สถานศึกษาบางแห่งที่มีเนื้อที่สนามกว้าง ริมสนามอาจปลูกไม้ดอกไม้ใบเป็นกอ ๆ ทำให้สนามสวยงาม และเด็กก็จะเบิกบานใจที่ได้เห็นธรรมชาติที่มีสีสันน่าชื่นชมในชนบทบางแห่งสนามไม่เป็นพื้นที่เรียบทั้งหมด บางส่วนอาจมีพื้นดินสูงเป็นเนินก็ควรปล่อยให้บ้าง เด็ก ๆ ชอบปีนป่ายขึ้นลงเด็กจะสนุกกับการวิ่งขึ้นลงเนิน

บางทีก็ถึงตัวลงมา ทำให้เด็กได้ออกกำลังกายเพียงแต่ระวังอย่าให้เนิ่นนั้นมีสิ่งที่จะทำให้เด็กสะดุด หกล้ม

2. สนามเด็กเล่น สนามส่วนนี้จะเป็นที่ซึ่งจัดตั้งเครื่องเล่นสนามของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหว ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ อันได้แก่ แขนขาและลำตัว เด็กชอบปีนป่าย กระโดด ห้อยโหน เครื่องเล่นสนามของเด็กจึงมีลักษณะให้เด็กได้เล่นตามความต้องการโดยใช้ แขนขาออกกำลัง

สถานศึกษาเด็กปฐมวัยส่วนมากมีเครื่องเล่นสนามดังนี้ ชิงช้า สะพานเลื่อน กระดานหก ราวไต่ ราวโหน ม้าหมุน เรือไล่ บ่อทราย และเครื่องมือในการเล่น เช่น เสียมเล็ก ๆ ถังที่ตักทราย พิมพ์ทำด้วยไม้หรือพลาสติก อ่างใส่น้ำและของลอยน้ำพลาสติก เช่น เรือ เป็ด ปลา เครื่องตวง เช่น ถ้วย ขวด กระจับปี่ ฯลฯ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดตั้งเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กคือ เครื่องเล่นแต่ละชนิด จะต้องตั้งให้ห่างกันพอสมควร มีเนื้อที่ซึ่งขณะที่เด็กหมู่หนึ่งกำลังเล่นก็จะไม่วิ่งไปโดนหรือชนเด็ก หมู่อื่นที่กำลังเล่นเครื่องเล่นอย่างอื่นอยู่

เขาวพา เศษะคุปต์ (2542: 18-19) ยังได้เสนอหลักเกณฑ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

- 1) เนื้อที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนควรมีบริเวณกว้างขวางพอเพียงที่เด็กจะแสวงหา ค้นคว้า ทดลองสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่
- 2) การจัดห้องเรียนควรมีเนื้อที่เพียงพอที่เด็กจะเคลื่อนไหวได้อย่างมีอิสระและปลอดภัย
- 3) วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กได้เล่นคนเดียว เล่นคู่ขนาน และเล่นเป็นกลุ่ม
- 4) วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กทำงานและเล่น ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่ทำอย่างสนุกสนาน และกิจกรรมที่ทำอย่างเงียบ ๆ
- 5) วัสดุอุปกรณ์ควรมีสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง
- 6) วัสดุอุปกรณ์ควรมีความทนทานและคงทนต่อการเล่นของเด็กจำนวนมาก ๆ
- 7) วัสดุอุปกรณ์ควรมีสามารถเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อเด็กเลิกเล่นหรือไม่ต้องการใช้แล้วก็ควรมีที่เก็บของเหล่านั้น

8) ถ้าวัสดุอุปกรณ์จัดไว้ไม่พอเพียง ครูควรคิดว่าจะหาอะไรมาทดแทนเพื่อให้การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนน่าสนใจ และควรมีการฝึกระเบียบในการเก็บของเล่นเมื่อเลิกเล่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดีและความเป็นระเบียบในการใช้และเก็บสิ่งของ

9) วัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่างควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย

10) วัสดุอุปกรณ์ที่มีควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อเด็ก และกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก

11) วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และระดับวุฒิภาวะของเด็ก

12) ควรมีตู้ ช่างให้เด็กเก็บเสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัว

13) ควรมีห้องน้ำ และอ่างล้างมือสะดวกในการใช้สำหรับเด็ก

14) ห้องเรียนควรมีอุณหภูมิ แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศพอเหมาะ

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ครบทุกด้านนั้น จะต้องจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายนอก และภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนส่วนใหญ่แล้วจะเน้นการทำกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ และเด็กจะเรียนรู้ธรรมชาติรอบ ๆ ตัวได้จากบริเวณโรงเรียน ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องจัดให้มีสนามเด็กเล่นที่มีความปลอดภัย และมีการจัดสวนให้เด็กรู้จักธรรมชาติเพื่อปลูกฝังให้เป็นนักอนุรักษ์ มีความเมตตา ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นการทำกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการด้านสติปัญญา การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนต้องมีความเพียงพอต่อจำนวนเด็ก และเหมาะสมกับวัย ปลูกฝังความมีวินัยการเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จแล้ว รวมไปถึงบรรยากาศที่ปลอดภัย อากาศถ่ายเทสะดวกเพื่อให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 สภาพการจัดประสบการณ์

สถาบันการศึกษาทางไกล (2548: 241) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย ต้องมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้เลี้ยงดูเด็กจึงควรมีความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการ แนวทาง และวิธีการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว โดยจัดให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะ ความพร้อม ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนสามารถป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ผู้เลี้ยงดูเด็กควรคำนึงหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้

- 1) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก
- 2) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก
- 3) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่เรียน และควรให้เด็กได้มีโอกาสคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้ที่มีคุณธรรม

4) ประสบการณ์ที่จัดควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อตัวเด็ก กล่าวคือ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เป็นประโยชน์ต่อตัวเด็ก และใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5) กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ควรมึวิธีการใช้แรงงใจ เร้าความสนใจของเด็กไม่ให้ซ้ำซาก ควรให้เด็กเกิดความสนุกสนาน เน้นการปฏิบัติ และให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมได้มากที่สุด

6) ควรหาแนวทางในการประเมินที่เหมาะสม

การสร้างบรรยากาศที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการคิดแสดงความรู้สึกและความต้องการของตน และเปิดเผยตนเองมากที่สุด

การจัดประสบการณ์ดังกล่าว ควรให้เด็กมีโอกาสรเรียนรู้เนื้อหาวิชาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เด็กมีโอกาสนัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ความต้องการ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเด็กจะมีโอกาสรเรียนรู้เนื้อหาวิชาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปด้วย

การศึกษาส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว คือ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณค่าของความ เป็นมนุษย์ซึ่งจะเน้นในเรื่องต่าง ๆ คือ

1. การเคารพในการเป็นมนุษย์ของกันและกัน
2. การแก้ปัญหาโดยวิธีต่าง ๆ
3. ความมีใจกว้าง ยอมรับเหตุผลของผู้อื่น
4. การเรียนรู้เนื้อหาวิชา

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ที่มีคุณภาพจะต้องคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือกระทำ รู้จักการทำกิจวัตรประจำวัน มีการกระตุ้นเพื่อสร้างแรงงใจให้เด็กสนใจในกิจกรรมที่ครูจัด และใช้หลักการประเมินที่เหมาะสมเพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว การจัดประสบการณ์ที่ดีนั้นจะต้องฝึกให้เด็กอยู่ร่วมในสังคม รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์จะต้องรู้ถึงสภาพการต่าง ๆ ดังข้างต้น นำมาสอดคล้องในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.3 สภาพการประเมินพัฒนาการ

สถาบันการศึกษาทางไกล (2548: 282-283) กล่าวว่า ครูผู้สอนควรจะได้เรียนรู้หลักการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยก่อนที่จะใช้แบบประเมินและวิธีประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยก่อน ดังนี้

1) การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยควรจะต้องประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านเหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นความพร้อมอันเป็นฐานสำหรับการพัฒนาในขั้นต่อไป

2) การประเมินผลควรเน้นเป็นรายบุคคลและเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในแต่ละวัน ครูผู้สอนจะต้องดำเนินการประเมินผลตลอดปี และไม่ควรประเมินผลเพียงครั้งเดียว อย่างน้อยควร 2-3 ครั้ง ตั้งแต่เริ่มการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน

การประเมินก่อนการเรียนการสอน จะช่วยให้ทราบสภาพ/สถานภาพของเด็ก ก่อนที่เด็กจะได้รับ การดูแลจากสถานศึกษา/สถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นการดูว่าเมื่อเด็กมาจากบ้านเด็กมีความสามารถระดับใด

การประเมินระหว่างการจัดการเรียนการสอน การประเมินในช่วงนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนรู้จักเด็กได้ดียิ่งขึ้น สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามระดับความสามารถของเด็ก แต่ละคนได้

การประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อดูความก้าวหน้าของเด็ก

3) การประเมินพัฒนาการของเด็ก ควรประเมินหลาย ๆ ครั้งก่อนที่จะสรุปผล ทั้งนี้เพื่อให้ข้อสรุปตรงกับข้อเท็จจริง โดยครูผู้สอนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อเชื่อมโยงและช่วยให้การสรุปผลการประเมินมีหลักการที่ถูกต้อง

4) การประเมินพัฒนาการของเด็กจะต้องทำอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกวิธีการประเมิน และการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะประเมิน และสอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก เช่น การประเมินความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ ต้องเลือกใช้แบบทดสอบที่ไม่เน้นคำนวณ ไหวพริบหรือใช้ศัพท์ยากเกินระดับความสามารถของเด็กจนทำให้ไม่เข้าใจว่าจะให้คำตอบอะไร

5) การประเมินพัฒนาการเด็กจะเป็นการประเมินตามสภาพจริงและเป็นรายบุคคล ซึ่งผลการประเมินนี้ถือเป็นความลับ ครู/ผู้เลี้ยงดูเด็ก ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก

6) การเลือกพฤติกรรมที่จะประเมิน ให้พิจารณาวัตถุประสงค์ของการประเมิน ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้เลี้ยงดูเด็กมีวัตถุประสงค์จะศึกษาพฤติกรรมด้านสังคมส่วนใหญ่ที่เกิดแก่เด็กวัย 3 ขวบ ผู้เลี้ยงดูเด็กก็ต้องจัดทำรายการพฤติกรรมโดยทั่วไปที่เกิดแก่เด็กในแต่ละคน แล้วนำมาสังเกตกลุ่มเด็กที่ดูแลอยู่ เป็นการสังเกตพฤติกรรมหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน หลังจากที่พบว่าเด็กส่วนใหญ่ในวัยนี้มีพฤติกรรมที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยึดถือของผู้อื่นเป็นของตน จากข้อมูลการประเมิน

ครั้งนี้ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถใช้ข้อมูล/ผลการประเมินนี้เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและเฝ้าติดตาม ประเมินพฤติกรรมด้านการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางแต่เพียงพฤติกรรมเดียวต่อไปอีกช่วงระยะเวลา หนึ่ง และการใช้เครื่องมือเพื่อพัฒนาการเด็กจะไม่ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนสำหรับการเลื่อนชั้นในเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

7) ในการเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กในวัยเดียวกัน จะต้องใช้มาตรฐานเดียวกัน เช่น ใช้แบบทดสอบที่มีความยากง่ายระดับเดียวกัน เป็นต้น

8) การตีความหรือการสรุปผลการประเมินต้องมีความเป็นปรนัย คือ แปลผลตาม ข้อมูลที่ปรากฏ และถ้าเป็นไปได้ควรมีผู้ประเมินมากกว่า 1 คน

สรุปได้ว่า สภาพการประเมินพัฒนาการเด็กที่ครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้อง ศึกษาเพื่อให้การประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ประเมินให้ครบทุกด้าน ประเมินด้วยวิธี ที่หลากหลาย ประเมินเป็นรายบุคคล ประเมินก่อนเรียน ประเมินระหว่างเรียน ประเมินหลังเรียน ประเมินอย่างเป็นระบบ และใช้เครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อทราบผลถึงความก้าวหน้า หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กเป็นแนวทางให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก้ไข ความคิดปกติของเด็กบางคนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

3.2.4 สภาพของพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

สถาบันการศึกษาทางไกล (2548: 24-26) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครอง การสร้างความเข้าใจที่ดีในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครองนับว่ามีความสำคัญ ครูผู้สอนต้องตระหนักและรู้จักสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบ รายละเอียด แนวทางการปฏิบัติที่ตรงกันอันจะส่งผลให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะทำให้ครูผู้สอนสามารถเข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็กอย่างถูกต้อง ดังนั้นครูผู้สอน จะต้องเรียนรู้หลักการ ความสำคัญและแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ดังจะได้ กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

1) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครูผู้สอนจะนำไปสู่

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กในทิศทางเดียวกัน
2. ความไว้วางใจที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
3. การรู้ว่า “เด็กน่ารัก” เป็นอย่างไรเมื่ออยู่ที่บ้าน “ลูกรัก” เป็นอย่างไรเมื่อ อยู่ที่
โรงเรียน
4. การมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็ก
5. การทำให้เด็กมีความสุข ความมั่นคงทางอารมณ์ไม่สับสน
6. ความเต็มใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน

7. ผลพลอยได้จากการพัฒนาคุณภาพะทางอารมณ์แก่เด็ก คือ การพัฒนาคุณภาพะทางอารมณ์แก่ผู้ปกครองโดยทางอ้อม

2) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

1. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครอง
2. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรมของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาแก่ผู้ปกครอง

3. ช่วยให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของตนเองในการที่สามารถพัฒนาลูกได้ เช่นเดียวกับครูผู้สอน

4. สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองได้หลากหลายรูปแบบ

3) บทบาทของครูผู้สอนในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

1. ครูผู้สอนต้องเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. ให้เกียรติและให้การยอมรับแก่ผู้ปกครองทุกคนโดยเสมอหน้าก่อน
3. ครูผู้สอนควรเป็นผู้ริเริ่มสร้างสายสัมพันธ์บ้าน-สถานศึกษา
4. พยายามใช้กิจกรรมที่หลากหลาย
5. มีการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ
6. ทำกิจกรรมทุกอย่างโดยคำนึงถึงการพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ

4) แนวการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง

1. จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น จุลสาร จดหมายข่าว แผ่นพับ แผ่นปลิว วารสาร เอกสาร โรงเรียน เป็นต้น

2. ประชุม / ปฐมนิเทศผู้ปกครอง จัดประชุมในวันเปิดเรียน และประชุมเมื่อต้องการให้ผู้ปกครองรับทราบเรื่องราวหรือร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

3. การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมบ้านจะช่วยให้ผู้เลี้ยงดูเด็กรู้จักเด็กและครอบครัวได้ชัดเจนขึ้น ขณะเยี่ยมบ้านผู้เลี้ยงดูเด็กจะได้พูดคุยกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ปกครอง

4. สื่อมวลชน (วิทยุ / โทรทัศน์ / หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น / เสียงตามสาย)

5. สื่อท้องถิ่น เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยผ่านสื่อท้องถิ่น เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว

6. สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองโดยการสร้าง โคมเพจหรือเว็บไซต์

7. การจัดป้ายนิเทศ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วยการจัดป้ายนิเทศเป็นวิธีการที่นิยมใช้มาก ทั้งนี้เพราะสามารถทำได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ผู้ปกครองมีโอกาสดูได้ทั่วถึงกันทุกคน

8. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนเหมือนมีส่วนเป็นเจ้าของโรงเรียน เกิดความรักและปรารถนาดีต่อโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียนอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น เป็นกรรมการโรงเรียน ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น วันสถาปนาโรงเรียน วันพ่อ วันแม่ ร่วมโครงการของโรงเรียน เช่น โครงการธนาคารเวลา โครงการผู้ปกครองอาสา ช่วยเหลือผู้เลี้ยงดูเด็กในการจัดกิจกรรมประเพณี เช่น เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ และเป็นวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การปฏิสัมพันธ์นั้นไม่ใช่เพียงแค่ครูกับเด็ก ผู้ปกครองจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครูปฐมวัยด้วยเพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสนทนา แ่่นพับ เอกสาร โทรศัพท์ จดหมาย และการประชุม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก และข้อมูลของโรงเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยพัฒนาเด็ก แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กได้อย่างมีคุณภาพ

3.3 ปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ตามหัวข้อหลักทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

3.3.1 ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม

ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งที่ต้องพิจารณา ในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย ควรจัดเตรียมทั้งสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกหลักจะทำให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย เบญจา แสงมลิ (2545: 7) กล่าวว่า ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในการจัดสภาพแวดล้อมมีดังต่อไปนี้

1) ที่ตั้ง สถานที่ตั้งที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนจนเกินไป การคมนาคมจะไม่สะดวก การดูชมและการระบายน้ำที่ไม่ดีจะทำให้เกิดกลิ่นเหม็น และสกปรก ถ้าอยู่ใกล้กับแหล่งอันตรายก็จะทำให้เด็กไม่ปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

2) บริเวณ บริเวณโรงเรียนที่มีเนื้อที่ใช้อยู่สายน้อย ทำให้การจัดวางวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ไม่สะดวกต่อการจัดกิจกรรม พื้นที่สนามที่ไม่ราบเรียบจะทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก บริเวณโรงเรียนควรจัดให้สวยงาม ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับและไม้ที่ให้ร่มเงา มีมุมให้นั่งพักผ่อน มีที่ทิ้งขยะ และมีรั้วกันเป็นขอบเขตแน่นอน สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กไม่เกิดความรู้สึกที่อึดอัด เด็กจะได้รับการผ่อนคลายเมื่ออยู่กับบรรยากาศที่ดี

3) อาคารเรียน ลักษณะอาคารเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนของเด็กไม่ได้ อยู่ชั้นล่างสุด อาคารที่ไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ไม่สะอาด การถ่ายเท อากาศที่ไม่สะดวก สีสนิมมีคืบ ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรม ความไม่ปลอดภัย และสุขภาพ กายสุขภาพจิตที่ไม่ดี

4) ห้องอาหาร ห้องอาหารสำหรับเด็กปฐมวัยที่อยู่ไกลจากอาคารเรียน และไม่มี หลังคาเชื่อมกับอาคารเพื่อบังแดดบังฝน ขนาดของโต๊ะอาหารที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ก้อนน้ำดื่มที่ไม่ เพียงพอ ไม่มีป้ายนิเทศบอกรายการอาหาร หรือรูปอาหารหลักที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ จะทำให้เป็นปัญหาในเรื่องของสุขภาพ และเด็กไม่ได้เรียนรู้การเลือกรับประทาน อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโตทางกายของเด็ก

5) ห้องน้ำห้องส้วม ห้องน้ำห้องส้วมที่อยู่ไกลจากห้องเรียน จะเกิดปัญหาครูดอง ทั้งเด็กคนอื่นไว้ตามลำพัง ขนาดของส้วมที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก คือมีขนาดใหญ่เกินไป น้ำไหลน้อย ไม่เพียงพอในการทำความสะดวก อ่างล้างมือที่สูงเกินไป ไม่มีสบู่ และผ้าเช็ดมือ จะทำให้เกิดปัญหา เกิดอันตราย และการเสริมสร้างสุขนิสัยที่ดีในการใช้ห้องน้ำ

6) ห้องอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ในสถานศึกษาของเด็กปฐมวัย ควรมีห้อง อื่น ๆ ที่เหมาะสมอีก เช่น ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพักรู ห้องครูใหญ่และห้อง ธุรการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยนั้น สิ่งของ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรดึงดูดความสนใจของเด็ก เด็กต้องรู้สึกปลอดภัย ได้รับการฝึกสุขนิสัย ที่ดีมีความรู้สึกอบอุ่น มั่นคง สนใจ รักโรงเรียนและอยากมาโรงเรียน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและนอกห้องเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควร ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.2 ปัญหาการจัดประสบการณ์

สุทธิรักษ์ ทรงมุสิก (2547: 48) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสภาพและปัญหา การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาดังนี้

1) ขาดความเข้าใจเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดำเนินการโดยขาดความ เข้าใจปรัชญาพื้นฐานช่วงปฐมวัยของชีวิต ไม่มีความเข้าใจสาเหตุที่ต้องจัดสิ่งแวดล้อมและ ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2) ขาดการกำหนดมาตรฐาน จัดบริการเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 3 ปี และอายุ 3-5 ปี ไม่มีการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ไม่กำหนดมาตรฐานคุณภาพที่เหมาะสม

3) ขาดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการบูรณาการของงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา การพัฒนาชุมชน การประชาสัมพันธ์ เคราะห์ มีการประสานงานกับครอบครัว และชุมชน ปรับเปลี่ยนให้ทันเหตุการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ขาดการวางแผนไปสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดแผนพัฒนาเด็กแต่ไม่มีการติดตามประเมินผลให้มีการดำเนินการไปตามนโยบายและแผนต่าง ๆ

5) ขาดการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การผลิตครูและการเตรียมบุคลากร ต้องเน้นให้บุคลากรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาเด็ก ต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบทั้งในโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

6) ขาดวิธีบริหารจัดการที่มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจัดการส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ที่จะช่วยให้การบริการเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพและจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสมแก่เด็กตามวัย

7) ขาดการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง พ่อแม่ ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งเข้าใจผิดในการเลี้ยงดูลูก เช่น ให้ความรักด้วยการให้สิ่งของ หรือตีเด็กทุกครั้งที่ทำผิด

8) ขาดการวิจัย ความรู้เชิงสังเคราะห์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กมีการศึกษาวิจัยองค์ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก การอบรมเลี้ยงดู ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในต่างประเทศมากมายควรนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทยโดยการวิจัย และพัฒนาเพื่อนำมาใช้ฝึกอบรมให้ได้ประโยชน์แก่เด็กปฐมวัย

นอกจากนี้ ชลพรพรหม โภคสมบัติ (2547: 29) กล่าวว่า ปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ดังนี้

1) ปัญหาด้านการบริหาร รัฐไม่ได้กำหนดการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นภาคบังคับ ทำให้งบประมาณมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารขาดแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ขาดบุคลากรที่ได้รับการศึกษาด้านปฐมวัย ขาดการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ขาดการประสานงานจากหน่วยงานต่าง ๆ

2) ปัญหาด้านวิชาการ สถานศึกษาหลายแห่งไม่ปฏิบัติตามแนวหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย และตามแนวทางการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ขาดครูที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย

3) ปัญหาด้านบริการ ขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ขาดการบริการด้านอาหารตามหลักโภชนาการ ขาดการให้สวัสดิการด้านต่าง ๆ

4) ด้านพัฒนาการ เร่งให้เด็กเรียนเกินกว่าวัย ไม่เข้าใจพัฒนาการของเด็ก จัดประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการ

นอกจากนี้ กอบแก้ว รุระพันธ์ (2548: 38) ได้ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ในระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมาการจัดการศึกษาปฐมวัยมีปัญหามากขึ้นกว่าในระยะแรก กล่าวคือ

1) ครูส่วนใหญ่ สอนแบบเน้นการเรียนรู้ เขียน อ่าน สอนแยกเป็นรายวิชา ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน สอนในลักษณะยึดครูเป็นศูนย์กลาง ไม่จัดกิจกรรมที่เด็กได้รับการพัฒนาโดยองค์รวม การสอนยังยึดติดกับเนื้อหา เด็กไม่ได้รับการจัดประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัย

2) ครูที่ได้รับการยกย่อง เช่น ครูต้นแบบ ครูตัวอย่าง ครูชนะเลิศ ครูผู้มีผลงานดีเด่น ครูเกียรติยศ เมื่อไปเยี่ยมห้องเรียนส่วนใหญ่จะไม่พบ เพราะออกไปเป็นวิทยากร ตามกฎของการประกวดหรือไม่ก็ตามการเรียกร้องของผู้สนใจ ทั้งชั้นเรียนไว้กับพี่เลี้ยง หรือฝากไว้กับห้องข้าง ๆ

3) ครูที่ได้อาจารย์ 3 ก็มักไม่มีเวลาเตรียมการสอน หรือวางแผนการสอนเพราะต้องไปเป็นที่เลี้ยงช่วยครูคนอื่นทำผลงานวิชาการ เด็กนักเรียนจึงถูกปล่อยปละละเลยห้องเรียนขาดการพัฒนา

4) ครูส่วนใหญ่ สอนโดยไม่มีแผนการจัดประสบการณ์เมื่อขอคู่มือ คำตอบคืออยู่ระหว่างการจัดพิมพ์เพื่อนำไปขอผลงานหรือบางรายตอบว่านำส่งผู้บริหารยังไม่ได้รับคืน

5) ครูไม่สนใจจัดมุมการเล่น ถ้าจัดก็มีมุน้อยมาก เครื่องเล่นในมุมค่อนข้างเก่า โดยเฉพาะมุมเกมการศึกษา ไม่มีร่องรอยว่าเด็กได้เล่นเกม บางแห่งห้องเรียนสกปรกมากขาดการดูแล

6) ครูบางท่านได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ผลิตสื่อยอดเยี่ยม มีรางวัลประกวดสื่อมากมายแต่ในห้องเรียนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ครูผลิตไว้เพื่อประกวด และเก็บไว้จัดแสดงมากกว่าจะใช้เป็นสื่อให้เด็กได้สัมผัสและเรียนรู้

7) ครูบางท่านเป็นผู้สนใจใฝ่รู้ใฝ่อบรมสนใจนวัตกรรม เมื่อได้รับความรู้มาแล้วรีบนำมาทดลองใช้ทันที ขาดการประยุกต์ให้กลมกลืนกับบริบททางสังคมของชุมชน บางครั้งเป็นการรับมาโดยการขาดการไตร่ตรองถึงความเหมาะสมละเลยหลักการที่แท้จริงของการจัดการศึกษา

8) ครูหลายคนได้รับมอบหมายจากหน่วยงานให้ทำงานธุรการมากเกินไปจนไม่มีเวลาพัฒนางานในชั้นเรียน

ทิสนา แคมมณี และคณะ (2535: 113) กล่าวถึง ปัญหาด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า เด็กอายุ 3-6 ปี ควรได้รับการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา แต่เด็กที่อยู่ในชนบทและเด็กที่พ่อแม่มีฐานะยากจน ยังไม่มีโอกาสได้รับการเตรียมความพร้อมเพราะไม่ใช่อุปกรณ์การศึกษาภาคบังคับ

กล่าวโดยสรุป สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ผู้เกี่ยวข้องในการเลี้ยงดูเด็กควรทราบ คือ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ขาดการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง ขาดการวางแผนและติดตามประเมินผล ขาดการบริหารจัดการหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย สิ่งเหล่านี้ จะก่อให้เกิดปัญหาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรศึกษาถึงปัญหาที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

3.3.3 ปัญหาการประเมินพัฒนาการ

สุกัญญา คอกพวง (2549: 46-47) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการที่เหมาะสม และควรใช้กับเด็กปฐมวัยศึกษา ได้แก่ การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงาน หรือชิ้นงาน ควรยึดหลักดังนี้

- 1) ต้องประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
- 2) ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดปี
- 3) สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็ก จัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติ
- 4) จัดการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือ และจัดบันทึกเป็นหลักฐาน
- 5) ไม่ใช้การประเมินด้วยแบบทดสอบในเชิงวิชาการเพราะไม่เหมาะกับวัย และระดับพัฒนาการของเด็กการประเมินควรขึ้นอยู่กับข้อมูลหลายด้าน มิใช่ขึ้นอยู่กับคะแนนสอบ

สรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการที่ไม่เหมาะสมจะทำให้เกิดความผิดพลาด และได้ผลการประเมินไม่ตรงสภาพความเป็นจริงปัญหาที่ก่อให้เกิดความผิดพลาด ได้แก่ ครูประเมินพัฒนาการเด็กไม่ครบทุกด้าน ขาดการประเมินที่ต่อเนื่อง การเลือกใช้เครื่องมือในการประเมินไม่เหมาะสมกับกิจกรรม ดังนั้น ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาปัญหาที่เกิดในการประเมินให้ชัดเจนเพื่อนำมาปรับปรุงการประเมินพัฒนาการเด็กให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3.3.4 ปัญหาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

กุลยา ดันติผลาชีวะ (2541: 39-40) กล่าวว่า การประชุมปรึกษาเป็นวิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลเด็กกับผู้ปกครอง ทางโรงเรียนต้องให้ความสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าประชุมเพื่อทราบข่าวสารต่าง ๆ ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นปรึกษาอย่างแท้จริง ได้แก่

- 1) ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็ก

- 2) แจ้งความก้าวหน้าของเด็กแก่ผู้ปกครอง
- 3) แจ้งกระบวนการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้นสำหรับเด็ก
- 4) แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของเด็กทั้งที่บ้าน และที่

โรงเรียน

- 5) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้สอบถาม และอภิปรายเรื่องที่จับข้องใจเกี่ยวกับเด็ก

ครู และโรงเรียน

- 6) สร้างความเข้าใจ และความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก
 - 7) สร้างเครือข่ายการสื่อสารระหว่างผู้ปกครอง ครู และเด็ก
 - 8) สร้างจุดประสงค์ขอความร่วมมือกันระหว่างครู และผู้ปกครอง
 - 9) สอนทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ปกครอง จะได้นำไปใช้กับเด็กที่บ้าน
- นอกจากนี้ มณฑา โฉมราช (2548: 42) กล่าวว่า ปัญหาของพฤติกรรม

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา ไว้ดังนี้

- 1) เวลา ครูควรจัดตารางเวลาที่ยืดหยุ่นได้ในการพบปะกับผู้ปกครองเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนให้มากที่สุด
- 2) การรับฟัง ครูจำเป็นต้องจัดหาเวลาที่แน่นอนเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทราบว่าคุณครูรับฟังปัญหา และความวิตกกังวลต่าง ๆ ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง
- 3) ปฏิบัติต่อเด็กทุกคนและครอบครัวด้วยความนับถือ ละเอียดอ่อน รวมถึงการให้คุณค่าการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในชั้นเรียน
- 4) ครูต้องแน่ใจว่า รู้จักเด็กในชั้นเรียนของตนดีพอที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง การจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเด็กแต่ละคน การเก็บผลงานที่เด็กทำก็จะช่วยให้พ่อแม่ทราบและเข้าใจพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กมากขึ้น
- 5) สื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กด้วยความรู้สึกทางบวก เพื่อแสดงให้เห็นว่าคุณครูมีความสนใจในพัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็ก ทั้งสองฝ่ายจำเป็นต้องมีความละเอียดอ่อนต่อความต้องการของกันและกัน ครูต้องเรียนรู้สิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครองแต่ละคนคาดหวังจากเด็ก
- 6) มีความจริงใจในการทำงานกับเด็ก เมื่อครูรู้สึกว่าเด็กมีปัญหาบางอย่างเกิดขึ้น ต้องคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และให้ความร่วมมือ คำแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหา
- 7) เป็นแหล่งข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่บ้าน การเลือกของเล่นสำหรับเด็ก นอกจากนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องตั้งแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

8) สื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้และ กิจกรรมที่เด็กสนใจในชั้นเรียน โดยอาจสื่อสารในรูปของจดหมายข่าวคิดไว้ที่บอร์ดหน้าชั้นเรียน เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้ปกครองสามารถใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน และการเข้ามามีส่วนร่วมในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า สร้างปฏิสัมพันธ์จะต้องให้ความสะดวก และช่วยเหลือผู้ปกครอง อย่างแท้จริง เป็นสิ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดีระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็ก เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับเด็ก และข่าวสารจากทาง โรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสนทนาปัญหาพฤติกรรมของเด็ก เมื่ออยู่ที่บ้านเพื่อการพัฒนาเด็กได้เต็มตามศักยภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ไว้ดังนี้

คลอลิ่ง (Collings 1923 อ้างถึงใน สุดาพร วิจิตชัยชาคร 2551: 61) ได้ทำการศึกษา วิจัยโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการในระยะแรกของการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์แบบโครงการขึ้น พบว่าเด็กในกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ สามารถทำคะแนนการสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานที่เน้น การเขียนการอ่าน และคณิตศาสตร์ได้ สูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมที่มาจากการสอนที่เน้นการอ่านเขียนโดยตรง และส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน ตนเองให้กับเด็กกลุ่มทดลองซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาเด็กไปสู่การพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งผลการศึกษาวิจัยนั้นนำไปสู่แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นเด็ก เป็นศูนย์กลาง

แรบบิท (Rabbit 1992 อ้างถึงใน จิราภรณ์ วสุวัต 2540: 72) ได้ศึกษาวิจัยเชิง คุณภาพเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการของโรงเรียนอนุบาล La Villette ประเทศอิตาลี พบว่า บทบาทครูมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในโครงการ กล่าวคือครู ต้องแสดงให้เด็กเห็นว่าครูยอมรับในความคิดเห็นของเด็ก สนับสนุนช่วยเหลือให้เด็กสามารถพัฒนา ความคิดที่มีในโครงการให้เด็กใช้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการพึ่งพาตนเองให้กับเด็ก

จากผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า บทบาทครูมีอิทธิพลต่อการดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการ อย่างมาก และบทบาทครูสอดคล้องกับการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมอีกด้วย

4.2 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยไว้ดังนี้

ผ่องพรรณ ณ อุบล (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวมจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและเป็นรายกิจกรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดตั้งแต่ละกิจกรรมเรียงลำดับดังนี้ ครูสร้างบรรยากาศให้เด็กเกิดความอบอุ่น เพลิดเพลิน และสนุกสนาน มีการเตรียมตัวเด็กให้มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรม โดยใช้การร้องเพลง ปริศนาคำทาย ทำใบ้ เด็กได้รับประสบการณ์ตรงโดยการได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูชมเชยให้กำลังใจเด็กทุกคนขณะทำงานหรือเมื่อทำงานเสร็จอย่างสม่ำเสมอ จัดให้เด็กได้เล่นเกมร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ครูที่ปฏิบัติการสอนขนาดต่างกันมีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมและกิจกรรมสร้างสรรค์ (ศิลปะศึกษา) แตกต่างกัน โดยครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ปิยธิดา พลน้ำเที่ยง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาลปิยธิดา อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาค้นคว้าชี้ให้เห็นว่าการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ 1) มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพิ่มขึ้น 2) สามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ถูกต้อง และ 3) สามารถจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ได้ครบทั้ง 4 ด้าน ส่งผลให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนในระดับดี

พิสมัย สระอุพันธุ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หน่วยธรรมชาติรอบตัว ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับดี และผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้ครูอนุบาลพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ไปใช้ในการจัดประสบการณ์จะช่วยให้เด็กนักเรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พูนทรัพย์ สิงห์ใหม่ (2546: 138-147) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนอนุบาลศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตเทศบาลนคร นครราชสีมา โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียนอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนอนุบาลศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านผู้เรียน ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และด้านครู พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนอนุบาลศึกษา พบว่า ผู้ปกครองเพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย และอายุ วุฒิการศึกษา ความสัมพันธ์กับเด็กที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน แต่อาชีพที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ส่วนความต้องการในการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอนุบาลศึกษา พบว่า อันดับแรกต้องการรับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการปฏิรูปผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อันดับสอง ต้องการอบรมเกี่ยวกับการจัดการอนุบาลศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 อันดับสาม ต้องการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ขนิษฐา อินทรพัฒน์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมของครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ครูจัดกิจกรรมได้ทุกกิจกรรม และปัญหาที่พบ คือ ครูที่วุฒิต่างกันมีปัญหาด้านกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม และกิจกรรมสร้างสรรค์ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นเด็กเล็กต่างกัน สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และมีจำนวนเด็กต่างกัน มีปัญหาการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรม

รพีพรรณ สายทอง (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษาของครูปฐมวัยที่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษาและครูปฐมวัยที่ไม่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษาของครูปฐมวัยที่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษาและครูปฐมวัยที่ไม่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาระดับน้อยเมื่อเปรียบเทียบสภาพปฏิบัติและปัญหาการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมประจำวัน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการประเมินพัฒนาการ และด้านปฏิสัมพันธ์ โดยภาพรวมความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษาของผู้บริหาร พบว่า การปฏิบัติทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมประจำวัน การเตรียมบุคลากร การส่งเสริมการจัดกิจกรรม และการนิเทศ ติดตาม โดยภาพรวมมีการปฏิบัติปานกลาง มีปัญหาน้อย ปัญหาการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัย พบว่าขาดครูปฐมวัยที่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษา ขาดสื่ออุปกรณ์ ขาดเครื่องเล่นสนาม จำนวนเด็กมากเกินไป ผู้ปกครองไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรมระดับ

ปฐมวัย ผู้บริหารขาดความรู้ด้านการนิเทศติดตาม การจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษา และครูไม่เข้าใจการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษา

เกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนอนุบาลอำเภอ ที่ใช้รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนแบบเครือข่ายวิทยาเขต สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 250 คน และครูประจำชั้นระดับก่อนประถมศึกษาจำนวน 250 คน รวมทั้งสิ้น 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ผลการศึกษาพบว่า

1. โรงเรียนรับนโยบายการจัดการเรียนการสอนมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างมาตรฐานและคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงบรรยากาศในการเรียนรู้ ความสะอาด ความปลอดภัย และความพร้อมของอาคารสถานที่
3. สำหรับการจัดและพัฒนานุเคราะห์ มีการเตรียมบุคลากร โดยผู้บริหารโรงเรียนได้พิจารณาจัดครูที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับก่อนประถมศึกษาเข้าสอน
4. การปรับใช้หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540 ของกรมวิชาการมีความเหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น ผู้ปกครองได้รับการชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางและวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ครูวางแผนและจัดเตรียมกิจกรรมเหมาะสมกับวัยของเด็ก และสอดคล้องกับตารางกิจกรรมประจำวันเพื่อพัฒนาเด็กทุกด้าน ทำให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข
6. ครูเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน เครื่องเล่น และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ครูใช้สื่อที่เด็กสามารถฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองและใช้สื่อที่มีอยู่รอบตัวเด็ก
7. ครูจัดประสบการณ์โดยเน้นให้เด็กปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อพบว่าเด็กมีปัญหาในการเรียนรู้ ครูได้ให้ความสนใจเด็กมากขึ้นและขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา
8. การประเมินพัฒนาการของเด็กใช้วิธีการสังเกตและจดบันทึก

9. ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศภายในและติดตามผล ตลอดจนให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่พบ คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่จบวุฒิการศึกษาปฐมวัย ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบตามตารางกิจกรรมประจำวัน และการนิเทศการสอนยังทำได้น้อยครั้งและไม่ต่อเนื่อง

สมสุตา มัชฌมจันทร์ (2544: 85-196) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบโครงการในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญและเป็นผู้ริเริ่มนำการสอนแบบโครงการมาใช้ในโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการสอนแบบโครงการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและจุดมุ่งหมายหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ปัญหาด้านนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

2. ด้านการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กศึกษาหัวเรื่องที่สนใจอย่างคล่องตัว โดยยืดหยุ่นเวลาในการดำเนินโครงการตามความสนใจของเด็ก และให้เด็กได้ดำเนินโครงการด้วยตนเองทุกระยะด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูมีบทบาทในการกระตุ้นการให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสอดคล้องกับโครงการที่กำลังดำเนินอยู่ส่วนการวัดและประเมินผลเกิดขึ้นทุกระยะของโครงการ โดยใช้วิธีที่หลากหลายปัญหาด้านการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการสอนแบบโครงการอยู่ในระดับน้อย

3. ด้านการติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนแบบโครงการ โดยผู้บริหารโรงเรียนเน้นที่การศึกษาจากบทความหนังสือ งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการ ส่วนครูเน้นที่การอบรมสัมมนา ปัญหาด้านการติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการสอนแบบโครงการอยู่ในระดับน้อย

จุไรพร เสนาะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนเมืองพัทยา สังกัดเมืองพัทยา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนเมืองพัทยา สังกัดเมืองพัทยา ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการจัดสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอน จากกลุ่มตัวอย่าง 449

คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 10 คน ครูชั้นอนุบาล 49 คน และผู้ปกครองเด็กอนุบาล 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการใช้หลักสูตร ครูชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ใช้แนวการจัดประสบการณ์ของสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ร่วมกับหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พ.ศ. 2540 มีส่วนร่วมในการวางแผนใช้หลักสูตร โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการพัฒนาหลักสูตร โดยการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพของเด็กและสภาพของท้องถิ่น

2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนโดยกำหนดคนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติงาน และมีการจัดสรรงบประมาณ ครูผู้สอนเตรียมการสอนโดยจัดทำแผนการสอน สื่อการสอนที่ใช้ คือ สื่อประเภทจริงและรูปภาพ มีการจัดมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน ครูวัดและประเมินผลพัฒนาการเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม

3. ด้านการจัดสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอน มีการจัดเตรียมและพัฒนาบุคลากร โดยจัดครูเข้าสอนพิจารณาจากวุฒิทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากร โดยให้เข้ารับการอบรม สัมมนา มีการนิเทศการสอนภายในแบบไม่เป็นทางการโดยการสังเกตการณ์สอน และผู้บริหารเป็นผู้นิเทศการสอน มีการจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการสอน มีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ โดยจัดอาคารเรียนแบบเอกเทศ จัดห้องพิเศษให้ทำกิจกรรม จัดให้มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม มีการอำนวยความสะดวกและจัดบริการ โดยจัดอาหารว่าง และอาหารกลางวัน มีการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียนโดยผู้ปกครองบริจาคทรัพย์เพื่อสนับสนุนการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน

ปัญหาที่พบได้แก่ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน บุคลากรไม่เพียงพอ การนิเทศการสอนที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ การจัดสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามไม่เป็นสัดส่วนและไม่เพียงพอ

วิไล ธนวิวัฒน์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารโรงเรียน พบว่า มีการปฏิบัติได้ในระดับมาก และประสิทธิภาพของโรงเรียนมีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก รองลงมาตามลำดับ คือ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารกิจการนักเรียน การเรียนการสอน การบริหารงานบุคลากร ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน และการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน

2. ปัญหาการบริหารโรงเรียน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติในระดับปานกลาง และการบริหารบุคลากร การบริหารธุรการ และการเงิน ประสิทธิภาพของโรงเรียน การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นปัญหาการปฏิบัติในระดับปานกลาง และการบริหารงานอาคารสถานที่

การเรียนการสอน ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน และการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นปัญหา ระดับน้อย

มานพ เมธิโยธิน (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่เลี้ยง พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำแนกตามระยะเวลาดำเนินงาน และเขตที่ตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับเกณฑ์ ปานกลางทุกข้อ ยกเว้น ด้านโภชนาการและอนามัย อยู่ในระดับน้อย สำหรับสาเหตุของปัญหา พบว่า

1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีปัญหาขาดการเตรียมงบประมาณเพื่อ ก่อสร้าง สถานที่คับแคบ ใช้อาคารที่มีอยู่แล้วจึงไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์
2. ด้านโภชนาการและอนามัย มีปัญหาขาดงบประมาณในการจัดการ ผู้ปกครอง ยากจน ศูนย์ไม่สามารถจัดหาอาหารกลางวันและอาหารเสริมให้เด็กฟรีครบทุกมื้อ
3. ด้านบุคลากร มีปัญหาครูไม่มีหลักประกันความก้าวหน้าในอาชีพ ได้รับ ค่าตอบแทนต่ำ ขาดการส่งเสริมให้ครูเข้าสัมมนาอบรมให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม
4. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาขาดความร่วมมือ และ เอาใจใส่จากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งศูนย์ ไม่เข้าใจ นโยบายของทางราชการ ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรของศูนย์สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
5. ด้านการจัดทำทะเบียนและการจัดเก็บข้อมูล มีปัญหาขาดเงินที่จะซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการส่งเอกสารที่จำเป็น และ แสดงความคิดเห็นในแบบรายงาน
6. ด้านการประเมินผล มีปัญหาผู้ปกครองไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ ไม่ให้ความร่วมมือ แสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูล หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องขาดการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็กให้เป็น ปัจจุบัน การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารไม่สะดวก
7. ด้านการพัฒนาคุณภาพของศูนย์ มีปัญหาขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดการ อบรมเพื่อพัฒนาตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนด ขาดการประเมินผลตัวเด็กจากความเห็นผู้ปกครองอย่าง สม่าเสมอ
8. ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน มีปัญหาขาดงบประมาณ ผู้รับผิดชอบและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสนใจ ผลการดำเนินงานไม่ก้าวหน้า
9. ด้านการจัดบริการเสริมอื่น ๆ มีปัญหารัฐจัดงบประมาณไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายใน การดำเนินงาน ชุมชนยากจน ขาดงบประมาณในการซื้อรถหรือเช่ารถ

เกียรติศักดิ์ หอมพิกุล (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในงาน 6 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และ สิ่งแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้าน บริการเสริมอื่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรในศูนย์ฯ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ศูนย์และครูพี่เลี้ยง จำนวน 344 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโดยรวมและจำแนกตามสภาพ ตำแหน่งมีการปฏิบัติงานโดยภาพรวม และรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติงานใน ด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง
2. บุคลากรในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโดยรวมและจำแนกตามสภาพ ตำแหน่งมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม และรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการ ปฏิบัติงานอีก 2 ด้าน ที่เหลืออยู่ในระดับน้อย คือ ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ
3. ครูพี่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีสภาพการปฏิบัติงานโดยรวมและ เป็นรายด้าน 3 ด้าน มากกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการ และด้านบริการเสริมอื่น ส่วนที่เหลืออีก 3 ด้าน ผู้บริหารและ ครูพี่เลี้ยง มีสภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารมีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

บุปผา สุขภาคกิจ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบ ปัญหาระหว่างผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด มีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารน้อยกับผู้ที่มีประสบการณ์บริหารมาก ผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม ก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่ผู้วิจัย ได้ค้นคว้าและนำเสนอเป็นภาพรวมของการจัด ประสบการณ์ระดับปฐมวัยของครูปฐมวัยที่ครอบคลุมเรื่อง การจัดประสบการณ์ การจัด สภาพแวดล้อม การประเมินพัฒนาการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการ สอนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างเหมาะสม และ การศึกษาสภาพและปัญหาในระดับปฐมวัยที่ครอบคลุมเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยศึกษา ที่จัดบริหารงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านโภชนาการ ด้านบุคลากร ด้าน การประเมินผล ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านงานวิชาการ และด้านการบริการเสริมต่าง ๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์
ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ครูที่ทำหน้าที่สอนระดับปฐมวัยศึกษาโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 4 คน ครูที่ทำหน้าที่สอนระดับปฐมวัยศึกษาโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 10 คน และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 125 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม 3 ฉบับ ฉบับละ 3 ตอน คือ แบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามครูปฐมวัย และแบบสอบถามผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิบัติสัมพันธ์

ตอนที่ 3 เป็นปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

2.2 การสร้างเครื่องมือ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2.2.2 ศึกษาแบบสอบถามของ รพีพรรณ สายทอง (2542) และอดิพันธ์ แสงหิรัญ (2547)

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูปฐมวัย ฉบับที่ 3 แบบสอบถามผู้ปกครอง โดยทั้ง 3 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

2.3 วิธีการหาคุณภาพของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม จำนวน 3 คน

หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Item Objective Congruence : IOC) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญกำหนดให้

1 หมายถึง มีความชัดเจนและสอดคล้องกันดี

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องและชัดเจนหรือไม่

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้องและไม่ชัดเจน

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้เท่ากับ 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ขอนหนังสือแนะนำตัว จากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2) นำหนังสือแนะนำตัว ถึงผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม เพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ครูที่ทำหน้าที่สอนระดับปฐมวัยศึกษาโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม และผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 1 อนุบาล 2 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม ได้ตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย เพื่อเก็บข้อมูล

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปส่งที่โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อแล้วคืนให้ผู้ทำการวิจัย ภายใน 1 สัปดาห์

4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 4 ฉบับ นำแบบสอบถามให้ครูปฐมวัย จำนวน 10 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 10 ฉบับ และนำแบบสอบถามให้ผู้ปกครอง จำนวน 125 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 125 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละแต่ละรายการ
- 2) ข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3) ข้อมูลปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง วิเคราะห์ โดยการหาค่าร้อยละแต่ละรายการ

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม

การแปลค่าสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา ใช้เกณฑ์ประมาณค่า 5 ระดับ คือ

ระดับการปฏิบัติ และปัญหา

4.51 - 5.00	หมายความว่า	ปฏิบัติมากที่สุด/ปัญหามากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายความว่า	ปฏิบัติมาก/ปัญหามาก
2.51 - 3.50	หมายความว่า	ปฏิบัติปานกลาง/ปัญหาปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อย/ปัญหาน้อย
1.00 - 1.50	หมายความว่า	ปฏิบัติน้อยที่สุด/ปัญหาน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การจัดการศึกษาปฐมวัย และการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร โรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	50.0
หญิง	2	50.0
2. อายุ		
41-45 ปี	1	25.0
46-50 ปี	1	25.0
51-55 ปี	-	-
56 ปีขึ้นไป	2	50.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ตำแหน่งของท่านในขณะนี้		
ผู้อำนวยการ โรงเรียน	3	75.0
รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	1	25.0
4. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่ง		
1-3 ปี	-	-
4-6 ปี	2	50.0
7 ปีขึ้นไป	2	50.0
5. วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	-
ปริญญาโท	4	100.0
6. ประสบการณ์ของท่านในด้านการจัดการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา ก่อนเป็นผู้บริหาร		
เคยเป็นครูผู้สอนในชั้นอนุบาล	-	-
ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติใน		
ระดับประถมศึกษา มาก่อน	4	100.0
7. ท่านเคยเข้ารับการอบรม ประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ		
เกี่ยวกับงานในหน้าที่การสอน และการจัดประสบการณ์		
ระดับประถมศึกษาหรือไม่		
ไม่เคย	-	-
เคย	4	100.0

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ร้อยละ 50 เป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 56 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25 อายุระหว่าง 41-45 ปี และอายุระหว่าง 46-50 ปี

ร้อยละ 100 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 50 มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งระยะเวลา 4-6 ปี ร้อยละ 50 มีระยะเวลา 7 ปีขึ้นไป ร้อยละ 100 ไม่เคยมีประสบการณ์

ด้านการปฏิบัติในระดับปฐมวัย ร้อยละ 100 เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับงานในหน้าที่การสอนและการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของครูปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	-	-
หญิง	10	100.0
2. อายุ		
25-30 ปี	4	40.0
31-35 ปี	4	40.0
36-40 ปี	-	-
41-45 ปี	1	10.0
46 ปีขึ้นไป	1	10.0
3. วุฒิทางการศึกษา		
อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	9	90.0
สูงกว่าปริญญาตรี	1	10.0
4. ประสบการณ์ในการสอน		
1-5 ปี	6	60.0
6-10 ปี	2	20.0
11-15 ปี	1	10.0
16 ปีขึ้นไป	1	10.0
5. ท่านเคยเข้ารับการอบรม ประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับงานในหน้าที่การสอน และการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาหรือไม่		
ไม่เคย	2	20.0
เคย (โปรดระบุ)	8	80.0
-อบรมหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความเป็นครู 5 วัน	8	-
-อบรมเพลง เกมและกิจกรรมเข้าจังหวะ 4 วัน	8	-
-อบรมครูผู้สอนอนุบาลศึกษา 4 วัน	8	-

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. ท่านมีการวางแผนการจัดประสบการณ์ภายใน ชั้นเรียนของท่านหรือไม่		
ไม่มี	-	-
มี	10	100.0
7. ท่านสามารถจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ ที่วางไว้ได้หรือไม่		
จัดได้	3	30.0
จัดไม่ได้ (โปรดระบุ)	7	70.0
-เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนเด็กมาก	7	-
-กิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียนมีมาก	7	-

1.2 ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ร้อยละ 100 เป็นหญิงทั้งหมด ร้อยละ 40 มีอายุระหว่าง 25-30 ปี และอายุระหว่าง 31-35 ปี ร้อยละ 10 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี และอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 90 มีวุฒิทางการศึกษาจบปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 10 มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัยศึกษาพบว่า ร้อยละ 60 ครูปฐมวัยมีประสบการณ์ 1-5 ปี ร้อยละ 20 มีประสบการณ์ 6-10 ปี และมีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป

การอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่การสอนพบว่า ร้อยละ 80 เคยเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา เรื่องที่อบรม ประชุมสัมมนา ได้แก่ หลักสูตรส่งเสริมสร้างความเป็นครู อบรมเพลงและกิจกรรมเข้าจังหวะ อบรมครูปฐมวัย ทั้ง 3 หลักสูตร

การวางแผนการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียนพบว่า ร้อยละ 100 ครูมีการวางแผนการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน ร้อยละ 70 ครูปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่วางไว้ ร้อยละ 30 ครูปฐมวัยจัดประสบการณ์ไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ สาเหตุมาจากเวลาที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนเด็กมาก และใช้เวลาในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนมาก

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	35	28.0
หญิง	90	72.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
21-30 ปี	33	26.0
31-40 ปี	62	49.0
41 ปีขึ้นไป	30	25.0
3. ท่านเกี่ยวข้องกับเด็กในฐานะ		
บิดา	35	28.0
มารดา	80	64.0
อื่น ๆ	10	8.0
4. ท่านสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	110	88.0
ปริญญาตรี (เทียบเท่า)	13	11.0
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.0
5. ท่านประกอบอาชีพ		
รับจ้าง	77	61.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	39	32.0
รับราชการ	9	7.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-	-
อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	-	-

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. รายได้รวมของครอบครัว/เดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	15.0
5,000-10,000 บาท	62	49.0
11,000-15,000 บาท	25	20.0
15,000-20,000 บาท	9	8.0
21,000 ขึ้นไป	11	8.0

1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ร้อยละ 72 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 28 เป็นเพศชาย ร้อยละ 49 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 26 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และร้อยละ 25 มีอายุ 44 ปีขึ้นไป ร้อยละ 63 เกี่ยวข้องกับเด็กในฐานะมารดา รองลงมา ร้อยละ 29 เกี่ยวข้องในฐานะบิดา และร้อยละ 8 อื่น ๆ ร้อยละ 88 สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด รองลงมาคือ ร้อยละ 11 ปริญญาตรี และร้อยละ 1 สูงกว่าปริญญาตรี พบว่า ร้อยละ 61 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 32 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 7 รับราชการ รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนพบว่า ร้อยละ 49 รายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 20 รายได้อยู่ระหว่าง 11,000-15,000 บาท ร้อยละ 15 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 8 รายได้ระหว่าง 15,000-20,000 บาท และรายได้ 21,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา จำแนกรายด้านของผู้บริหาร

สภาพการปฏิบัติ และปัญหาการจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ ผู้บริหาร		ปัญหา ผู้บริหาร		
	N=4		N=4		
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1. การจัดสภาพแวดล้อม	4.28	0.51	1.71	0.51	น้อย
2. การจัดประสบการณ์	4.40	0.71	1.60	0.71	น้อย
3. การประเมินพัฒนาการ	4.08	0.55	1.87	0.53	น้อย
4. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์	4.27	0.31	1.73	0.31	น้อย
รวม	4.26	0.52	1.73	0.52	น้อย

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่าทั้งในภาพรวมและรายด้านผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าสภาพการปฏิบัติ การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ และการประเมินพัฒนาการ ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 , 4.28 , 4.27 , และ 4.08 ตามลำดับ

สภาพปัญหา ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า การจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ และการประเมินพัฒนาการ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.60 , 1.71 , 1.73 , และ 1.87 ตามลำดับ

1) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า การจัดห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ดีมีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเทดี ดูแลพัฒนาและบำรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพสะอาดสวยงามอยู่เสมอ สำรวจสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ จัดโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศใกล้เคียงกับบ้าน ดูแลซ่อมแซมเครื่องเล่นของเด็กให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 , 4.25 และ 4.00 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า การจัดห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ดีมีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเทดี ดูแลพัฒนาและบำรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพสะอาดสวยงามอยู่เสมอ สำรวจสภาพแวดล้อมของ

โรงเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด จัดโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศใกล้เคียงกับบ้าน ดูแลซ่อมแซมเครื่องเล่นของเด็กให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ และกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 , 1.75 , และ 2.00 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ก ตารางที่ 1)

2) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการจัดประสบการณ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัย วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้ง ทักษะและการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและ นำเสนองานโดยครูเป็นผู้แนะนำและสนับสนุน จัดประสบการณ์ให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและ บุคคลอื่นภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของผู้เรียน จัดประสบการณ์ที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก จัดกิจกรรมที่มีความสมดุลทั้งในและนอกห้องเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมรายบุคคล กลุ่มย่อยและ กลุ่มใหญ่ จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมในชั้นเรียน การจัดการกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนน เฉลี่ย 4.50 , 4.25 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการจัดประสบการณ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัย วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้ง ทักษะและการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและ นำเสนองานโดยครูเป็นผู้แนะนำและสนับสนุน จัดประสบการณ์ให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและ บุคคลอื่นภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของผู้เรียน จัดประสบการณ์ที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก จัดกิจกรรมที่มีความสมดุลทั้งในและนอกห้องเรียน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด จัดกิจกรรม

เคลื่อนไหวและจังหวะ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 , 1.75 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์ในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 2)

3) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ส่งเสริมให้เด็กประเมินผลงานของตนเอง และผลงานของเพื่อน ระดับปฏิบัติมากที่สุด การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินพัฒนาการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น สังเกต การประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น สัมภาษณ์ ทำแบบทดสอบ เพิ่มสะสมงาน แจกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กและนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์ ครูนำผลการประเมินพัฒนาการไปสู่การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาเด็ก ประเมินพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน โดยการสังเกต บันทึกพฤติกรรมกรรมการสนทนา การสัมภาษณ์ และจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อวางแผนการจัดประสบการณ์ของครู ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น สอบถาม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 , 4.25 , 4.00 , ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ส่งเสริมให้เด็กประเมินผลงานของตนเอง และผลงานของเพื่อน ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินพัฒนาการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลาย แจกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กและนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์ ครูนำผลการประเมินพัฒนาการไปสู่การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาเด็ก ประเมินพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน โดยการสังเกต บันทึกพฤติกรรมกรรมการสนทนา การสัมภาษณ์ และจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อวางแผนการจัดประสบการณ์ของครู มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 , 1.50 , 1.75 , 2.00 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการประเมินพัฒนาการในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 3)

4) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ร่วมงานโรงเรียน ระดับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ครูนั่งในระดับสายตาเด็กขณะพูดคุย ครูสัมผัสและต้องตัวเด็กขณะเด็กมีปัญหา ครูให้คำชมเชยเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูตักเตือนแนะนำเมื่อเด็กทำผิด ครูพูดคุยกับผู้ปกครองในเวลารับ-ส่งเด็ก ให้ผู้ปกครองร่วมกิจกรรมในห้องเรียน ให้โอกาสผู้ปกครองได้ศึกษาแนวทางพัฒนาเด็กปฐมวัยจากสื่อ แผ่นพับ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง ให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา หารายได้ให้กับโรงเรียน ให้โอกาสผู้ปกครองได้ศึกษาแนวทางพัฒนาเด็กปฐมวัยจากสื่อวีดีโอ นิเทศสารเกี่ยวกับเด็ก ป้ายนิเทศข่าว ระดับปฏิบัติมาก และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม จัดอาหารกลางวัน ระดับปฏิบัติปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 , 4.50 , 4.00 , 3.00 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม คือ ครูนั่งในระดับสายตาเด็กขณะพูดคุย ครูสัมผัสและต้องตัวเด็กขณะเด็กมีปัญหา ครูให้คำชมเชยเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูตักเตือนแนะนำเมื่อเด็กทำผิด ครูพูดคุยกับผู้ปกครองในเวลารับ-ส่งเด็ก มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด การจัดทัศนศึกษา หารายได้ให้กับโรงเรียน ให้โอกาสผู้ปกครองได้ศึกษาแนวทางพัฒนาเด็กปฐมวัยจาก วีดีโอ นิเทศสารเกี่ยวกับเด็ก ป้ายนิเทศข่าว มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย และการจัดอาหารกลางวัน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 , 1.50 , 2.00 , 3.00 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 4)

สภาพการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา จำแนกรายด้านของครูปฐมวัย

สภาพการปฏิบัติ และปัญหาการจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ			ปัญหา		
	ครูปฐมวัย			ครูปฐมวัย		
	N = 10			N = 10		
	\bar{X}	S.D		\bar{X}	S.D	
1. การจัดสภาพแวดล้อม	3.51	0.75	มาก	3.01	0.79	ปานกลาง
2. การจัดประสบการณ์	3.84	0.79	มาก	2.66	0.99	ปานกลาง
3. การประเมินพัฒนาการ	3.61	0.75	มาก	2.55	0.81	ปานกลาง
4. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์	3.84	0.80	มาก	2.31	1.09	น้อย
รวม	3.70	0.77	มาก	2.63	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการปฏิบัติและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัยมีระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดประสบการณ์ พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ การประเมินพัฒนาการ และการจัดสภาพแวดล้อม มีระดับการปฏิบัติมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.84 , 3.61 , 3.51 ตามลำดับ

สภาพปัญหาโดยภาพรวมของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ มีสภาพปัญหาในระดับน้อย รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการ การจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อม มีสภาพปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.31 , 2.55 , 2.66 , 3.01 ตามลำดับ

1) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครูปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า ครูมีการจัดพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเคลื่อนไหวอย่างอิสระและการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ระดับปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย และความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็กมากที่สุด ระดับการปฏิบัติมาก จัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก มีอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์พร้อมที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย มีพื้นที่กว้างขวางให้เด็กมีอิสระในการเล่น และสามารถจัดกิจกรรมแยกกลุ่มได้ สื่อการเล่นและวัสดุ อุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก และมีปริมาณเพียงพอ ระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 , 4.40 , 3.40 , 3.10 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ครูปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า จัดสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย และความสะดวก ในการทำกิจกรรมของเด็กมากที่สุด มีอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์พร้อมที่จะสามารถจัดกิจกรรม ได้หลากหลาย จัดที่เล่นและประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ของเด็ก ครูมีการจัดพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเคลื่อนไหวอย่างอิสระและการใช้ กล้ามเนื้อใหญ่ มีพื้นที่กว้างขวางให้เด็กมีอิสระในการเล่น และสามารถจัดกิจกรรมแยกกลุ่มได้ และ สื่อเครื่องเล่นและวัสดุ อุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก และมีปริมาณเพียงพอ มีสภาพปัญหาอยู่ ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.60, 2.80 , 3.00 , ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการจัด สภาพแวดล้อมในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 5)

2) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการจัดประสบการณ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครู ปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมมิติสัมพันธ์ วาดรูปตามจินตนาการ มุ่งพัฒนา เด็กให้มีความพร้อมทุกด้าน ด้านสังคม จัดประสบการณ์ส่งเสริมการรู้จักจำนวน เช่น การนับ การ ลด การเพิ่ม มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทุกด้าน ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านร่างกาย ระดับการปฏิบัติมาก รองลงมาคือ จัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 , 4.33 , 4.30 , ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการจัดประสบการณ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครู ปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการใช้ภาษา จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้าน อารมณ์-จิตใจ และคุณธรรม จริยธรรม จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการคิด การสังเกต การจำแนก และเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาสติปัญญา มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย รองลงมา จัดกิจกรรมที่ ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขอนามัย การดูแลความสะอาดของร่างกาย จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริม ด้านสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มีสภาพปัญหาอยู่ ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.10 , 2.20 , 2.23 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการจัด ประสบการณ์ในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 6)

3) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครู ปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและประเมินอย่างต่อเนื่องโดยใช้การ สังเกต มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ รายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ ทุกภาคเรียน ประเมินพัฒนาการด้วยการจัดกิจกรรมให้เด็กแสดงความคิดเห็น โดยสนทนากับเด็ก

เป็นรายบุคคล ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลตามความจริง มีระดับมากปฏิบัติมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 , 4.00, 3.90 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครูปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า รายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการผู้เรียน ประเมินพัฒนาการด้วยการจัดกิจกรรมให้เด็กแสดงความคิดเห็น ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลตามความจริง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.10 , 2.20 , 2.40 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการประเมินพัฒนาการมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 7)

4) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครูปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า ครูให้คำชมเชยเด็กเมื่อทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สบสายตาเด็กขณะพูดคุยกับเด็ก สัมผัสและต้องตัวเด็กขณะที่เด็กมีปัญหา และตักเตือนแนะนำเมื่อเด็กทำผิด นั่งในระดับสายตาเด็กในขณะพูดคุย มีการปฏิบัติระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 , 4.30 , 4.20 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครูปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า สบสายตาเด็กขณะพูดคุยกับเด็ก สัมผัสและต้องตัวเด็กขณะที่เด็กมีปัญหา นั่งในระดับสายตาเด็กในขณะพูดคุย ครูให้คำชมเชยเด็กเมื่อทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และตักเตือนแนะนำเมื่อเด็กทำผิด มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.70 , 1.80 , 1.90 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์มีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 8)

สภาพการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา จำแนกรายด้านของผู้ปกครอง

สภาพการปฏิบัติ และปัญหาการจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ		ปัญหา	
	ผู้ปกครอง		ผู้ปกครอง	
	N = 125		N = 125	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
1. การจัดสภาพแวดล้อม	3.64	0.81	2.43	0.84
2. การจัดประสบการณ์	3.64	0.85	2.38	0.91
3. การประเมินพัฒนาการ	3.80	0.83	2.39	0.99
4. พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์	3.30	0.99	2.43	0.99
รวม	3.60	0.87	2.41	0.93

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมสภาพการปฏิบัติและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินพัฒนาการ การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดประสบการณ์ มีระดับการปฏิบัติมาก รองลงมาคือ พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ มีระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 , 3.64 ตามลำดับ

สภาพปัญหาโดยภาพรวมของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ การจัดสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.38, 2.39 , 2.43 ตามลำดับ

1) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวางให้เด็กมีอิสระในการเล่น สามารถจัดกิจกรรมรวม และกิจกรรมแยกกลุ่มได้ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย และความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็ก โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้เหมาะสม โรงเรียนมีเนื้อที่เพียงพอต่อการใช้สอย มีการปฏิบัติระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 , 3.84 , 3.72 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนอยู่ไม่ไกลจากบ้านพัก / ที่ทำงาน โรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวางให้เด็กมีอิสระในการเล่น สามารถจัดกิจกรรมรวม และกิจกรรมแยกกลุ่มได้ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้เหมาะสม โรงเรียนมีเนื้อที่เพียงพอต่อการใช้สอย โรงเรียนจัด

สภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย และความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็ก โรงเรียนมีอาคารที่สวยงามและทันสมัย มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.24 , 2.33 , 2.34 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 9)

2) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการจัดประสบการณ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อครูปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง รองลงมาคือ โรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็ก เช่น จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา โรงเรียนมีการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านอารมณ์-จิตใจ วาดรูปตามจินตนาการ การปฏิบัติระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86 , 3.77 , 3.74 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการจัดประสบการณ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง รองลงมาคือโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของเด็ก เช่น จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา โรงเรียนมีการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านอารมณ์-จิตใจ วาดรูปตามจินตนาการ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.24 , 2.31 , 2.34 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์ในแต่ละข้อมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 10)

3) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านการประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ครูประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กครบทุกด้าน รองลงมาคือ รายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน ครูมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน และครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต มีการปฏิบัติระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.96 , 3.90 , 3.85 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านการประเมินพัฒนาการเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ครูประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กครบทุกด้าน ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น ทำแบบทดสอบ รายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น สัมภาษณ์ ครูมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34 , 2.36 , 2.43 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาการ
ประเมินพัฒนาการมีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 11)

4) ในภาพรวมของระดับการปฏิบัติด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามพฤติกรรม
ของเด็ก ครูรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครอง มีการปฏิบัติระดับมาก รองลงมาคือ โรงเรียนจัดทำ
สารสัมพันธ์ และติดต่อด้วยวิธีสนทนา จดหมายถึงผู้ปกครอง ระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยมีค่า
คะแนนเฉลี่ย 3.74 , 3.58 , 2.74 ตามลำดับ

ในภาพรวมของระดับสภาพปัญหาด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนจัดสารสัมพันธ์ และติดต่อด้วยวิธีต่าง ๆ เปิดโอกาสให้
ผู้ปกครองซักถามพฤติกรรมของเด็ก ครูรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง และให้ผู้ปกครองมีส่วน
ร่วมในการเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่า
คะแนนเฉลี่ย 2.13 , 2.41 , 2.43 ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และสภาพปัญหาด้าน
พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์มีอยู่ใน (ภาคผนวก ค ตารางที่ 12)

**ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร**

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรคและเสนอแนะสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์
ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

การจัดสภาพแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
สภาพปัญหา		
1. จำนวนนักเรียนมากทำให้เกิดความแออัดและมี ข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	4	100
2. พื้นที่สนามเด็กเล่นไม่มีความปลอดภัยเพราะพื้นปูน ทำให้เกิดอันตราย	1	25
ข้อเสนอแนะ		
1. ในระยะยาวขยายห้องและเพิ่มพื้นที่ใน โอกาสที่มี การสร้างอาคารเพิ่มเติมแล้วเสร็จ	4	100
2. ควรปูพื้นยางในสนามเครื่องเล่นของเด็กปฐมวัย	3	15
การจัดประสบการณ์		
สภาพปัญหา		
การจัดประสบการณ์ในบางเรื่องทำไม่ได้หรือไม่ได้เต็มที่ และไม่หลากหลายเพราะมีจำนวนเด็กมาก	1	25
ข้อเสนอแนะ		
จัดประสบการณ์นอกห้องเรียนในพื้นที่ที่เหมาะสม	1	25
การประเมินพัฒนาการ		
สภาพปัญหา		
การประเมินพัฒนาการต้องประเมินอย่างครบถ้วนทุกด้าน ด้วยวิธีที่เหมาะสม และหลากหลายต่อเนื่อง ซึ่งได้ดำเนินการ เป็นส่วนใหญ่อยู่แล้ว	2	50
ข้อเสนอแนะ		
ควรนำวิธีประเมินที่ใช้เทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ร่วมกับวิธีเดิม	2	50

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
สภาพปัญหา		
การปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองยังไม่ทั่วถึงเนื่องจากมีผู้ปกครองจำนวนมาก	3	75.0
ข้อเสนอแนะ		
จัดประชุมผู้ปกครองเป็นรายห้อง	3	75.0

3.1 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

1) ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 100 ผู้บริหารมีปัญหามากในเรื่องจำนวนนักเรียนมีมาก ทำให้เกิดความแออัด และมีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ รองลงมาคือ ร้อยละ 25 พื้นที่สนามเด็กเล่นไม่มีความปลอดภัย เพราะเป็นพื้นปูน ทำให้เกิดอันตราย

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 100 ในระยะยาว ขยายห้องและเพิ่มพื้นที่ใน โอกาสที่มีการสร้างอาคารใหม่เพิ่มเติมแล้วเสร็จ รองลงมาคือ ร้อยละ 72 ควรปูพื้นยางในสนามเด็กเล่นปฐมวัย

2) ปัญหาการจัดประสบการณ์ พบว่า ร้อยละ 25 ผู้บริหารมีปัญหามากในการจัดประสบการณ์ในบางเรื่องทำไม่ได้หรือทำไม่ได้เต็มที่และไม่หลากหลาย เพราะมีจำนวนเด็กมาก

ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 25 เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดประสบการณ์ พบว่า ควรจัดประสบการณ์นอกห้องเรียนในพื้นที่ที่เหมาะสม

3) ปัญหาการประเมินพัฒนาการ พบว่า ร้อยละ 50 ผู้บริหารมีปัญหามากเรื่องการประเมินพัฒนาการ ต้องมีการประเมินอย่างครบถ้วนทุกด้าน ด้วยวิธีที่หลากหลายเหมาะสมและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 50 เพื่อแก้ไขปัญหาการประเมินพัฒนาการ พบว่า ควรนำวิธีการประเมินที่ใช้เทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ร่วมกับวิธีเดิม

4) ปัญหาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ พบว่า ร้อยละ 25 ผู้บริหารมีปัญหามากการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองยังไม่ทั่วถึงเพราะมีเด็กจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 25 เพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ คือ มีการจัดประชุมผู้ปกครองเป็นรายห้อง

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรคและเสนอแนะสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับเด็กปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
สภาพปัญหา		
1. ห้องน้ำสกปรกและอยู่ไกลจากห้องเรียน	10	100.0
2. สนามเด็กเล่นเป็นพื้นปูนทำให้เกิดอันตราย	10	100.0
3. อ่างล้างมือไม่เพียงพอและน้ำไหลน้อย	10	100.0
4. อาคารเรียนอยู่ร่วมกับชั้นประถมทำให้ไม่สะดวกกับการจัดกิจกรรม	10	100.0
ข้อเสนอแนะ		
1. ควรจัดห้องน้ำสำหรับอนุบาลและให้อยู่ใกล้กับห้องเรียน จัดการโรงทำความสะอาดให้บ่อยครั้ง	10	100.0
2. ควรปรับปรุงพื้นสนามด้วยการปูพื้นยางและซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นให้สมบูรณ์	10	100.0
3. ควรสร้างอ่างล้างมือให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กและปรับปรุงระบบการไหลของน้ำ	10	100.0
4. อาคารควรแยกเป็นของอนุบาลโดยเฉพาะ เพื่อสะดวกต่อการจัดกิจกรรมและการดูแลอย่างทั่วถึง	10	100.0
สภาพปัญหา		
1. เวลาในการจัดประสบการณ์ไม่เพียงพอ	8	80.0
2. นโยบายของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย	10	100.0
3. การจัดประสบการณ์บางสัปดาห์ไม่สามารถจัดได้ครอบคลุมทุกกิจกรรม	10	100.0
4. อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ	10	100.0
ข้อเสนอแนะ		
1. ควรจัดตารางกิจกรรมของโรงเรียนให้ชัดเจน	10	100.0
2. ให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรปฐมวัย	10	100.0
3. ควรเพิ่มห้องเรียนให้ได้สัดส่วนของครู / จำนวนเด็ก เพื่อการดูแลอย่างทั่วถึงและทำกิจกรรมเสร็จตามเวลาที่กำหนด	10	100.0
4. ให้ทางโรงเรียนจัดซื้อและอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอ	8	80.0

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การประเมินพัฒนาการ	จำนวน	ร้อยละ
สภาพปัญหา		
1. การประเมินพัฒนาการยังไม่ครอบคลุม	1	10.0
2. ไม่มีการส่งเสริมพัฒนาการในส่วนต่าง ๆ ของเด็กอย่างจริงจัง	1	10.0
ข้อเสนอแนะ		
ควรมีการส่งเสริมการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างจริงจัง เพื่อจะเป็นประโยชน์กับเด็กและครู	1	10.0
พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์		
สภาพปัญหา		
1. การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครูไม่เป็นระบบ	2	20.0
2. ข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนดำเนินการล่าช้า	2	20.0
3. ข่าวสารจากทางโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองผิดพลาด	2	20.0
ข้อเสนอแนะ		
ควรแจ้งข่าวสารที่แน่นอน และชัดเจนให้ผู้ปกครอง ทราบล่วงหน้า	2	20.0

3.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย

1) ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 100 ครูปฐมวัยศึกษามีปัญหามากในเรื่อง ห้องน้ำสกปรกและอยู่ไกลจากห้องเรียน สนามเด็กเล่นเป็นพื้นปูนทำให้เกิดอันตราย อ่างล้างมือไม่เพียงพอ และน้ำไหลน้อย อาคารเรียนอยู่ร่วมกับชั้นประถมศึกษา ทำให้ไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 100 เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ควรจัดห้องน้ำสำหรับอนุบาลให้อยู่ใกล้กับห้องเรียน จัดการโรงทำความสะอาดให้บ่อยครั้ง ควรปรับปรุงพื้นสนามด้วยการปูพื้นยาง ซ่อมแซมอุปกรณ์ของเล่นให้สมบูรณ์ สร้างอ่างล้างมือให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และปรับปรุงระบบน้ำ โดยครูทุกคนมีความคิดเห็นตรงกันกับปัญหาที่กล่าวมา

2) ปัญหาการจัดประสบการณ์ พบว่า ร้อยละ 100 มีปัญหาการเรื่องนโยบายของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย การจัดประสบการณ์บางสัปดาห์จัดไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม อุปกรณ์ไม่เพียงพอ รองลงมา ร้อยละ 80 เวลาในการจัดประสบการณ์ไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดประสบการณ์ พบว่า ร้อยละ 100 ควรจัดตารางกิจกรรมของโรงเรียนให้ชัดเจน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ควรเพิ่มห้องเรียนให้ได้สัดส่วนของครู / จำนวนเด็ก เพื่อการดูแลอย่างทั่วถึง ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จตามที่กำหนด และ ร้อยละ 80 ให้ทางโรงเรียนจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียนให้เพียงพอ

3) ปัญหาการประเมินพัฒนาการ พบว่า ร้อยละ 10 ครูปฐมวัยศึกษามีปัญหาในเรื่องการประเมินพัฒนาการยังไม่ครอบคลุม และไม่มีการส่งเสริมพัฒนาการในส่วนต่าง ๆ ของเด็กอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาการประเมินพัฒนาการ พบว่า ร้อยละ 10 ควรมีการส่งเสริมการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างจริงจัง เพื่อจะเป็นประโยชน์กับเด็กและครู

4) ปัญหาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ พบว่า ร้อยละ 20 ครูปฐมวัยศึกษามีปัญหาในเรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครูไม่เป็นระบบ จึงทำให้การปฏิบัติงานผิดพลาดบางครั้ง รองลงมา คือ ข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนดำเนินการล่าช้า ทำให้ผู้ปกครอง ไม่ได้รับเอกสารจากทางโรงเรียน และข้อมูลข่าวสารจากทางโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองผิดพลาด

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาปฏิสัมพันธ์ พบว่า ควรแจ้งข่าวสารที่แน่นอน และชัดเจนให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละ ปัญหา อุปสรรคและเสนอแนะสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์
ระดับเด็กปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

การจัดสภาพแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
สภาพปัญหา		
1. ห้องน้ำสกปรก	29	36.0
2. ต้นไม้ใหญ่มีน้อย	29	36.0
3. สนามเด็กเล่นไม่ปลอดภัย	29	36.0
4. การจัดสภาพจราจรในโรงเรียนไม่คล่องตัว	29	36.0
5. บริเวณห้องเรียนมีฝุ่น	7	5.0
ข้อเสนอแนะ		
1. ควรจัดการโรงทำความสะอาดอย่างน้อย วันละ 2 ครั้ง	29	36.0
2. ให้โรงเรียนปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา	29	36.0
3. ปูพื้นยางและทำรั้วกันสนามให้เป็นสัดส่วน	29	36.0
4. จัดบุคลากรดูแลการจราจรให้เพิ่มขึ้น	29	36.0
5. ดินมุ้งลวด	7	5.0
การจัดประสบการณ์		
สภาพปัญหา		
1. ควรจัดกิจกรรมด้านสติปัญญาและอารมณ์-จิตใจให้มากขึ้น	20	25.0
2. ควรมีกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เด็กทำบ่อย ๆ	15	12.0
3. เด็กยังขาดประสบการณ์ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	10	8.0
4. นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมน้อย	7	5.0
ข้อเสนอแนะ		
1. จัดกิจกรรมด้านภาษาและการให้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากขึ้น	20	25.0
2. จัดการประกวดวาดภาพ ร้องเพลง	15	12.0
3. จัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่	10	8.0
4. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกิจกรรมที่ครูจัด	7	5.0

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

การประเมินพัฒนาการ	จำนวน	ร้อยละ
สภาพปัญหา		
1. ครูควรประเมินพัฒนาการด้วยวิธีที่หลากหลาย	20	25.0
2. ประเมินพัฒนาการให้มากกว่า 1 ครั้ง/ 1 เทอม	20	25.0
ข้อเสนอแนะ		
1. ควรมีการสังเกต สัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม และประเมินผลงาน	20	25.0
2. แจ้งผลการประเมิน 2 ครั้ง / 1 เทอม	20	25.0
การปฏิสัมพันธ์		
สภาพปัญหา		
1. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการจัดกิจกรรมไปถึงผู้ปกครองไม่ชัดเจน	27	22.0
2. เวลาคัดในการประชุมไม่ตรงกับความจริง	25	20.0
3. เลื่อนวัน เวลาในการจัดกิจกรรมโดยไม่บอกล่วงหน้า	25	20.0
ข้อเสนอแนะ		
1. ควรจัดทำจดหมายให้ผู้ปกครองรับทราบโดยตรง	27	22.0
2. การจัดกิจกรรมควรมีการแจ้งล่วงหน้าหลายวัน	25	20.0
3. คัดบอร์ดข่าวสารหรือกิจกรรมบริเวณที่ผู้ปกครองมองเห็นชัดเจน	25	20.0

3.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง

1) ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 36 ผู้ปกครองมีปัญหาในเรื่องห้องน้ำสกปรก ต้นไม้ใหญ่มีน้อย สนามเด็กเล่นไม่ปลอดภัย การจัดสภาพจราจรในโรงเรียนไม่คล่องตัว รองลงมาคือ ร้อยละ 8 บริเวณห้องเรียนมีฝุ่น

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 36 ควรจัดการโรงทำความสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ให้โรงเรียนปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา ปลูกพืชยางและกันรั้วสนามเป็นสัดส่วน จัดบุคลากรดูแลการจราจรเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ร้อยละ 5 ให้คิดมุ้งลวด

2) ปัญหาการจัดประสบการณ์ พบว่า ร้อยละ 25 ผู้ปกครองมีความต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสติปัญญา และอารมณ์-จิตใจ ให้มากขึ้น รองลงมาคือ ร้อยละ 15 ควร

มีกิจกรรมสร้างสรรค์ให้เด็กปฏิบัติบ่อยครั้งขึ้น ร้อยละ 7 นักเรียนขาดคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 5 เด็กยังขาดประสบการณ์ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาคาดประสพการณ์ พบว่า ร้อยละ 20 ควรจัดกิจกรรมด้านภาษา และการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากขึ้น รองลงมา ร้อยละ 12 ให้มีการประกวดวาดภาพ ร้องเพลง ร้อยละ 8 จัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ และร้อยละ 5 สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกิจกรรมที่ครูจัด ตามลำดับ

3) ปัญหาการประเมินพัฒนาการ พบว่า ร้อยละ 25 ผู้ปกครองมีปัญหาในเรื่องต้องการให้ครูประเมินพัฒนาการให้หลากหลาย ประเมินพัฒนาการให้มากกว่า 1 ครั้ง / 1 เทอม

ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 25 เพื่อแก้ไขปัญหาคาดประสพการณ์ พบว่า ควรมีการสังเกต สัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม และประเมินผลงานและแจ้งผลการประเมินอย่างน้อย 2 ครั้ง / 1 เทอม

4) ปัญหาด้านการปฏิสัมพันธ์ พบว่า ร้อยละ 22 ผู้ปกครองมีปัญหาในเรื่องการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร การจัดกิจกรรมไปถึงผู้ปกครองไม่ชัดเจน รองลงมาคือ ร้อยละ 20 เวลานั้นหมายถึงการประชุมไม่ตรงกับสภาพจริง และการเลื่อนวันเวลาการจัดกิจกรรมโดยไม่บอกล่วงหน้า

ข้อเสนอแนะ ร้อยละ 22 เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการปฏิสัมพันธ์ พบว่า ควรจัดทำข่าวสารออกมาในรูปแบบพับให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าโดยตรง รองลงมา ร้อยละ 20 การจัดกิจกรรมมีการแจ้งล่วงหน้าหลายวันติดบอร์ดข่าวสารหรือกิจกรรมบริเวณที่ผู้ปกครองมองเห็นชัดเจน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียน
วัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียน
วัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และ
ผู้ปกครอง โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูปฐมวัย
จำนวน 10 คน และผู้ปกครองโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม จำนวน 125 คน รวมทั้งสิ้น 139
คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถาม ของ
ระพีพรรณ สายทอง (2542) และ อคินันท์ แสงหิรัญ (2547) มาปรับใช้จำนวน 1 ชุด 3 ตอน
ซึ่งประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และตอนที่ 3 สอบถาม
เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เวลาในการเก็บ
ข้อมูล 1 สัปดาห์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์
โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลงานวิจัยโดยการบรรยาย
ประกอบตาราง

1.5 ผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งหมดไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติระดับปฐมวัย แต่เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่การสอนและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2) ข้อมูลทั่วไปของครูปฐมวัยที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 9 คน ปริญญาโท 1 คน

3) ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 125 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด รายได้ต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท มากที่สุด

1.5.2 สภาพการปฏิบัติและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1) สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้บริหาร พบว่า โดยภาพรวมสภาพการปฏิบัติ และการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้บริหาร มีระดับปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการจัดสภาพแวดล้อม พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ การประเมินพัฒนาการ มีระดับปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย ตามลำดับ

2) สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย พบว่า โดยภาพรวมสภาพการปฏิบัติและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย มีการปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ การจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การประเมินพัฒนาการ การจัดสภาพแวดล้อม มีการปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย ตามลำดับ

3) สภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมสภาพการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง มีการปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินพัฒนาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการจัดสภาพแวดล้อม และการจัดประสบการณ์ มีการปฏิบัติมาก มีปัญหาน้อย พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ มีการปฏิบัติปานกลาง มีปัญหาน้อย

1.5.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการจัดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้บริหาร พบว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม นักเรียนมีมากพื้นที่มีจำกัด เสนอแนะให้สร้างอาคารใหม่เพื่อขยายห้องเรียน ปัญหาการจัดการจัดประสบการณ์ จำนวนเด็กมากบางกิจกรรมไม่สามารถจัดได้ เสนอแนะให้จัดประสบการณ์นอกห้องเรียน ปัญหาการประเมินพัฒนาการ ควรประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย เสนอแนะให้นำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ร่วมกับวิธีเดิม และปัญหา พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ทั่วถึงเพราะผู้ปกครองมีจำนวนมาก เสนอแนะให้มีการจัดประชุมผู้ปกครองเป็นรายห้อง

2) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย พบว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม ห้องน้ำสกปรก สนามเด็กเล่นเป็นพื้นปูน อาคารเรียนอยู่ร่วมกับเด็กประถมจึงไม่ปลอดภัย เสนอแนะให้จัดเวรภารโรงทำความสะอาดสะอาดห้องน้ำให้บ่อยครั้งขึ้น ปรับปรุงระบบน้ำและปูพื้นยาง ปัญหาการจัดการจัดประสบการณ์ นโยบายของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย จัดประสบการณ์ไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร จัดตารางกิจกรรมของโรงเรียนให้ชัดเจน ปัญหาการประเมินพัฒนาการ การประเมินพัฒนาการยังไม่ครอบคลุม และไม่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เสนอแนะให้ส่งเสริมการประเมินพัฒนาการอย่างจริงจัง ปัญหาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ ผู้บริหารและครู ติดต่อกันไม่เป็นระบบ ข้อมูลข่าวสารจากโรงเรียนล่าช้า เสนอแนะให้แจ้งข่าวสารอย่างชัดเจน รวดเร็วให้ทราบล่วงหน้า

3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง พบว่า ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อม ห้องน้ำสกปรก ดินไม้ใหญ่ มีน้อย การจราจรในโรงเรียนไม่ เสนอแนะให้ทำความสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น จัดบุคลากรดูแลการจราจร ปัญหาการจัดการจัดประสบการณ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสติปัญญา ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เสนอแนะให้จัดกิจกรรมด้านภาษา ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกิจกรรม ปัญหาการประเมินพัฒนาการ ประเมินพัฒนาการที่หลากหลายและมากกว่า 1 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน เสนอแนะให้มีการสังเกต สัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม และประเมินอย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อ 1 ภาคเรียน ปัญหาด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ ข่าวสารถึงผู้ปกครองไม่ชัดเจน เลื่อนวันเวลาในการจัดกิจกรรมโดยไม่บอกล่วงหน้า เสนอแนะให้จัดทำแผ่นพับ หรือจัดบอร์ดติดข่าวสารบริเวณที่ผู้ปกครองมองเห็นชัดเจน

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนออภิปรายผลดังต่อไปนี้

2.1 สภาพการปฏิบัติด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง

1) การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยศึกษาของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครองโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมมีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา อินทรพัฒน์ (2536) ที่พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงบรรยากาศในการเรียนรู้ ความสะอาด ความปลอดภัย และความพร้อมของอาคารสถานที่ สอดคล้องกับ จุไรพร เสนาะ (2545: บทคัดย่อ) พบว่า มีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ โดยจัดห้องพิเศษให้ทำกิจกรรม จัดให้มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม มีการอำนวยความสะดวกและจัดบริการด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เขียวพา เฉชะคุปต์ (2547: 71) ว่าการจัดสภาพแวดล้อม มีความสำคัญต่อเด็กเป็นอันมาก ซึ่งสิ่งแวดลอมอาจเป็นได้ทั้งคน สถานที่ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ เนื่องจากเด็กจะต้องสัมผัสกับสิ่งแวดลอมอยู่ตลอดเวลา หากสภาพแวดล้อมดีเด็กก็อยู่อย่างมีความสุข และเด็กจะพัฒนาได้ครบทั้ง 4 ด้าน

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของครูปฐมวัย คือการใช้สื่อ จัดพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ พบว่า มีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด และการจัดสื่อ เครื่องเล่น วัสดุอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็กและมีปริมาณเพียงพอ การจัดให้มีมุมประสบการณ์ในห้องเรียน เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมหนังสือ และมุมหมอ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2) การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยศึกษาของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง พบว่า การจัดประสบการณ์มีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ ณ อุบล (2544: บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและเป็นรายกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พิสมัย สระคูพันธุ์ (2547: บทคัดย่อ) ที่พบว่า แผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับ นกเนตร ธรรมบวร (2546: 111) ได้กล่าวสรุปว่า การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง เพื่อช่วยให้เด็กได้

พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กได้ฝึกการทำงานร่วมกันซึ่งจะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของครูปฐมวัย คือการจัดการเรียนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านอารมณ์ – จิตใจ และคุณธรรม จริยธรรม ด้านของดนตรี และกีฬา การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมมิติสัมพันธ์ เช่น การเรียงลำดับเหตุการณ์ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือการจัดกิจกรรมการใช้ภาษา เช่น การอ่านหนังสือนิทาน เล่าเรื่องจากภาพ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากรองลงมาคือ การจัดกิจกรรมเสรี พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

3) การประเมินพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัยศึกษาของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง พบว่า การประเมินพัฒนาการมีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ กรมวิชาการ (2546: 43) กล่าวคือ ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้บริหาร คือการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการของเด็ก พบว่า มีการปฏิบัติระดับปานกลาง ส่วนที่แตกต่างตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย คือการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือการประเมินโดยใช้แบบสัมภาษณ์ พบว่ามีระดับการปฏิบัติมาก

4) พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหาร ครูปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์มีการปฏิบัติระดับมาก และผู้ปกครอง ระดับปฏิบัติปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต (2537: 127-146) ที่กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ในทางบวกทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี ครูควรพูดคุย ชมเชย แนะนำ ยิ้ม พยักหน้ารับ มองเด็กด้วยสายตาเอ็นดู แตะตัว โอบกอด ฟังใกล้ชิดโดยย่อตัวลงมาอยู่ในระดับเดียวกับเด็ก รับฟังความคิดเห็นของเด็กด้วยความตั้งใจ

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้บริหาร คือการจัดอาหารกลางวัน พบว่า มีการปฏิบัติระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของครูปฐมวัย คือการให้โอกาสผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมในห้องเรียน พบว่า มีการปฏิบัติระดับปานกลาง และส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือการจัดทำสารสัมพันธ์ด้วยโทรศัพท์ และแผ่นพับ มีการปฏิบัติระดับปานกลาง

2.2 สภาพปัญหาการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง

1) สภาพปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร และผู้ปกครองพบว่า มีปัญหาในระดับน้อย ส่วนครูปฐมวัยพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สมสุดา มัชฌมจันทร์ (2544: 85) พบว่า สภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ มีระดับปัญหาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ เขาวพา เศรษฐ์ (2547: 71) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมว่า มีความสำคัญต่อเด็กเป็นอันมาก ซึ่งสิ่งแวดล้อมอาจเป็นได้ทั้งคน สถานที่ ตลอดจนวัสดุ อุปกรณ์ เนื่องจากเด็กจะต้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา หากสภาพแวดล้อมดีเด็กก็จะอยู่อย่างมีความสุข โดยเฉพาะเด็กวัยนี้ไม่หยุดนิ่ง จะสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น หากสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ หรือปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เด็กก็จะเป็นดังนั้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากเด็กได้อยู่ท่ามกลางความขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ไม่มีของเล่นเหมาะสมให้แก่เด็กเล่น เด็กก็จะไม่พัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของครูปฐมวัย คือ มีสื่อเครื่องเล่นและวัสดุอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็กและมีปริมาณเพียงพอ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือ โรงเรียนมีอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2) สภาพปัญหาการจัดประสบการณ์ของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง มีปัญหาในระดับน้อย สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนอนุบาล อำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ครูจัดประสบการณ์โดยเน้นให้เด็กปฏิบัติจริง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อพบว่าเด็กมีปัญหาในการเรียนรู้ ครูได้ให้ความสนใจเด็กมากขึ้นและขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของครูปฐมวัย คือ การส่งเสริมมิติสัมพันธ์ด้วยการเรียงลำดับเหตุการณ์ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือ กิจกรรมการใช้ภาษา เช่น อ่านหนังสือนิทาน เล่าเรื่องจากภาพ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3) สภาพปัญหาการประเมินพัฒนาการของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง มีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมวิชาการ 2546: 43) ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก ประเมินเป็นรายบุคคล ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของครูปฐมวัย คือ การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็น

เห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือ ครูใช้วิธีการประเมินด้วยการสอบถาม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4) สภาพปัญหาพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหาร และผู้ปกครอง มีปัญหาระดับน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพรณ เอี่ยมสุภานิต (2537: 127-146) ที่กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ในทางบวกทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี ครูควรพูดคุย ชมเชย แนะนำ ยิ้ม พักหน้ารับมองเด็กด้วยสายตาเอ็นดู และตัว โอบกอด ฟังใกล้ชิดโดยย่อตัวลงมาอยู่ในระดับเดียวกับเด็ก รับฟังความคิดเห็นของเด็กด้วยความตั้งใจ ส่วนครูปฐมวัย พบว่า มีปัญหาระดับมากที่สุด ในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองการแจ้งข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้บริหาร และครูปฐมวัย คือ โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ปกครอง คือ โรงเรียนจัดทำสารสัมพันธ์ด้วยวิธีโทรศัพท์ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง

1) สภาพปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นว่า จำนวนนักเรียนมากทำให้เกิดความแออัด และมีข้อจำกัดในการใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร้อยละ 100 ให้ข้อเสนอแนะว่า ในระยะยาวขยายห้องและเพิ่มพื้นที่ในโอกาสที่มีการสร้างอาคารเพิ่มเติมแล้วเสร็จ

สภาพปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย พบว่า ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นว่า ห้องน้ำสกปรก และอยู่ไกลจากห้องเรียน สนามเด็กเล่นเป็นพื้นปูนทำให้เกิดอันตราย ร้อยละ 100 ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดห้องน้ำสำหรับอนุบาลและให้อยู่ใกล้กับห้องเรียน จัดการโรงทำความสะอาดให้บ่อยครั้ง และควรปรับปรุงพื้นสนามด้วยการปูพื้นยางและซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องเล่นให้สมบูรณ์

2) สภาพปัญหาการจัดประสบการณ์ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย พบว่า ร้อยละ 100 มีความคิดเห็นว่า นโยบายของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และการจัดประสบการณ์ไม่สามารถจัดได้ครอบคลุมทุกกิจกรรม ร้อยละ 100 ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรปฐมวัย และควรเพิ่มห้องเรียนให้ได้สัดส่วนของครู/จำนวนเด็กเพื่อการดูแลอย่างทั่วถึง และทำกิจกรรมเสร็จตามเวลาที่กำหนด

3) สภาพปัญหาพฤติกรรมปฏิบัติสัมพันธ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า ร้อยละ 75 มีความคิดเห็นว่า การปฏิบัติสัมพันธ์ของครูกับผู้ปกครองไม่ทั่วถึง เนื่องจากมีผู้ปกครองจำนวนมาก ร้อยละ 75 ให้ข้อเสนอแนะว่า จัดประชุมผู้ปกครองเป็นรายห้อง

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้ พบปัญหาที่ควรนำมาแก้ไข เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักและคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ครูปฏิบัติการสอน ควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองให้เป็นระบบ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับข่าวสาร เอกสาร และข้อมูลจากทางโรงเรียนอย่างรวดเร็วถูกต้อง
- 2) ผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดทำนโยบายของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดประชุมผู้ปกครองระดับปฐมวัย เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัยให้มากกว่า 2 ครั้ง ต่อ 1 ปีการศึกษา
- 4) ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และผู้ปกครองควรประชุมร่วมกันเพื่อพัฒนาให้การจัดสภาพแวดล้อม เรื่องอาคารสถานที่ ห้องเรียน พื้นที่สีเขียว และสนามเด็กเล่นให้เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์กิจกรรมต่าง ๆ ของครูปฐมวัย เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเล่นตามมุม และกิจกรรมเกมการศึกษา
- 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- _____ (2546) แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว
- กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา (2546) รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
สถานศึกษา ปีการศึกษา 2545 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ)
- กอบแก้ว ชูระพันธ์ (2548) “การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน
อนุบาลเอกชน จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- กาญจนา กระต่ายทอง (2542) “การเปรียบเทียบความสามารถในการจัดหมวดหมู่ของวัตถุที่เสนอ
เป็นคำพูดและเป็นภาพในเด็กอายุ 3-5 ปี” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กฤษยา ตันดิผลาชีวะ (2547) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์
เอ็ดิสัน เพรส โปรดักส์
- เกรียงศักดิ์ เรืองศรี (2544) “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนระดับ
ก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เกียรติศักดิ์ หอมพิกุล (2542) “สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด
จังหวัดกาฬสินธุ์” รายงานการค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษานอกระบบ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชนิษฐา อินทรพัฒน์ (2536) “ปัญหาการจัดกิจกรรมของครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” ปริญญานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับ
ก่อนประถมศึกษา กรุงเทพฯ กระทรวงศึกษาธิการ
- จิตตินันท์ เดชะอุปต์ (2537) “พัฒนาการเด็กและการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย”
คหเศรษฐศาสตร์ 37 (กันยายน-ธันวาคม 2537) หน้า 8
- _____ (2537) “หน่วยที่ 5 พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน้า 1-88 นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จิราภรณ์ วสุวัต (2540) “การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล
ตามแนวคิดของคอนสตันตีวีสโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- จุฑาพร พุทธิवास (2544) “การศึกษาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการประสานงานของตาและมือ
ของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุไรพร เสนาะ (2545) “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยอนุบาลใน
โรงเรียนเมืองพัทยา สังกัดเมืองพัทยา” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เจตน์สุดา ทศานนท์ (2547) “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ชลพรรษ โภคสมบัติ (2547) “สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในภาคตะวันออก” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- คารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2548) “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบพุทธวิธีเพื่อเสริมสร้าง
พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย” วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะ
บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ทิตนา แคมมณี (2535) หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตแบบไทย
กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิพจุฑา สุภิมารส (2543) “การเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” ในเอกสาร
ประกอบการสอนรายวิชา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์

- นภนทร ชรรณบวร (2542) การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2546) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- _____. (2547) การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2549) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุปผา สุขภาคกิจ (2542) “ศึกษาปัญหาการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี” ปรินฤญาติานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- เบญจมาศ วิไล (2544) “การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง” ปรินฤญาติานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เบญจา แสงมลิ (2545) การพัฒนาเด็กปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต (2536) “หน่วยที่ 2 ผู้นำในสถานศึกษาปฐมวัย” ใน **ประมวลสาระชุด
วิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย** หน้า 77-148 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร (2546) พัฒนาการวัยเด็ก เอกสารชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก หน่วยที่ 2
พิมพ์ครั้งที่ 21 กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปิยธิดา พลน้ำเที่ยง (2547) “การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โรงเรียนอนุบาล
ปิยธิดา อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ผ่องพรรณ ณ อุบล (2544) “การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับก่อนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู” การศึกษาค้นคว้าอิสระ
การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พิสมัย สระอุพันธุ์ (2547) “การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หน่วยธรรมชาติ
รอบตัว ชั้นอนุบาลปีที่ 2” การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- พูนทรัพย์ สิงห์ใหม่ (2546) “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนอนุบาลศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตเทศบาลนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- เพชรนารี ศรีบรรเทา (2548) “การพัฒนากิจกรรมฝึกความพร้อมด้านสติปัญญาด้วยสื่อคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล 3” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
- เพชรรัตน์ เบี้ยเยี่ยม (2547) “การศึกษาปัญหาและการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตกรุงเทพฯ ฯ” ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พัชรี สวนแก้ว (2545) จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานคร ดวงกลม
- พัฒนา ชัชพงศ์ (2540) “การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย” ใน เอกสารประกอบการบรรยายชุดที่ 8 แผนการศึกษาปฐมวัย กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- มณฑา โฉมราช (2548) “สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มานพ เมธิโยธิน (2542) “การศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12” ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- เขาวพา เดชะคุปต์ (2542) การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด
- _____ (2542) การจัดการศึกษาปฐมวัย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด
- รพีพรรณ สายทอง (2542) “สภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษาของครูปฐมวัยที่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษา และครูปฐมวัยที่ไม่มีวุฒิทางการปฐมวัยศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วาสนา พรหมทอง (2545) “การศึกษาการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครองครอบครัวชาวประมง” ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- วิไล ธนวิวัฒน์ (2541) “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วันทนี้อยู่ เหมาะผดุงกุล (2535) “พัฒนาการเด็กด้านสติปัญญาของเด็กก่อนประถมศึกษาที่ครูมีการใช้ คำถามในระหว่างการจัดกิจกรรมในวงกลม” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศิริประภา พินิตตานนท์ (2546) “การศึกษาพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรณีศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลพระนครศรีอยุธยา” ปรินิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
- สมสุดา มัชฌมจันทร์ (2544) “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้แบบ การสอนแบบโครงการ ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันการศึกษาทางไกล (2548) ชุดการเรียนทางไกล หลักสูตรการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์องค์การส่งเสริมการค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ)
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545) การวัดและประเมินผลแนวใหม่ เด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานคร ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุริดา ไพเราะ (2544) “การศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนระดับ อนุบาล ที่มีต่อการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- สุคาพร วิชิตชัยชาคร (2551) “ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อพัฒนาการของ พฤติกรรมด้านสังคมของเด็กปฐมวัยและเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษในห้องเรียน ร่วม” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุธีรักษ์ ทรงมุสิก (2547) “สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุพรรณดี มะลิงาม (2548) “การพัฒนาครูพี่เลี้ยงด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด กองการศึกษาเทศบาลตำบลบ้านดุง อำเภอบ้านดุง

จังหวัดอุดรธานี” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ (2547) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
(สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
อภาภัทร์ ไชยประสิทธิ์ (2551) “การศึกษาพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตาม
แนววิถีพุทธ กรณีศึกษา โรงเรียนทอสี” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อดิฉันท์ แสงหิรัญ (2547) “การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมระดับปฐมวัยศึกษาของครูปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3”
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ	นายสมศักดิ์ อิศวิลานนท์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนประชานิเวศน์
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโท บริหารการศึกษา คม. ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ประสบการณ์	รับตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน
2. ชื่อ	นางลำพอง ภาพน้ำ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนศรีจิตรา
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาและประเมินผล
ประสบการณ์	ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์
3. ชื่อ	นางสาวเดือนใจ อินเทียง
สถานที่ทำงาน	สถานรับเลี้ยงเด็ก ดาริกา
วุฒิการศึกษา	ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย
ประสบการณ์	ผู้บริหารระดับปฐมวัยศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน

ภาคผนวก ข

- **แบบสอบถามผู้บริหาร**
- **แบบสอบถามครูพี่มวัย**
- **แบบสอบถามผู้ปกครอง**

แบบสอบถามผู้บริหาร

คำชี้แจง

แบบสอบถามผู้บริหารฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประคิษฐาราม กรุงเทพมหานคร แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประคิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับ จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ตำแหน่งของท่านในขณะนี้
 - ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร
 - รองผู้อำนวยการฝ่าย.....โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร
4. ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งผู้บริหารมาแล้วเป็นเวลา.....ปี
5. วุฒิทางการศึกษาของท่าน
 - ปริญญาตรี วิชาเอก.....วิชาโท.....
 - ปริญญาโท สาขาวิชา.....
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
6. ประสบการณ์ของท่านในด้านจัดการศึกษาระดับปฐมวัยศึกษา ก่อนเป็นผู้บริหาร คือ
 - เป็นครูผู้สอนในชั้นอนุบาล
 - ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติในระดับปฐมวัยศึกษามาก่อน
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ท่านเคยเข้ารับการอบรม ประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับงานในหน้าที่การสอน และการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาหรือไม่
 - ไม่เคย เคย (โปรดระบุเพิ่มเติมในตาราง)

ลำดับ	เรื่องที่อบรม/ประชุม/สัมมนา	ระยะเวลาในการอบรม/ประชุม/สัมมนา(จำนวนวัน)
1
2
3
4
5

8. โรงเรียนของท่านมีเด็กปฐมวัย จำนวน.....คน แบ่งเป็น.....ห้องเรียน
9. โรงเรียนของท่านมีครูปฐมวัย จำนวน.....คน
10. โรงเรียนของท่านมีพี่เลี้ยงหรือไม่
 - ไม่มี มี ถ้ามี จำนวนพี่เลี้ยง.....คน ต่อ.....ห้องเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับสภาพการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับปฏิบัติ

มากที่สุด ให้คะแนน 5 หมายความว่า ปฏิบัติมากที่สุด

มาก ให้คะแนน 4 หมายความว่า ปฏิบัติมาก

ปานกลาง ให้คะแนน 3 หมายความว่า ปฏิบัติปานกลาง

น้อย ให้คะแนน 2 หมายความว่า ปฏิบัติน้อย

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 หมายความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด

ระดับปัญหา

มากที่สุด ให้คะแนน 5 หมายความว่า ระดับปัญหามากที่สุด

มาก ให้คะแนน 4 หมายความว่า ระดับปัญหามาก

ปานกลาง ให้คะแนน 3 หมายความว่า ระดับปัญหাপานกลาง

น้อย ให้คะแนน 2 หมายความว่า ระดับปัญหาน้อย

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 หมายความว่า ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบ

ลำดับ ที่	รายการ	การปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0.	ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ	✓								✓	
00.	ให้เด็กได้เล่นกับเครื่องดนตรี				✓					✓	

การตอบ ข้อ 0 หมายความว่า ระดับปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ มีการให้เด็กปฏิบัติมากที่สุด ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีปัญหาน้อย

การตอบ ข้อ 00 หมายความว่า ระดับปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้เล่นกับเครื่องดนตรีมีการให้เด็กปฏิบัติ น้อย ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีปัญหาน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

ด้านการจัดประสบการณ์

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

การประเมินพัฒนาการ

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

“ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลเป็นอย่างดี”

แบบสอบถามครูปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามครูปฐมวัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับ จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิทางการศึกษา
 - อนุปริญญา ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี (โปรดระบุ).....
4. ประสบการณ์ในการสอน.....ปี
5. ห้องเรียนของท่านมีพี่เลี้ยงหรือไม่
 - ไม่มี มี ถ้ามีจำนวนพี่เลี้ยง.....คน ต่อ.....ห้องเรียน
6. จำนวนนักเรียนปฐมวัยที่ท่านสอน.....คน
7. ท่านเคยเข้ารับการอบรม ประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับงานในหน้าที่การสอน และการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาหรือไม่
 - ไม่เคย เคย (โปรดระบุเพิ่มเติมในตาราง)

ลำดับ	เรื่องที่อบรม/ประชุม/สัมมนา	ระยะเวลาในการอบรม/ประชุม/สัมมนา(จำนวนวัน)
1
2
3
4
5

8. ท่านมีการวางแผนการจัดประสบการณ์ภายในชั้นเรียนของท่านหรือไม่
 - ไม่มี มี
9. ท่านสามารถจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่วางแผนไว้ได้หรือไม่ได้ เพราะสาเหตุใด
 - จัดได้ จัดไม่ได้

ระบุสาเหตุ

- 1).....
- 2).....
- 3).....
- 4).....

10. ผู้บริหารได้ให้การส่งเสริมด้านวิชาการแก่ท่านหรือไม่

ไม่ส่งเสริม ส่งเสริม (ส่งเสริมในลักษณะใด)

- 1).....
 2).....
 3).....
 4).....

ตอนที่ 2 สภาพการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับสภาพการปฏิบัติ และระดับปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือกลงนี้

ระดับปฏิบัติ

มากที่สุด	ให้คะแนน 5 หมายความว่า	ปฏิบัติมากที่สุด
มาก	ให้คะแนน 4 หมายความว่า	ปฏิบัติมาก
ปานกลาง	ให้คะแนน 3 หมายความว่า	ปฏิบัติปานกลาง
น้อย	ให้คะแนน 2 หมายความว่า	ปฏิบัติน้อย
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 หมายความว่า	ปฏิบัติน้อยที่สุด

ระดับปัญหา

มากที่สุด	ให้คะแนน 5 หมายความว่า	ระดับปัญหามากที่สุด
มาก	ให้คะแนน 4 หมายความว่า	ระดับปัญหามาก
ปานกลาง	ให้คะแนน 3 หมายความว่า	ระดับปัญหাপานกลาง
น้อย	ให้คะแนน 2 หมายความว่า	ระดับปัญหาน้อย
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 หมายความว่า	ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบ

ลำดับที่	รายการ	การปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0.	ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ	✓								✓	
00.	ให้เด็กได้เล่นกับเครื่องดนตรี				✓					✓	

การตอบ ข้อ 0 หมายความว่า ระดับปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ มีการให้เด็กปฏิบัติมากที่สุด ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีปัญหาน้อย

การตอบ ข้อ 00 หมายความว่า ระดับปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้เล่นกับเครื่องดนตรีมีการให้เด็กปฏิบัติน้อย ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีปัญหาน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สภาพปัญหา.....

.....

อุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ด้านการจัดประสบการณ์

สภาพปัญหา.....

.....

อุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

การประเมินพัฒนาการ

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

“ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลเป็นอย่างดี”

แบบสอบถามผู้ปกครอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามผู้ปกครองฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ และพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้อธิเป็นความลับ จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครองเป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 21-30 ปี
 31-40 ปี 41 ปีขึ้นไป
3. ท่านเกี่ยวข้องกับเด็กในฐานะ
 บิดา มารดา
 อื่น ๆ.....
4. ท่านสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุด
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี (เทียบเท่า)
 สูงกว่าปริญญาตรี (โปรดระบุ).....
5. ท่านประกอบอาชีพ
 รับจ้าง (พนักงานธนาคาร พนักงานบริษัท)
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย บริษัท)
 รับราชการ
 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 อื่น ๆ.....
6. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนประมาณ
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000-10,000 บาท
 11,000-15,000 บาท 15,000-20,000 บาท
 21,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางทางขวามือที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับสภาพการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษาตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก ดังนี้

ระดับปฏิบัติ

มากที่สุด ให้คะแนน 5 หมายความว่า ปฏิบัติมากที่สุด

มาก ให้คะแนน 4 หมายความว่า ปฏิบัติมาก

ปานกลาง ให้คะแนน 3 หมายความว่า ปฏิบัติปานกลาง

น้อย ให้คะแนน 2 หมายความว่า ปฏิบัติน้อย

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 หมายความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด

ระดับปัญหา

มากที่สุด ให้คะแนน 5 หมายความว่า ระดับปัญหามากที่สุด

มาก ให้คะแนน 4 หมายความว่า ระดับปัญหามาก

ปานกลาง ให้คะแนน 3 หมายความว่า ระดับปัญหাপานกลาง

น้อย ให้คะแนน 2 หมายความว่า ระดับปัญหาน้อย

น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 หมายความว่า ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบ

ลำดับ ที่	รายการ	การปฏิบัติ					ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0.	ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ	✓								✓	
00.	ให้เด็กได้เล่นกับเครื่องดนตรี				✓					✓	

การตอบ ข้อ 0 หมายความว่า ระดับปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ มีการให้เด็กปฏิบัติมากที่สุด ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีปัญหในระดับน้อย

การตอบ ข้อ 00 หมายความว่า ระดับปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้เล่นกับเครื่องดนตรีมีการให้เด็กปฏิบัติ น้อย ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นมีในระดับน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

ด้านการจัดประสบการณ์

สภาพปัญหา.....

.....
.....

อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

.....

การประเมินพัฒนาการ

สภาพปัญหา.....
.....
.....

อุปสรรค.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์

สภาพปัญหา.....
.....
.....

อุปสรรค.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

“ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการกรอกข้อมูลเป็นอย่างดี”

ภาคผนวก ก

ตารางข้อมูลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้บริหาร

การจัดสภาพแวดล้อม	การปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	(n = 4)			(n = 4)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. จัดโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด และมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
2. จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีบรรยากาศใกล้เคียงกับบ้านเพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่น	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
3. จัดห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ดีมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทดี	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
4. ดูแลพัฒนาและบำรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพสะอาด สวยงามอยู่เสมอ	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
5. ดูแลซ่อมแซมเครื่องเล่นของเด็กให้อยู่ในสภาพที่ดี มีความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
6. กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
7. ตรวจสอบสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
รวม	4.28	.51	มาก	1.71	.51	น้อย

ตารางที่ 2 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดประสบการณ์ของผู้บริหาร

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	(n = 4)			(n = 4)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. จัดประสบการณ์ได้สอดคล้องกับ คุณลักษณะตามวิทยุติภาวะและระดับ พัฒนาการเพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
2. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้ง ทักษะและการเรียนรู้	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
3. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนองาน โดย มีครูเป็นผู้แนะนำและสนับสนุน	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อนและบุคคลอื่นภายใต้สภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้และทำกิจกรรมแบบร่วมมือ ในลักษณะต่าง ๆ	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถี ชีวิตของผู้เรียน	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
6. จัดประสบการณ์ที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
7. จัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของเด็ก	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
8. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
9. จัดกิจกรรมที่มีความสมดุลทั้งในและนอก ห้องเรียนประกอบด้วยกิจกรรมรายบุคคล กลุ่มย่อยละกลุ่มใหญ่	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	(n = 4)			(n = 4)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
10. จัดแผนกิจกรรมประจำวันครบ 6 กิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในตารางกิจกรรมเข้าด้วยกันได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์						
10.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
10.2 กิจกรรมเสริมประสบการณ์	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
10.3 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
10.4 กิจกรรมเสรี	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
10.5 กิจกรรมกลางแจ้ง	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
10.6 กิจกรรมเกมการศึกษา	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
รวม	4.40	.71	มาก	1.60	.71	น้อย

ตารางที่ 3 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กของผู้บริหาร

การประเมินพัฒนาการเด็ก	การปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	(n=4)			(n=4)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินพัฒนาการของโรงเรียนที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัย	4.25	.96	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
2. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดปี	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
3. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงด้วยวิธีหลากหลาย เช่น						
3.1 สังเกต	4.25	.96	มาก	1.75	.96	น้อย
3.2 สอบถาม	3.75	.96	มาก	2.00	1.50	น้อย
3.3 สัมภาษณ์	4.00	.82	มาก	2.00	.82	น้อย
3.4 ทำแบบทดสอบ	4.00	.82	มาก	2.00	.82	น้อย
3.5 เพิ่มสะสมงาน	4.00	.58	มาก	2.00	.82	น้อย
4. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการของเด็ก	3.50	.58	ปานกลาง	2.50	.58	น้อย
5. แจ้งผลการประเมินพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
6. นำผลการประเมินพัฒนาการมาพัฒนาเด็กและนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการประสบการณ์ของครู	4.00	.82	มาก	2.00	.82	น้อย
7. นำผลการประเมินพัฒนาการไปสู่การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาเด็ก	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
8. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน โดยการสังเกต บันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ และจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การประเมินพัฒนาการเด็ก	การปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	(n = 4)			(n = 4)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
9. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนการจัดประสบการณ์ของครู	4.00	.82	มาก	2.00	.82	น้อย
10. ส่งเสริมให้เด็กประเมินผลงานของตนเองและผลงานของเพื่อน	5.00	.00	มากที่สุด	1.00	.53	น้อยที่สุด
รวม	4.08	.55	มาก	1.87	.53	น้อย

ตารางที่ 4 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพฤติกรรมสัมพันธ์ของผู้บริหาร

พฤติกรรมสัมพันธ์	การปฏิบัติ			ระดับปัญหา		
	(n = 4)			(n = 4)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ครูนั่งในระดับสายตาเด็กขณะพูดคุย	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
2. ครูสัมผัสและต้องตัวเด็กขณะเด็กที่มีปัญหา	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
3. ครูให้คำชมเชยเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
4. ครูตักเตือนแนะนำเมื่อเด็กทำผิด	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
5. ครูพูดคุยกับผู้ปกครองในเวลารับส่งเด็ก	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
6. ให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม						
6.1 ร่วมงาน โรงเรียน	5.00	.00	มากที่สุด	1.00	.00	น้อยที่สุด
6.2 ร่วมจัดกิจกรรมในห้องเรียน	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
6.3 จัดอาหารกลางวัน	3.00	.00	ปานกลาง	3.00	.00	ปานกลาง
6.4 ทักสนศึกษา	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
6.5 หารายได้ให้กับโรงเรียน	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
7. ให้โอกาสผู้ปกครองได้ศึกษาแนวทางพัฒนาเด็ก ปฐมวัยจากสื่อ						
7.1 วีดิโอ	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
7.2 นิตยสารเกี่ยวกับเด็ก	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
7.3 แผ่นพับ	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
7.4 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง	4.50	.58	มาก	1.50	.58	น้อยที่สุด
7.5 ป้ายนิเทศข่าว	4.00	.00	มาก	2.00	.00	น้อย
รวม	4.27	.31	มาก	1.73	.31	น้อย

ตารางที่ 5 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของครูปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อม	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. จัดสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสะอาด ปลอดภัย และความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็กมากที่สุด	4.40	.52	มาก	2.60	.84	ปานกลาง
2. มีอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์พร้อมที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย	3.10	1.10	ปานกลาง	2.80	1.03	ปานกลาง
3. มีสื่อ เครื่องเล่นและวัสดุ อุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็กและมีปริมาณเพียงพอ	3.00	.82	ปานกลาง	3.40	.70	ปานกลาง
4. มีพื้นที่กว้างขวางให้เด็กมีอิสระในการเล่น และสามารถจัดกิจกรรมรวมและกิจกรรมแยกกลุ่มได้	3.10	1.10	ปานกลาง	3.20	.92	ปานกลาง
5. จัดที่เล่นและประสบการณ์ต่างๆในห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก	3.40	.52	ปานกลาง	3.00	.67	ปานกลาง
6. จัดพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และการใช้กล้ามเนื้อใหญ่	4.60	.52	มากที่สุด	3.00	.67	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อม	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
7.จัดสื่ออุปกรณ์เพิ่มเติมเมื่อเด็กต้องการ	3.30	.68	ปานกลาง	3.40	.70	ปานกลาง
8.จัดสื่ออุปกรณ์เป็นหมวดหมู่	3.30	.68	ปานกลาง	3.00	.82	ปานกลาง
9.จัดให้มีมุมประสบการณ์ในห้องเรียน (เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ มุมหนังสือ มุมหมอ)	2.80	.79	ปานกลาง	3.30	.82	ปานกลาง
10.จัดสื่ออุปกรณ์ เครื่องเล่นในตำแหน่ง ที่เด็กเอื้อมถึง	4.10	.74	มาก	2.40	.70	น้อย
รวม	3.51	.75	มาก	3.01	.79	ปานกลาง

ตารางที่ 6 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1.จัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง	3.40	1.17	ปานกลาง	3.10	.88	ปานกลาง
2.มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในทุกด้าน						
2.1 ด้านร่างกาย	4.20	.42	มาก	2.80	.79	ปานกลาง
2.2 ด้านอารมณ์-จิตใจ	4.30	.68	มาก	2.60	.97	ปานกลาง
2.3 ด้านสังคม	4.40	.97	มาก	2.70	.95	ปานกลาง
2.4 ด้านสติปัญญา	4.33	.52	มาก	2.90	.82	ปานกลาง
3.จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขอนามัยการดูแลความสะอาดของร่างกาย เช่น ผม ฟัน เล็บมือ เล็บเท้า และการแต่งกาย	4.10	.74	มาก	2.70	.95	ปานกลาง
4.จัดกิจกรรมการส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กโดยคำนึงถึงความปลอดภัย เช่น						
4.1 ปั่นแป้งโด	3.60	.70	มาก	2.40	.97	น้อย
4.2 เล่นเครื่องเล่นสนาม	3.90	.57	มาก	2.80	.63	ปานกลาง
4.3 เล่นกลางแจ้ง	3.70	.49	มาก	2.70	.68	ปานกลาง
4.4 ศิลปะสร้างสรรค์	3.75	1.03	มาก	2.65	.88	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
5.จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้าน อารมณ์-จิตใจ และคุณธรรม จริยธรรม เช่น						
5.1 คนตรี	3.30	.68	ปานกลาง	2.80	.79	ปานกลาง
5.2 กีฬา	3.30	.82	ปานกลาง	2.50	.85	น้อย
5.3 ฟังนิทาน	3.70	.82	มาก	2.50	1.27	น้อย
5.4 กิจกรรมวันสำคัญต่างๆทาง ศาสนา	3.43	.70	ปานกลาง	2.58	.75	ปานกลาง
6.จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริม ด้านสังคม ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น						
7.จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการคิด การ สังเกต การจำแนกและการเปรียบเทียบ เพื่อพัฒนาสติปัญญา	3.90	.74	มาก	2.50	.85	น้อย
8.จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการใช้ภาษา เช่น						
8.1 ฟังนิทาน	4.00	.82	มาก	2.20	1.14	น้อย
8.2 ร้องเพลง	4.20	.42	มาก	2.10	1.20	น้อย
8.3 เล่าเรื่องราว	3.30	.95	ปานกลาง	2.40	.84	น้อย
8.4 ท่องคำคล้องจอง	3.68	1.03	มาก	2.23	.99	น้อย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
9.จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการรู้จัก จำนวน เช่น การนับ การลด การเพิ่ม	4.40	.52	มาก	2.60	1.50	ปานกลาง
10.จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมมิติ สัมพันธ์ เช่น						
10.1 ต่อเบื้อง	3.90	1.20	มาก	2.50	1.50	น้อย
10.2 ภาพตัดต่อ	3.50	1.18	ปานกลาง	2.70	1.42	ปานกลาง
10.3 เรียงลำดับภาพเหตุการณ์	3.20	1.14	ปานกลาง	3.20	.92	ปานกลาง
10.4 วาดภาพตามจินตนาการ	4.50	.53	มาก	1.90	.99	น้อย
10.5 เกมการศึกษา	3.72	1.08	มาก	2.60	1.17	ปานกลาง
รวม	3.84	.79	มาก	2.66	.99	ปานกลาง

ตารางที่ 7 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กของครูปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็ก	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลตามความจริง	3.60	.97	มาก	2.70	.68	ปานกลาง
2. รายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	4.00	.94	มาก	2.10	.99	น้อย
3. ประเมินพัฒนาการด้วยการจัดกิจกรรมให้เด็กแสดงความคิดเห็นเช่น						
3.1 สนทนากับเด็กเป็นรายบุคคล	3.90	.74	มาก	2.60	1.35	ปานกลาง
3.2 ทดสอบปากเปล่าเป็นรายบุคคล	3.50	.85	ปานกลาง	2.50	1.18	น้อย
3.3 เล่าเรื่องจากผลงานที่เด็กทำ	3.50	.97	ปานกลาง	2.70	1.23	ปานกลาง
4. ประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา	3.50	.85	ปานกลาง	3.00	.47	ปานกลาง
5. ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและประเมินอย่างต่อเนื่อง						
5.1 สังเกต	4.60	.52	มากที่สุด	2.20	.92	น้อย
5.2 สอบถาม	3.50	.85	ปานกลาง	2.70	1.06	ปานกลาง
5.3 สัมภาษณ์	3.40	.84	ปานกลาง	2.90	1.10	ปานกลาง
5.4 ทำแบบทดสอบ	3.20	.63	ปานกลาง	2.80	1.48	ปานกลาง
5.5 เพิ่มสะสมงาน	3.74	.67	มาก	2.62	1.11	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การประเมินพัฒนาการเด็ก	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
6. นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา ผู้เรียน	3.40	.52	ปานกลาง	2.70	.68	ปานกลาง
7. เก็บผลการประเมินของเด็กแต่ละคน เป็นความลับ	3.00	.47	ปานกลาง	2.40	.70	น้อย
8. เลือกวิธีการประเมินเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546	3.50	.71	ปานกลาง	2.20	.63	น้อย
รวม	3.61	.75	มาก	2.55	.81	ปานกลาง

ตารางที่ 8 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของครูปฐมวัย

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์	การปฏิบัติ (n = 10)			ระดับปัญหา (n = 10)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. นั่งในระดับสายตาเด็กในขณะที่พูดคุย	4.20	.42	มาก	1.80	1.03	น้อย
2. สบสายตาเด็กขณะพูดกับเด็ก	4.50	.53	มาก	1.70	.94	น้อย
3. สัมผัสและต้องตัวเด็กขณะที่เด็กมี ปัญหา	4.40	.84	มาก	1.70	.95	น้อย
4. ให้คำชมเชยเมื่อเด็กทำพฤติกรรมที่พึง ประสงค์	4.50	.53	มาก	1.90	1.01	น้อย
5. ตักเตือนแนะนำเมื่อเด็กทำผิด	4.30	.68	มาก	2.20	1.48	น้อย
6. พูดคุยกับผู้ปกครองในเวลารับส่งเด็ก	3.30	.95	ปานกลาง	2.60	.97	ปานกลาง
7. ให้โอกาสผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมในห้องเรียน	3.00	1.05	ปานกลาง	2.70	1.34	ปานกลาง
8. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถนำ เด็กมาเยี่ยมโรงเรียนเพื่อทำความคุ้นเคย กับโรงเรียนก่อนเข้าโรงเรียน	3.50	1.08	ปานกลาง	2.80	1.03	ปานกลาง
9. แจงข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบ สม่ำเสมอ	3.40	.97	ปานกลาง	2.80	1.03	ปานกลาง
10. โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้า มามีส่วนร่วม	3.30	.48	ปานกลาง	2.90	1.10	ปานกลาง
รวม	3.84	.80	มาก	2.31	1.09	น้อย

ตารางที่ 9 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของผู้ปกครอง

การจัดสภาพแวดล้อม	การปฏิบัติ (n = 125)			ระดับปัญหา (n = 125)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย และความสะดวกในการทำกิจกรรมของเด็กมากที่สุด	3.84	.72	มาก	2.38	.73	น้อย
2. โรงเรียนมีอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์พร้อมที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย	3.68	.75	มาก	2.58	.68	ปานกลาง
3. โรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวางให้เด็กมีอิสระในการเล่นและสามารถจัดกิจกรรมรวมและกิจกรรมแยกกลุ่มได้	3.95	.83	มาก	2.33	.87	น้อย
4. โรงเรียนจัดพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และการใช้กล้ามเนื้อใหญ่	3.59	.80	มาก	2.50	.79	น้อย
5. โรงเรียนอยู่ไม่ไกลจากบ้านพัก / ที่ทำงาน	3.64	1.00	มาก	2.24	.94	น้อย
6. โรงเรียนมีเนื้อที่เพียงพอต่อการใช้สอย	3.69	.81	มาก	2.37	.86	น้อย

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อม	การปฏิบัติ (n = 125)			ระดับปัญหา (n = 125)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
7. โรงเรียนมีอาคารที่สวยงามและทันสมัย	3.52	.77	มาก	2.47	.84	น้อย
8. โรงเรียนตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีปราศจากมลพิษ	3.50	.71	ปานกลาง	2.57	.87	ปานกลาง
9. โรงเรียนมีสนามเด็กเล่นเพียงพอและปลอดภัย	3.27	.90	ปานกลาง	2.52	.89	ปานกลาง
10. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนได้เหมาะสม	3.72	.79	มาก	2.34	.94	น้อย
รวม	3.64	.81	มาก	2.43	.84	น้อย

ตารางที่ 10 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการจัดประสบการณ์ของผู้ปกครอง

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ (n = 125)			ระดับปัญหา (n = 125)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
โรงเรียนมีการจัดประสบการณ์ส่งเสริม						
พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน						
1. ด้านร่างกาย เช่น						
1.1 กิจกรรมการเคลื่อนไหวและ	3.86	.77	มาก	2.24	.94	น้อย
จังหวะ						
1.2 กิจกรรมกลางแจ้ง	3.77	.77	มาก	2.31	.94	น้อย
2. ด้านอารมณ์ – จิตใจ						
2.1 ฟังนิทาน	3.58	.83	มาก	2.38	.92	น้อย
2.2 วาดรูปตามจินตนาการ	3.74	.82	มาก	2.36	.95	น้อย
2.3 คนตรี	3.58	.86	มาก	2.35	.93	น้อย
3. ด้านสังคม เช่น						
3.1 กิจกรรมเสรี	3.41	.74	ปานกลาง	2.34	.82	น้อย
3.2 กิจกรรมกลางแจ้ง	3.50	.67	ปานกลาง	2.35	.82	น้อย
3.3 กิจกรรมสร้างสรรค์	3.61	.73	มาก	2.34	.79	น้อย
3.4 กิจกรรมกลุ่ม	3.50	.74	ปานกลาง	2.36	.81	น้อย

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดประสบการณ์	การปฏิบัติ (n = 125)			ระดับปัญหา (n = 125)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
4. ด้านสติปัญญา เช่น						
4.1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์	3.55	.79	มาก	2.40	.84	น้อย
4.2 เกมการศึกษา	3.52	.79	มาก	2.38	.82	น้อย
4.3 การนับจำนวนเพิ่ม – ลด	3.58	.72	มาก	2.50	.90	น้อย
4.4 กิจกรรมการใช้ประสาทสัมผัส	3.52	.77	มาก	2.42	.83	น้อย
ทั้ง 5						
4.5 กิจกรรมการใช้ภาษา เช่น อ่านหนังสือนิทาน เล่าเรื่องจากภาพ	3.56	.86	มาก	2.53	.87	ปานกลาง
4.6 กิจกรรมส่งเสริมความคิด เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เช่น ทักษะศึกษา การสังเกต และการสำรวจ	3.65	.86	มาก	2.50	.92	น้อย
4.7 อื่น ๆ	3.56	.74	มาก	2.47	.86	น้อย
5. โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย เช่น มีสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อจำนวนเด็ก	3.65	.81	มาก	2.50	.97	น้อย
6. โรงเรียนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก เช่น จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา	3.76	1.12	มาก	2.26	.97	น้อย
รวม	3.64	.85	มาก	2.38	.91	น้อย

ตารางที่ 11 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการประเมินพัฒนาการของผู้ปกครอง

การประเมินพัฒนาการ	การปฏิบัติ (n = 125)			ระดับปัญหา (n = 125)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. รายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน	3.90	.80	มาก	2.36	.98	น้อย
2. ครูประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กครบทุกด้าน	3.96	.77	มาก	2.34	1.06	น้อย
3. ครูใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายเช่น						
3.1 สังเกต	3.77	.79	มาก	2.42	.94	น้อย
3.2 สอบถาม	3.62	.80	มาก	2.78	1.04	ปานกลาง
3.3 สัมภาษณ์	3.53	.90	มาก	2.43	.92	น้อย
3.4 ทำแบบทดสอบ	3.66	.88	มาก	2.34	.90	น้อย
3.5 เพิ่มสะสมงาน	3.65	.80	มาก	2.47	.96	น้อย
4. ครูมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน	3.85	.79	มาก	2.43	.98	น้อย
5. ครูเก็บผลการประเมินของเด็กแต่ละคนเป็นความลับ	3.66	.91	มาก	2.37	.97	น้อย
รวม	3.80	.83	มาก	2.39	.99	น้อย

ตารางที่ 12 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครอง

พฤติกรรมปฏิสัมพันธ์	การปฏิบัติ (n = 125)			ระดับปัญหา (n = 125)		
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1. ให้ความรู้ผู้ปกครอง เช่น อบรมเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ	3.31	1.00	ปานกลาง	2.49	1.00	น้อย
2. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมในห้องเรียน	3.10	1.05	ปานกลาง	2.56	.99	ปานกลาง
3. คุรรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครอง	3.58	.90	มาก	2.43	.95	น้อย
4. เชิญผู้ปกครองมาปรึกษาเพื่อความช่วยเหลือเด็ก	3.40	.92	ปานกลาง	2.50	.94	น้อย
5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.21	.99	ปานกลาง	2.46	.99	น้อย
6. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองซักถามพฤติกรรมของเด็ก	3.74	.92	มาก	2.41	1.03	น้อย
7. โรงเรียนจัดทำสารสัมพันธ์ และติดต่อด้วยวิธี						
7.1 โทรศัพท์	3.01	1.27	ปานกลาง	2.61	1.15	ปานกลาง
7.2 สนทนา	3.42	1.05	ปานกลาง	2.42	.97	น้อย
7.3 จดหมายถึงผู้ปกครอง	3.42	1.14	ปานกลาง	2.34	.94	น้อย
7.4 สมุดสื่อสาร	3.08	1.13	ปานกลาง	2.53	1.05	ปานกลาง
7.5 วารสาร	3.13	1.13	ปานกลาง	2.47	1.08	น้อย
7.6 แผ่นพับ	2.74	1.15	ปานกลาง	2.13	1.13	น้อย
รวม	3.30	.99	ปานกลาง	2.43	.99	น้อย

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเพลินพิศ โชติช่วง
วัน เดือน ปีเกิด	29 มิถุนายน 2519
สถานที่เกิด	ยานนาวา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	คหกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2541
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง	ครู คศ. 1